
SALGÓTARJÁN 2030

Gazdaságfejlesztési Stratégia

2021. ÁPRILIS

**SALGÓTARJÁN MEGYEI JOGÚ VÁROS
ÖNKORMÁNYZATA**

Tartalomjegyzék

1.	HELYZETÉRTÉKELÉS	6
1.1	Népesség	6
1.2	Földrajzi elhelyezkedés	9
1.3	Gazdaság	11
1.3.1	Salgótarjáni gazdasági környezete, gazdaságföldrajzi tényezők	11
1.3.2	Zöldmezős és barnamezős területek	14
1.3.4	Vállalkozások	17
1.3.5	Gazdasági aktivitás	18
1.3.6	Turizmus	20
1.4	Közlekedési kapcsolatok	24
1.4.1	Közúti közlekedés	24
1.4.2	Vasúthálózat	24
1.4.3	Belső úthálózat, parkolási helyzet	25
1.5	Humánerőforrás	27
1.5.1	Felsőoktatás	27
1.5.2	Középfokú intézményi struktúra	28
1.5.3	Általános iskolai intézményi struktúra	35
1.5.4	Óvodai Intézményi struktúra	38
1.5.5	Bölcsődei intézményi struktúra	40
1.5.6	Iskolázottság	40
1.6	Egészségügy, szociális intézmények, közszolgáltatások	42
1.6.1	Egészségügy	43
1.6.2	Gyermejjóléti és Szociális Szolgáltató tevékenység	44
1.6.3	Egyéb szolgáltatások, közszolgáltatások	45
1.7	Lakhatás	48
1.7.1	Városi lakásállomány	48
1.7.2	Önkormányzati bérlakás állomány	50
1.7.3	Közműellátottság	51
2.	SALGÓTARJÁN STRATÉGIAI CÉLRENDSZERE	54
2.1	A gazdaságfejlesztés célrendszerének megalapozása	57
2.2	Salgótarján vezérprojektjei	59
3.	SZAKPOLITIKAI HÁTTÉR	66
4.	FEJLESZTÉSEK	67

4.1 Gazdaságfejlesztés – Új gazdasági területek kialakítása, fejlesztése	67
4.1.1 Barnamezős területek rekultivációja	67
4.1.1.1 Öblösüveggyár területe – belvárosi szolgáltató terület kialakítása	67
4.1.1.1.1 Öblösüveggyár rekultivációja – a terület megvásárlása, meglévő épületek használhatóságának átvizsgálása, újrahasznosítása, a szennyezett terület rehabilitációja	67
4.1.1.1.2 Salgótarjáni SZC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Szakiskolája új épületének kialakítása	70
4.1.1.1.3 Kereskedelmi, kulturális, rekreációs terület kialakítása, esetleg ipari turizmus (speciális kalandturizmus, élményelemek)	72
4.1.1.2 „Volt” Acélgyár területének rekultivációja – ipari, gazdasági terület kialakítása	74
4.1.1.2.1 „Önfenntartó Város” energetikai program kialakítása, krakkolómű, napelemek kiépítésével	76
4.1.1.2.2 Hadiipar letelepedése és elektronikai hulladék-feldolgozó kialakítása az energetikai program mellett	80
4.1.1.3 Ipari hulladékok feldolgozása nanotechnológiára alapozott mechanokémiai eljárással Salgótarján környékén	81
4.1.1.4. Az üvegipar és az üvegpalackgyártás technológiai fejlesztése	81
4.1.2 Zöldmezős területek	85
4.1.2.1 Ipari Park bővítése új területek megvásárlásával	85
4.1.2.2 Ipari Park meglévő 3. ütemének vállalkozások betelepülésére alkalmassá tétele	86
4.1.2.3 Kompetenciaközpont, valamint Tudományos és Technológiai Park létrehozása Salgótarjánban (K+F Központ és Inkubátorház kialakítása)	86
4.2 A humánerőforrás fejlesztése	89
4.2.1 Oktatásfejlesztés – a jövő gazdaságának megalapozása	89
4.2.1.1 Egyetemi oktatás fejlesztése (Óbudai Egyetem - új campus, oktatóbázis, kiszolgáló épületek)	89
4.2.1.2 Nógrád Megyei Szakképzési Centrum Kereskedelmi és Vendéglátóipari Technikum és Szakképző Iskola új épületének kialakítása az Öblösüveggyár területén	91
4.2.1.3 Nógrád Megyei Szakképzési Centrum Stromfeld Aurél Technikum - új tanműhelyek, oktatóbázis kialakítása az iskola, vagy a Tűzhelygyár területén	91
4.2.1.4 Semmelweis Egyetem Kanizsai Dorottya Többcélú Szakképző Intézménye új épületének kialakítása a volt Pénzügyi és Számviteli	

Főiskola épületében, ahol csatolt felsőoktatási, illetve egyéb képzések is szervezhetők.....	91
4.2.1.4 Az általános iskolák épületének felújítása	93
4.2.2 Egészségügyi gazdaságfejlesztés.....	96
4.2.2.1 Nővér- és orvosszálló, valamint betegek kezelése során kiadható szálláshelyek kialakítása az Onkológiai Központhoz kapcsolódóan ..	96
4.2.2.2 A Salgótarján és Térsége Egészségügyi - Szociális Központ áttelepülése a Semmelweis Egyetem Kanizsai Dorottya Többcélú Szakképző Intézménye épületébe.....	98
4.2.2.3 Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központ jelenlegi épületéből az Onkológiai Központhoz kapcsolódóan nővér- és orvosszálló, vagy betegek kezelése során kiadható szálláshelyek kialakítása.....	98
4.2.2.4 Időotthon kialakítása kihasználatlan önkormányzati, vagy állami tulajdonú funkcióvesztett ingatlanban.....	98
4.2.2.5 Szent Lázár Megyei Kórház fejlesztése	99
4.2.2.5.1 A kórház infrastrukturális fejlesztése, kiemelten a környezeti megújulás, az energiatakarékos működés és a betegbiztonsági célok megvalósulására	100
4.2.2.5.2 Radiológiai osztály fejlesztése.....	101
4.2.2.5.3 Műtő fejlesztése	102
4.3 Turizmusfejlesztés	105
4.3.1 Jövedelemtermelő sportturisztikai fejlesztések (Tóstrandi Sport-és Rekreációs Központ).....	105
4.3.1.1 Városi strand kialakítása.....	106
4.3.1.2 Tó rekultivációja.....	107
4.3.1.3 Ifjúsági tábor fejlesztése, korszerűsítése	107
4.3.1.4 Kemping teljes felújítása	108
4.3.1.5 Konferencia és Oktatóközpont kialakítása (Strand Hotel felújítása).....	108
4.3.1.6 Futókör és kerékpárpálya létesítése.....	109
4.3.1.7 Ütős Sportok Háza kialakítása	109
4.3.1.8 Atlétikai pálya megépítése.....	109
4.3.1.9 Multifunkciós sportcsarnok megépítése	110
4.3.1.10 Egy 50 méteres sportuszoda kialakítása.....	110
4.3.1.11 Lombházak kialakítása	110
4.3.1.12 Jégcsarnok megépítése	110
4.3.1.13 Út-, közmű és parképítés.....	110

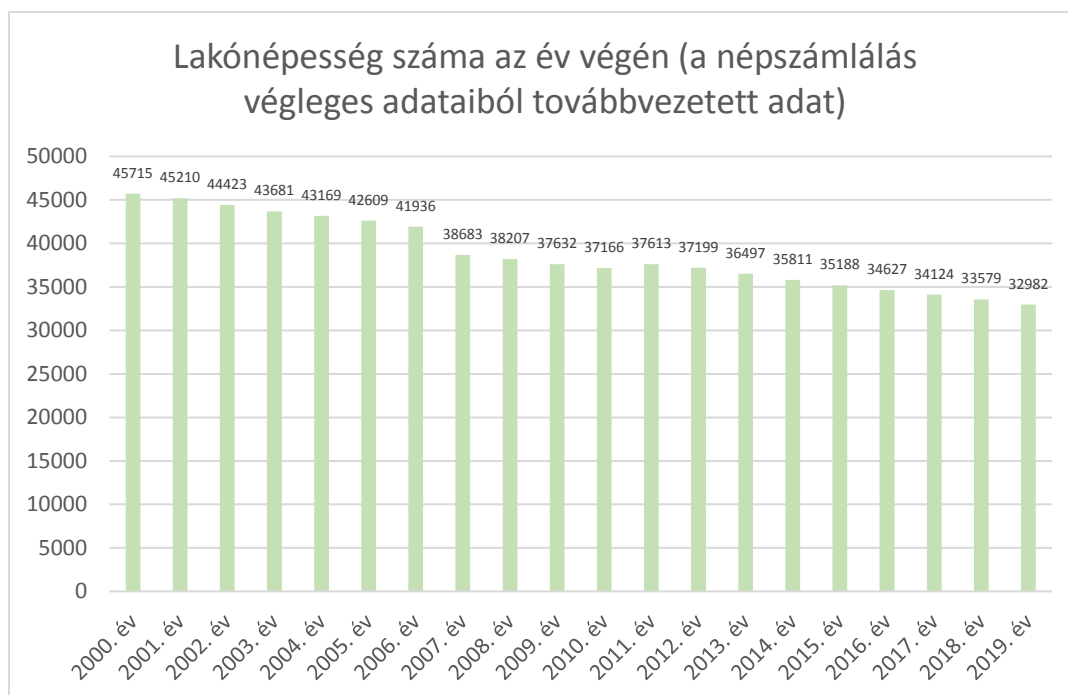
4.3.2	Élményalapú turisztikai elemek kialakítása a város egyik turisztikailag frekvenciált területén (kalandpark, extrém kilátó stb.)	112
4.3.3	Eresztvény, Salgóbánya és Somoskő turisztikai fejlesztése	115
4.3.4	ROBOTLAND – robottechnológiai élmény- és turisztikai innovációs központ	115
4.4	Élhető városi környezet kialakítása	119
4.4.1	Belváros gazdasági fejlesztése	119
4.4.1.1	Tehermérsített, modern, „élhetőbb” városközpont kialakítása a gazdaság fejlesztésének megalapozására	120
4.4.1.2	Szálloda és mélygarázs vagy parkolóház építése (Karancs Szálló felújítása, újragondolása)	121
4.4.1.3	Városháza épületének teljes körű felújítása	122
4.4.1.4	A belváros kihasználatlan vagy alulhasznosított kereskedelmi és szolgáltató épületeinek felhasználásával (Lakberendezési Áruház, „volt” Centrum Áruház, ún. „SZMT székház”, Magyar Államkincstár, Technika Háza, „ÉVI” Áruházak, „volt” Karancs Szálló, Pécskő Áruház, ALBA Üzletház) vonzó belvárosi üzleti környezet kialakítása	123
4.4.1.5	Volt „SZÜV” székházban üzemelő távhő és vízmű ügyfélszolgálat átköltöztetése a Városházára; az ott maradt épület új funkcióval való felruházása és ennek megfelelő fejlesztése, pl. K+F és smart vállalkozások vagy start-up vállalkozások inkubátorháza	124
4.4.1.6	A „volt” II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola épületének színházzá történő átépítése	125
4.4.2.1	Bérlakások, kisebb lakópark építése a magasabb színvonalú lakhatás előteremtése érdekében	128
4.4.2.2	Munkáshotel kialakítása jelenleg kihasználatlan önkormányzati vagy állami épületben	131
4.4.2.3	Új „Panel Program” társasházaknak, mikrohitelkkel energetikai felújításokra	131
4.4.3	Városi környezet fejlesztése, vonzóbb üzleti környezet megteremtése	134
4.4.3.1	Csapadékvíz- és ivóvízhálózat korszerűsítése, közműalagutak kialakítása a belvárosban	134
4.4.3.2	Városrehabilitációs programok (belváros és lakótelepek központi részeinek újragondolása, felújítása)	135
4.4.3.3	Intézményfejlesztések (múzeum, óvodák, szociális létesítmények)	138
4.4.3.4	SMART City programok	139
4.5	Közlekedésfejlesztés	142

4.5.1 Új elektromos buszpark és önkiszolgáló infrastruktúra (töltő, végállomás, buszpark).....	142
4.5.2 P+R parkoló kialakítása a Vásártér mögötti területen, Salgó út területén a belváros két végpontján SMART parkolással	143
4.5.3 Zagyvarakodó területének megvásárlása és önkormányzati fedett, fix bérlős teremgarázs kialakítása	144
4.5.4 Belvárosi vasútállomás korszerűsítése.....	144
4.5.5 Úthálózat fejlesztése a város külső területein.....	145
4.5.6 Vasúti elérhetőség javítása.....	146
4.5.7. Fogaskerekű turisztikai célú kisvasút.....	148
ÁBRÁK JEGYZÉKE.....	151
TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE	153

1. HELYZETÉRTÉKELÉS

1.1 Néesség

Salgótarján népessége a 1980-as évektől fokozatosan csökken, 2001-től a csökkenés mértéke évente 1-2% százaléka az előző évi népességnek. Ez alól csak a 2007. év és a 2011. év volt kivétel. Az első esetben a nagymértékű népességfogyáshoz képest is megugró csökkenés Somoskőújfalu Salgótarjánból történő kiválásával (2006.10.01.) magyarázható. A 2010. és 2011.év között a lakónépesség számadatokban tapasztalható növekedése viszont inkább adminisztratív okoknak tudható be, hiszen ekkor korrigálta Központi Statisztikai Hivatal a korábbi 2001-es népszámlálás bázisán számított lakónépességi adatokat a 2011-es népszámlálás adataival. 2000. január 1. és 2019. január 1. között Salgótarján népessége 12.733 fővel, több mint 27%-kal csökkent. (Salgótarján népessége 2019.01.01-én 32.982 fő)

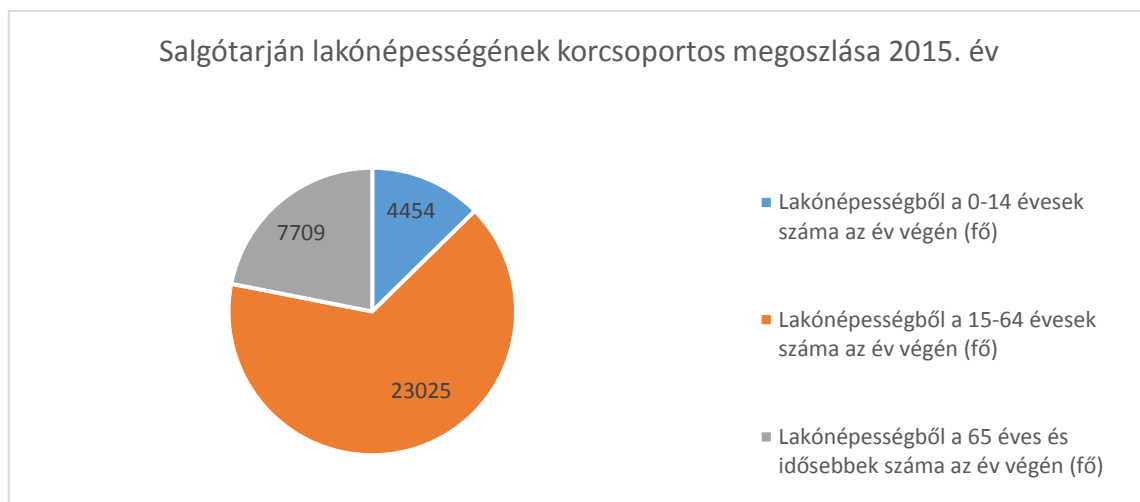

1. ábra Lakónépesség száma 2019. év végén

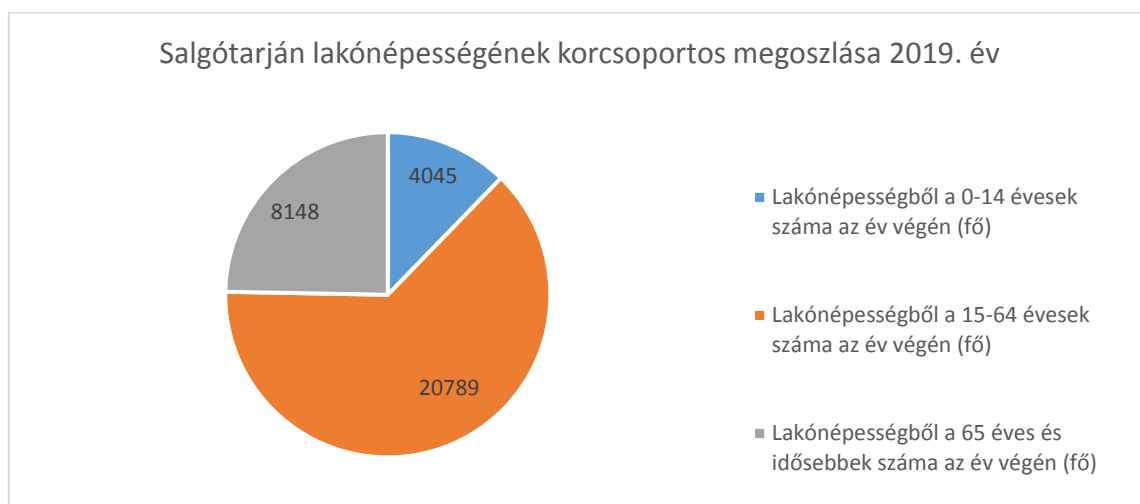
forrás: KSH

A csökkenés igen nagymértékű és jelentősen meghaladja, mind a megyei, mind a régiós, mind pedig az országos értékeket. Nógrád megye lakónépessége ezen időszak

alatt csak 15%-kal, az Észak-Magyarországi régióé 15%-kal, Magyarországé pedig „csupán” 4,2%-kal csökkent.

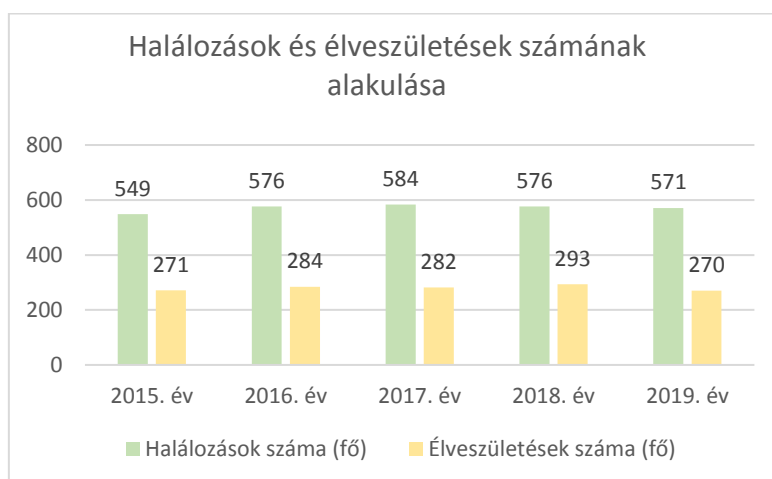
2. ábra Salgótarján lakónépességének korcsoportos megoszlása 2015

3. ábra Salgótarján lakónépességének megoszlása 2019

forrás: KSH

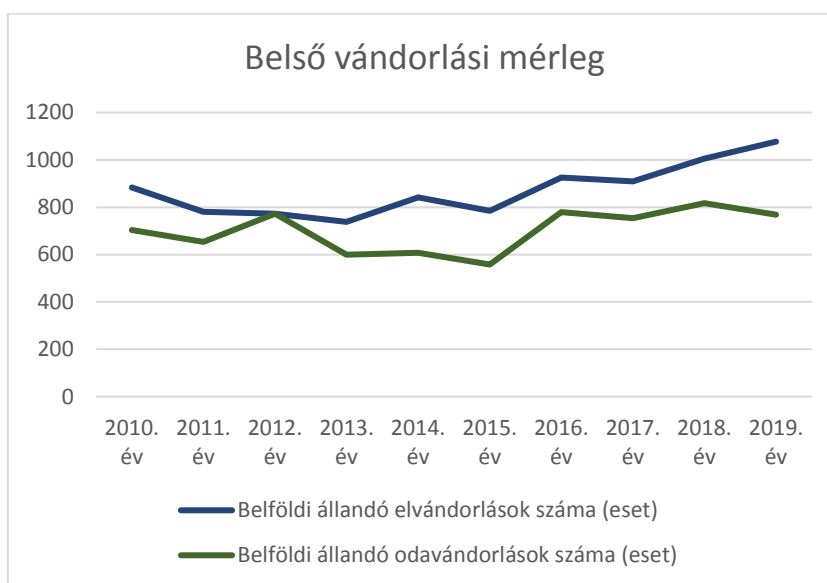
Salgótarján népességének drasztikus csökkenése egyaránt magyarázható természetes népmozgalmi folyamatokkal és a vándorlás magas mértékével. Megvizsgálva a népesség korcsoport szerinti megoszlását 2015. és 2019. között elmondható, hogy a lakónépesség kizárólag a 65 év felettiiek esetében növekedett 5%-kal, a 14 éven aluliak 9%-kal, a 15-64 évesek száma közel 10%-kal csökkent. Részben eme kedvezőtlen korösszetételi adatok is magyarázzák az alacsony születési és magas halálozási mutatókat.

4. ábra Halálozások és elveszületések számának alakulása

forrás: KSH

A halálozások számának 2015-2019. év közötti alakulását megvizsgálva elmondható, hogy a halálozások száma szinte minden évben kétszerese az elveszületések számának, ami szintén hozzájárul a népesség csökkenéséhez.

5. ábra Belső vándorlási mérleg

A belső vándorlási mérleg alapján megállapítható, hogy az elvándorlások száma az elmúlt 10 évben folyamatosan meghaladja az odavándorlások számát.

1.2 Földrajzi elhelyezkedés

Salgótarján Megyei Jogú Város – mely Nógrád megye (NUTS 3) székhelye és a Salgótarjáni járás (LAU 1) közigazgatási központja - Magyarország északi részén, Nógrád megyében, a szlovák-magyar államhatártól és annak érintésével déli irányban található (Somoskőújfalutól D-DNy-i irányban 9 km; Egertől ÉNy-i irányban 48 km; Balassagyarmattól K-i irányban 37 km).

Az Észak-magyarországi-középhegység nagytájon belül a Karancs, Medves-vidék és Zagyva-völgy kistájakat érintve a Karancs-, a Cserhát és a Medves-hegység találkozásánál 97,97 km²-nyi területen fekvő település. A Zagyva- és a Tarján-patak „Y” alakú völgyében észak-dél irányban hosszan elnyúló város. Keletkezése szempontjából fiatalnak mondható. 1922. január 27-én kapott városi rangot és 1950-től Nógrád megye székhelye.

A város fekvése lehetőséget biztosít a szomszédos Szlovákiával történő, aktív gazdasági és infrastrukturális kapcsolattartásra. A város Budapesttől való távolsága közúton 109 km. A legközelebbi autópálya felhajtó Hatvan mellett, Salgótarjántól 59 km-re helyezkedik el.

Megközelítése közúton (lsd. 6. ábra):

- Budapest felől keleti irányba indulva az M3-as autópályán Hatvanig, onnan északi irányba fordulva a 21-es számú főúton;
- Eger felől nyugati irányban a 23-as főúton haladva Bátonyterenyéig, majd északi irányba fordulva a 21-es számú főúton;
- Balassagyarmat felől keleti irányba indulva a 22-es számú másodrendű főúton;
- Besztercebánya (Banská Bystrica) felől déli irányba indulva az R1 jelzésű gyorsforgalmi úton Zólyomig (Zvolen), majd dél-délkeleti irányba indulva a 16-os jelzésű I. osztályú úton (megnevezés kategória) Losoncig, majd a 71-es jelzésű I. osztályú úton a szlovák-magyar államhatárig, majd az államhatártól a 21-es számú főúton déli irányba;
- Kassa felől (Košice) felől délnyugati irányba indulva a 16-os jelzésű I. osztályú úton Losoncig, majd a 71-es jelzésű I. osztályú úton a szlovák-magyar államhatárig, majd az államhatártól a 21-es számú főúton déli irányba.

6. ábra Magyarország közúti térképe, országos főúthálózat

forrás: GeoX (2016)

Megközelítése vonattal:

- Budapest felől (Keleti pályaudvar) keleti irányba indulva a 80. számú (villamosított, kétvágányú) vasútvonalon Hatvanig, majd Hatvani átszállással a Hatvan-Pásztó-Salgótarján-Somoskőújfalu-Fülek 81. számú vasútvonalon (nem villamosított, egyvágányú), Hatvantól jelentős menetidővel szükséges számolni (59 km = 1 óra 29 perc);
- Salgótarján Megyei Jogú Város (minden esetben Hatvan Vasútállomás érintésével) bármelyik magyarországi megyeszékhelyről megközelíthető;
- Salgótarján megközelítése Szlovákia felől a Fülek-Somoskőújfalu-Salgótarján-Hatvan vasútvonalon 2011. április 30-a óta nem lehetséges, a Szlovák Köztársaság előre meghatározott időpontokban autóbuszokat indít a szlovák-magyar államhatárig.

Megközelítés légi úton:

- Lucenec Airport (LUE/LZLU) – kisrepülőgépek számára (400x12 m aszfaltozott kifutópálya; 500x35 m füves kifutópálya);
- Bátorfyerenyei repülőtér (LHBT) (nem nyilvános) – kis- és sportrepülőgépek számára (700x30 m füves kifutópálya);
- Gyöngyösi repülőtér (LHGY) (nem nyilvános) – kis- és sportrepülőgépek számára (760x120 m füves kifutópálya);
- Balassagyarmat (LHBA) – sportrepülőgépek számára.

		km	perc
autópálya		55	40
elsőrendű főút		56,4	47
Budapest Főváros		109	60
Miskolc ÉMR régióközpont (NUTS 2)		144	117
Besztercebánya (Banská Bystrica) Banskobystrický kraj (NUTS 2) (SK)		108	92
Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér (BUD) (Budapest)		115	76
Letisko Košice (KSC) (Košice International Airport)		177	139

7. ábra Salgótarján megközelítése

1.3 Gazdaság

1.3.1 Salgótarjáni gazdasági környezete, gazdaságföldrajzi tényezők

2015 folyamán Nógrád megye népessége csaknem kétezer fővel, 193.946 főre csökkent. Elsősorban a vándorlási veszteség miatt folyamatosan apad a megye lakossága, amely a korösszetétel romlásával is együtt jár.

A körzet legnépesebb városa és egyben gazdasági-, kereskedelmi-, szolgáltatási-, kulturális központja, továbbá székhelye Salgótarján, ahol a megye lakosságának közel egyötöde él.

A megyeszékhely és környéke területén összpontosul a megyei munkáltatók többsége, amelyek összességében tőkeerősebbek, a külföldi tőke domináns jelenléte és a vállalkozások fejlesztéséhez szükséges saját források is jobban rendelkezésre állnak.

Az elemzések szerint a megyében az utóbbi években egyre jelentősebbek a külföldi befektetések, főleg a feldolgozóiparban, a kohászatban, a gépiparban és a vegyiparban.

A GDP vonatkozásában Nógrád a leggyengébb teljesítményt nyújtja a megyék rangsorában. Ennek javítása érdekében elengedhetetlen a vállalkozói aktivitás fokozásán túl a kis- és középvállalkozások versenyképességének bővítése is.

A megyék jóléti szintjének mutatójaként számoltartott, a háztartások életszínvonalának kifejezésére azonban nem feltétlenül alkalmas egy főre jutó GDP 1.430 ezer forint volt lakosonkénti bontásban. A javulás jelei ugyan halványan mutatkoznak évről évre, ám ennél gyengébb mutatóval egyik megye sem rendelkezett. A megyék között háromszoros szórás mutatkozott a mutató tekintetében, nem beszélve a főváros 6.842 ezer forint/fő értékéről, amely közel ötszöröse a nógrádi adatnak. A megye elmaradottságát mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy még Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében is egynegyedével magasabb az egy főre jutó bruttó hazai termék. Ezen számok tükrében talán nem is meglepő, hogy a gazdaságfejlesztés a megye teljes területén prioritást élvez, hiszen ez a kulcstényezője a megye felemelkedésének.

Nógrád hat városának vonzáskörzetében kialakult járások között gazdasági fejlettség, illetve teljesítmény tekintetében jelentős különbségek vannak, amelyek az utóbbi években sem mérséklődtek. A gazdasági különbség alapja elsősorban a vállalkozói kör, illetve a befektetett tőke differenciált területi eloszlása. Salgótarján és Balassagyarmat szinte valamennyi gazdasági folyamat alakulásában vezető szerepet játszik. Rétság és Pásztó már leszakadóban van tőlük, míg Bátonyterenye és Szécsény járások csekély mértékben járultak hozzá a megye gazdasági potenciáljához.

Salgótarján 1990 előtt jelentős ipari város volt, évtizedes hagyományokkal rendelkező nagy üzemekkel, mint az Acélgyár, a Síküveggyár, az Öblösüveggyár, a Salgótarjáni Vasöntöde és Tűzhelygyár, a Budapesti Rádiótechnikai Gyár kihelyezett üzeme, az Ötvözetgyár, a Vegyépszer, az Üveggyapot, a Bányagépgyár, hogy csak a nagyobbakat említsük. A rendszerváltás utáni privatizáció, a megváltozott gazdasági környezet miatt az ipari vállalkozások egy része megszűnt vagy átalakult, az alkalmazásban állók

jelentős hányada elvesztette munkahelyét és az újonnan létesülő ipari vállalkozások a korábbinál kevesebb munkahelyet teremtettek.

A gazdasági ágak közül még mindig az ipar a legnagyobb foglalkoztató, 2011-ben az alkalmazásban állók negyedének biztosított megélhetést. A szolgáltatási ágak közül az előző évhez képest a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosításban dolgozók aránya nőtt, ebben szerepet játszott a munkanélküliség enyhítésére bevezetett közfoglalkoztatás is. Jelentős még a humán-egészségügyi, szociális ellátás, a kereskedelem, gépjárműjavítás és az oktatás részaránya. Salgótarjánban 2011-ben az alkalmazásban állók közül többen dolgoztak a versenyszférában, mint a költségvetési szférában. Egy év alatt a versenyszférában alkalmazásban állók száma csökkent, a költségvetési szférában dolgozóké bővült. A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai alapján Salgótarjánban 2011. december 20-án a nyilvántartott álláskeresők száma 3.815 fő volt, 374 fővel kevesebb, mint az előző év azonos időpontjában és közel egyharmaddal több, mint 2000-ben.

A város és térsége társadalmi-gazdasági fejlődését több hazai jogszabály is elősegítheti, amennyiben ezekkel megfelelően tudunk élni:

- A kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) alapján a járások területi fejlettség alapján történő besorolásánál a társadalmi és demográfiai, lakás és életkörülmények, helyi gazdaság és munkaerő-piaci, valamint infrastruktúra és környezeti mutatókból (négy mutatócsoport) képzett komplex mutatót szükséges figyelembe venni. A Korm. rendelet alapján Salgótarján a kedvezményezett járások (azok a járások, amelyeknek komplex mutatója kisebb, mint az összes járás komplex mutatójának átlaga) közé sorolható.

Mindez azt jelenti, hogy az Európai Unió fejlesztési célú támogatásokhoz kedvezményezetten fér hozzá a járás és maga a város is.

A kedvezményezett járások körét az Európai Unió tervezési ciklusoknak megfelelően felül kell vizsgálni. A felülvizsgálatot a kormány külön ütemezésben is kezdeményezheti.

- A szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételének szabályairól szóló 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet alapján a Kormány a leghátrányosabb helyzetű térségekben található településeket szabad vállalkozási zónává nyilvánítja.

A foglalkoztatás-bővítés, az új munkahelyek teremtésének ösztönzésére a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter által a Nemzeti Foglalkoztatási Alap foglalkoztatási alaprész központi keretének terhére meghirdetett pályázat alapján a szabad vállalkozási zónákban működő, valamint betelepülő vállalkozások, az alaptámogatáson és a kiegészítő támogatásokon kívül – az éves pályázati felhívásban meghatározott formában, támogatási mértékben – többlettámogatást igényelhetnek.

A szabad vállalkozási zónákba betelepült vállalkozások egyéb, fejlesztési és foglalkoztatási célú támogatási igényeiket a számukra kiajánlott pályázati úton érvényesíthetik.

A város és térségének fejlődése érdekében célszerű figyelemmel kísérni azt, hogy a befektetők milyen véleményt, észrevételt, kritikát fogalmaznak meg a terület szempontjából.

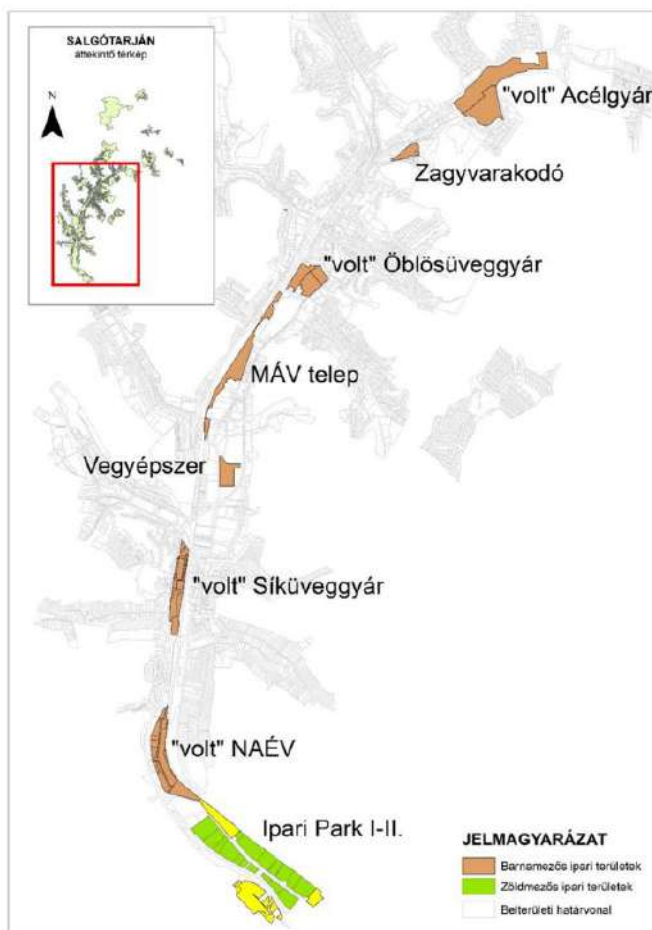
Ennek az elvnek a gyakorlati megvalósulását szolgálhatja annak az igénynek a megoldása, miszerint a letelepült vállalkozások alkalmazottainak munkába járását biztosító helyi tömegközlekedés rendszerét úgy célszerű megreformálni, hogy az optimálisan illeszkedjen a vállalkozások és a dolgozók igényeihez.

1.3.2 Zöldmezős és barnamezős területek

Salgótarján jelenlegi gazdasági környezetének vizsgálata mentén fontos a város ipari parkjainak összefoglaló áttekintése, a gazdaságfejlesztési stratégiához kapcsolható gazdaságfejlesztést támogató lehetőségek azonosítása és az esetleges kapcsolódó nehézségek feltárása.

Salgótarján Megyei Jogú Város összességében (belterületen és külterületen) 90,352 ha gazdasági tevékenység folytatására alkalmas (szabad) területtel rendelkezik – gazdasági szektorok közül elsősorban ipar és K+F számára alkalmas területek -, melyből összesen 30.865 ha zöldmezős- és 594,870 ha barnamezős terület. A szabad

zöldmezős területek 80,6%-a (24,9 ha) Salgótarján déli részén, a 21. számú főút két oldalán elfekvő Ipari Parkban található (3102 Salgótarján, Park út). A zöld- és barnamezős területek városon belüli elhelyezkedését a következő térkép mutatja.

8. ábra Salgótarján Megyei Jogú Város belterületén található zöld- és barnamezős ipari területek elhelyezkedése a városon belül

adatbázis: Salgó Vagyon Kft., Salgótarján Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala

A zöldmezős területek 47,79%-a Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának- vagy az Önkormányzati tulajdonú Salgó Vagyon Kft. tulajdonában állnak, míg a barnamezős területek 100%-a magántulajdonban vannak.

A Salgótarjáni Ipari Park 44,3 ha-on terül el, mely területből gazdasági tevékenységre bevonható terület mérete 24,9 ha, hasznosítható (beépíthető) terület 12,3 ha. Maximum homlokzatmagasság 10,5 m. Önálló, lakó rendeltetésű épület építésére nincs lehetőség. A terület besorolása: Gip. Betelepült vállalkozások száma 15 db. Tulajdonosi szerkezetét tekintve az Ipari Park 89,19%-a magántulajdonban, 10,81%-a pedig

Önkormányzati tulajdonban van. További Ipari Park létesítése, illetve a meglévő Ipari Park bővítése tervben van, 2015. évi adatok szerinti szükséges területigény 4,79 ha. A Salgótarjáni Ipari Park előkészítéssel, elérhető legnagyobb áramkapacitás 6.200 kVA, szabad elektromos kapacitás 4,96 MW, elérhető legnagyobb gázkapacitás 800 m³/óra, elérhető legnagyobb ivóvíz-kapacitás 3.000 l/perc, szennyvízcsatorna kapacitása 3.000 l/perc.

1. táblázat Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának, illetve a Salgó Vagyon Kft. tulajdonában álló zöldmezős területek listája

HRSZ.	TERÜLET (m ²)	MŰVELÉSI ÁG	TULAJDONOS
6225/44	16.704	Kivett ipari park	Salgó Vagyon Kft.
01208/3	5.002	Kivett terület beépítetlen	Salgó Vagyon Kft.
01210	1.974	Kivett terület beépítetlen	Salgó Vagyon Kft.
01217	7.355	Kivett terület beépítetlen	Salgó Vagyon Kft.
01206	3.510	Legelő	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata
01212	7.148	Legelő	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata
01214	95	Legelő	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata
01207	4.138	Kivett terület beépítetlen	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata
01208/1 ¹	62.056	Kivett terület beépítetlen	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata
6225/14	39.523	Kivett terület beépítetlen	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata

forrás: Salgótarján Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala

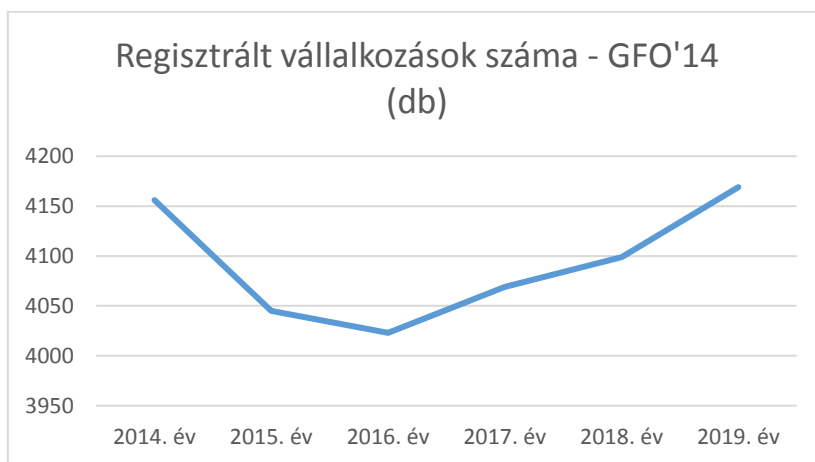
¹ Szerződés keretében lekötve a Magyar Tudományos Akadémia részére.

Az Ipari Parkban elérhető egyéb szolgáltatások: apartman/vendégszoba bérlete, irodahelyiség bérlete, konferenciaterem/tanácssterem bérlete, orvosi rendelő, ingyenes parkolás, őrző-védő szolgálat, takarítás, ATM, autószerviz.

Az Ipari Parkba települt cégek/vállalkozások Ipari Park Fenntartási díjat kötelesek a Salgó Vagyon Kft-nek fizetni. A díj magába foglalja az utak, járdák tisztítását, téli időszakban történő síkosság mentesítését, a közvilágítás fenntartását, fűnyírást, területgondozást és karbantartást. A díj nem vonatkozik a magántulajdonban lévő területek gondozására, fenntartására.

1.3.4 Vállalkozások

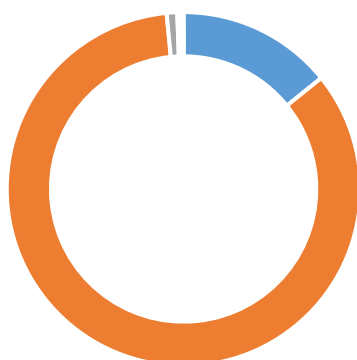
Salgótarján és környéke területén összpontosul a megyei munkáltatók többsége. A regisztrált vállalkozások számában 2016. évben nagyobb visszaesés tapasztalható, azonban reményre ad okot, hogy 2019-re már meghaladta a 2014. év adatait.

9. ábra Regisztrált vállalkozások száma

A regisztrált vállalkozások jellemzően mikro- és kisvállalkozásnak minősülnek. 250 munkavállalónál többet foglalkoztató vállalkozás mindösszesen 3 található a városban.

Regisztrált vállalkozások megoszlása foglalkoztatotti létszám alapján 2019.

- 0 és ismeretlen fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)
- 1-9 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)
- 10-19 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)
- 20-49 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)
- 50-249 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)
- 250-499 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)
- 500 és több fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)

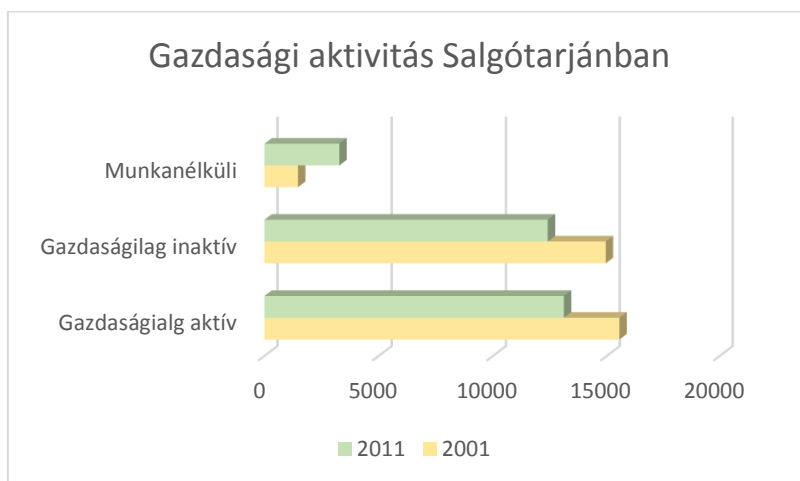
10. ábra Regisztrált vállalkozások megoszlása foglalkoztatotti létszám alapján 2019.

A megye négy ipari parkja közül a salgótarjáni rendelkezik a legtöbb betelepült vállalkozással. A város déli kapujában lévő foglalkoztatási központban működő cégek tevékenységi köre szerteágazó: ülőbútorgyártás, nyomdagépgyártás, járműelektronika gyártás, elektromotorgyártás, hangszóró-gyártás, precíziós műanyag fröccsöntés, kipufogódob gyártás, síküveg-feldolgozás, élelmiszer- és építőanyag nagykereskedelem stb., de autószalon és szerviz is megtalálható közöttük.

1.3.5 Gazdasági aktivitás

A teljes népesség településszintű gazdasági aktivitásáról a KSH tízévenkénti népszámlálási cenzusaiból állnak rendelkezésünkre adatok. Az elmúlt évtizedek változásai Salgótarján népességének gazdasági aktivitását igen kedvezőtlenül érintették. Míg a rendszerváltást megelőző 1980-as népszámlálás adatai szerint a városban a foglalkoztatottak aránya nem csak a megyei és a régiós, de az országos értékeket is meghaladta, 1990-ben bár már érezhető volt a hanyatlás, a foglalkoztatási mutatók még mindig igen kedvezőnek voltak mondhatók országos viszonylatban nézve. 2001-ben bár a foglalkoztatottság még mindig az országos átlag felett volt pár tizeddel és a munkanélküliségi mutató is kedvezőbb volt az országos átlagnál, az elmúlt évtized adataihoz képest igen nagy volt a visszaesés. Ekkor a város lakosságának már csak alig több mint 1/3-a (35,7%) volt foglalkoztatott. Jelentősen megnőtt viszont az inaktív keresők (a felvétel időpontjában kereső tevékenységet nem folytattak, de keresettel, jövedelemmel rendelkeztek, pl. gyeken lévők, nyugdíjasok, stb.) aránya. A

2000-es évek első évtizedében a kedvezőtlen folyamatok tovább folytatódtak, bár ütemük kissé szelídült. A teljes népességre vetített foglalkoztatotti arány tovább csökkent, a munkanélküliek aránya nőtt.

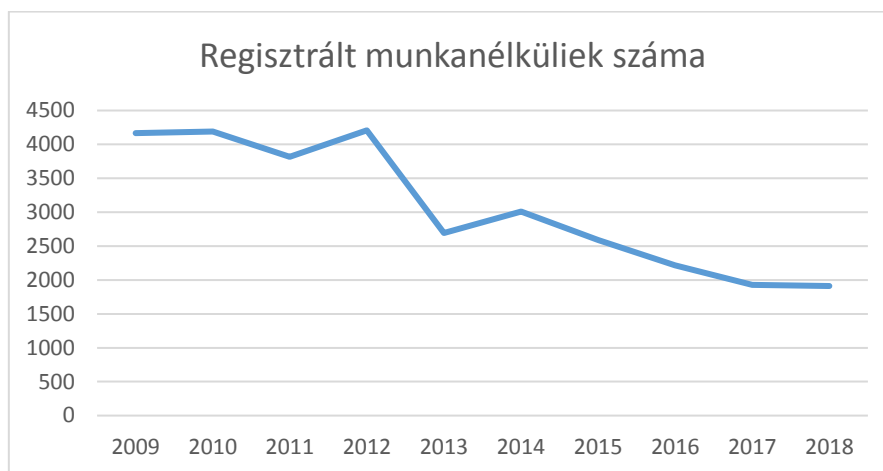
11. ábra Gazdasági aktivitás Salgótarjánban

forrás: KSH

2001. és 2011. között bár az ország megyei jogú városainak összességében 10 ezer fővel nőtt a foglalkoztatottjainak száma, Salgótarjánnak 18%-kal – a megyei jogú városok közül legnagyobb mértékben – csökkent. Jelentősen 28%-kal nőtt viszont a munkanélküliek száma, ami így itt elérte a gazdaságilag aktív népességre vetített 20%-ot, szemben az összes hasonló státuszú város 11%-os átlagával.

Jól jelzi a városban zajló kedvezőtlen demográfiai folyamatokat, hogy a három évtized alatt a népességben belül az eltartottak aránya fokozatosan, egyenletesen csökkent.

A legutóbbi népszámlálás óta eltelt időszak népességben belüli gazdasági aktivitásáról csak megyei szinten állnak rendelkezésre adatok a KSH a magánháztartásokra kiterjedő reprezentatív munkaerő felmérés felvétel adataiból, amely a 15-74 éves személyek gazdasági aktivitásáról nyújt információt. Ezen adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a korábbi évtizedek kedvezőtlen folyamatai megfordulni látszanak és mind országos, régiós és megyei szinten nőni kezdett a foglalkoztatottság.

12. ábra Regisztrált munkanélküliek száma

Forrás: TEIR

A munkanélküliség a város egyik – talán – a legnagyobb problémája. A nyilvántartott álláskeresők száma a 2008-as válságot követően a városban jelentősen megnőtt. A KSH éves adatai szerint, míg a nyilvántartott álláskeresők száma 2008. december 20-án 3.374 fő volt, ez a szám 2009. december 20-án 4.166-ra gyarapodott. A munkanélküliség Salgótarjánban a csúcspontját 2012-ben érte el, majd innentől kezdve, összhangban az országos trendekkel, jelentős csökkenés figyelhető meg a regisztrált munkanélküliek számában.

A gazdaságilag aktív népesség közül – tekintettel arra, hogy a városban a jelentősebb létszámot foglalkoztató üzem kevés van – jellemzően az ingázást vállalják a munkához jutás érdekében.

1.3.6 Turizmus

A jelentősebb látnivalók Salgótarján térségében főképp a természeti tájhoz, a történelmi emlékekhez, ipartörténethez és a néprajzi értékekhez kötődnek. Az elmúlt pár évben jött létre a Novohrád-Nógrád Geopark, mely egy határon átnyúló interregionális természetvédelmi, gazdaságfejlesztési és turisztikai területi szerveződés, amely keretbe foglalja Salgótarján és Észak-Nógrád további 66 településének gazdag természeti és kulturális örökségét. Az elmúlt két-három évben elért eredményeikből látható, hogy a város tekintetében mindenképpen a turizmus

motorjának fognak számítani. Az itt elindult brandépítés olyan turisztikai fejlődés, melyre a térség régóta vár.

Nógrád megye székhelyére, Salgótarjánra fokozottan igaz, hogy a turizmus kiaknázása terén komoly hiányosságok figyelhetők meg. A város természeti környezete lényegesen erősebb, nagyobb forgalommal bíró turizmust vetítene előre, azonban ezt mindezidáig nem sikerült elérni. Sem a szálláshelyek, sem az attrakciók nem segítik az adottságok idegenforgalmi kihasználását.

A szálláshelyek terén ugyanakkor szinte semmilyen fejlődés nem mutatható fel az elmúlt évtizedeket tekintve. Csupán minimális fejlesztés volt a szálláshely bővítése terén, illetve az ezekhez kapcsolódó szolgáltatások terén. A kiadható szállásférőhelyek tekintetében elmozdulás volt megfigyelhető az elmúlt tíz évben negatív irányba. A következő táblázat mutatja, hogy a kiadható szálláshelyek száma hogyan változott az elmúlt tíz évben a városban.

2. táblázat Kiadható férőhelyek száma szálláshelytípusokra lebontva Salgótarjánban (db)

Időszak	Kiadható férőhelyek száma (db)	Szálloda típusú egységek összesen	Egyéb szállástípus összesen
2008. év	976	546	430
2009. év	990	573	
2010. év	856	486	
2011. év	813	327	486
2012. év	848	419	429
2013. év	798	425	373
2014. év	564	327	237
2015. év	574	337	237
2016. év	574	337	237
2017. év	576	337	239
2018. év	576	337	239
2019. év	552	313	239

forrás: KSH

Salgótarjánban a szállásférőhelyek tekintetében nem a válság okozta a legnagyobb visszaesést, látható, hogy 2009-re nemhogy csökkent, hanem nőtt is a férőhelyek

száma. A városban az évtized közepén következett be jelentősebb visszaesés, ekkor drasztikus mértékben tűnt el több száz férőhely a városi kínálatból.

Nemcsak a szálláshelyek tekintetében történt változás, hanem a működő kereskedelmi szálláshely egységek száma is csökkent, döntően a szállodák és a panziók tekintetében volt visszaesés. A következő táblázat ezt mutatja be:

3. táblázat Működő kereskedelmi szálláshely egységek száma Salgótarjánban (db)

Időszak	Működő kereskedelmi szálláshely egységek száma (db)	Szálloda típusú egységek összesen	Egyéb szállástípus összesen
2008. év	11	8	3
2009. év	10	8	
2010. év	7	6	
2011. év	9	5	4
2012. év	10	6	4
2013. év	9	6	3
2014. év	7	4	3
2015. év	7	4	3
2016. év	7	4	3
2017. év	7	4	3
2018. év	7	4	3
2019. év	7	4	3

forrás: KSH

A szálláshelyek számának visszaesése nem feltétlenül a terület iránti érdeklődésre vezethető vissza. Sokkal inkább minőségbeli problémák mutathatók ki a térség szálláshelyeivel kapcsolatban. A fejlesztések elmaradása, a szolgáltatások hiánya, marketing és koncepció hiánya vélhetően lényegesen jobban hozzájárul a város szálláshelyeinek nem megfelelő kihasználtsági mutatóiban.

Salgótarján turisztikai vonzereje nem mondható jelentősnek, azonban a megye települései közül itt a legmagasabb a szálláshelyek vendégforgalma. A város idegenforgalmi jelentőségét a kulturális és sporteseményekhez kapcsolódó rendezvényturizmus adja. Ezeknek a rendezvényeknek a bizonytalansága az évezred eleje óta negatívan befolyásolja a város idegenforgalmát.

Bár az elmúlt években megvalósított kisebb fejlesztések hozzájárultak a kirándulóterületre érkezők programjának színesítéséhez, ezek a fejlesztések önmagukban nem jelentenek kellő vonzerőértéket a látogatószám növelésére, turisztikai hatásuk minimális. Ez alól egyedül a Geopark látogatóközpontja jelent kivételt, ahol hosszas munkával elérték, hogy a terület a város határain túl is vonzó legyen. A központ régiós szintű turistavonzó ereje immáron megkérdőjelezhetetlen a számos hétvégi családi és természetbarát programjaiknak köszönhetően.

Turisztikai jelentőségű nagyobb rendezvények tekintetében Salgótarján korábban meghatározó szerepű volt a térségben, ugyanakkor ezek részben megszűntek, részben olyan problémákkal küzdenek, melyek miatt jóval szerényebb körülmények között működhetnek csak, így turistavonzó képességük is szerényebb.

Salgótarjáni turisztikai attrakciói:

- Dornyay Béla Múzeum, Bányamúzeum, Cipőműzeum
- Novohrad-Nógrád Geopark Oktató, Kutató és Irányító Központ
- Geocsodák Háza – Salgóbányai látogatóközpont
- Salgói vár, Somoskői vár
- Salgótarjáni Gyermektábor (minősített Erdei Óvoda, minősített Erdei Iskola)

Sport és rekreáció területén igénybevehető szolgáltatások:

- Városi Tanuszoda (25 m)
- Városi Sportcsarnok
- Városi Standfürdő
- Városi Sportcentrum (1 db műfüves focipálya, 3 db salakos tenispálya, 3 db salakos focipálya)

A turizmus jelenlegi, alulfejlett állapotában az un. elsődleges kínálati elemek (üzletek, boltok, lakossági infrastruktúra) és a szálláshelykínálat gyorsabban fejlődött, mint a valóságos vonzerőt jelentő attrakciók, kifejlesztett, rendszerszerűen működtetett turisztikai termékek oldala. A feltároló helyzet lényegében kijelöli a továbblépés irányait. Az előrelépéshez és annak fenntartásához nem alkalomfüggő vonzerőket kell létrehozni, vagy a meglévőket fejleszteni. Az elmúlt évek tendenciája hogy a látogatók

száma növekszik, de ez a vendégéjszakák számában nem jelenik meg. A látogatók többsége belföldi és nem tartózkodik hosszabb ideig a városban. A turizmus lehetséges fejlődési iránya a sportturizmus.

1.4 Közlekedési kapcsolatok

1.4.1 Közúti közlekedés

Nógrád megye (elsősorban Kelet-Nógrád megye) fő közlekedési útvonala a térségen észak-dél irányban áthaladó 21. számú főút, mely Hatvan érintésével kapcsolódik az észak-magyarországi közúti közlekedés gerincét- és egyben a Helsinki folyosó részét képező M3-as autópályába. Salgótarján számára legfontosabb közúti közlekedési vonalas infrastruktúrának tartott úthálózat négy nyomúsítása (2x2 sávossá történő bővítése) 2001-ben kezdődött meg és 2019. évben fejeződtek be. A 21. számú főút a térség és Salgótarján szempontjából lehetőséget jelent az országos gazdasági vérkeringésbe történő újracsatlakozására, mely a legfontosabb összeköttetést jelenti Budapesttel.

A közti közlekedési útvonalak közül meg kell még említeni a 23. számú és a 22. számú főútvonalakat, melyek a térségen kelet-nyugat irányban haladnak, felfűzve rá, érintve (Pásztó és Rétság kivételével) a megye városait. Az utak állapota jónak mondható.

A Kormány a Modern Városok Programban döntött arról, hogy kiépíti a Salgótarjánt elkerülő utat is, és a 21-es főutat bekapcsolja a szlovákiai gyorsforgalmi úthálózatba.

1.4.2 Vasúthálózat

Lényegében párhuzamosan halad a 21. számú főúttal a 81. számú, Hatvan-Salgótarján-Somoskőújfalu-Fülek egyvágányú, nem villamosított vasútvonal, a pálya és az állomások állapota leromlott, ezzel hazánk legrosszabb vasúti eljutási lehetőségű megyeszékhelye. A főváros Salgótarjánból történő megközelítése több, mint két és fél órát vesz igénybe. A vasúti közlekedés kihasználtságának visszaesése köszönhető annak, hogy a MÁV által ezen a szakaszon nyújtott szolgáltatás ár-érték aránya nem versenyképes a közúti közlekedési hálózatot használó Volán társaságok által nyújtott szolgáltatások ár-érték arányával.

Salgótarján területén három helyen állnak meg a vonatok: a központ közelében (Salgótarján), Salgótarján-Külsőn az egykori jelentős forgalmú bányarakodók mentén és Zagyvapálfalván. A 81. számú vasútvonalon (a salgótarjáni megállókkal és állomásokkal együtt) összesen 18 helyen áll meg valamennyi személyszállító vonat, menetidejük átlagosan másfél óra

A vasútvonal jelenleg nem alkalmas RoLa szállítási módra.

Salgótarján barnamezős iparterületei (pl. „volt” Acélgyár, Zagyvarakodó, volt Öblösüveggyár) vasúton elérhetők.

Salgótarjánban a vasút vonalvezetése nagyon szerencsés, az észak-déli irányban hosszan elnyúló városrészeket szerencsésen felfűzi, a városközpontban is megállóhellyel, ezáltal rendkívül alkalmas lenne a város helyi és térségi közösségi közlekedésének gerincvonal szerepére. A MÁV-START koncepcionális szinten vizsgálta a vasút városi szerepének növelési lehetőségét, három helyen merült fel új megállóhely létesítése. Ezek közül kettő Salgótarjában:

- Beszterce lakótelep,
- Szent Lázár Megyei Kórház,

és egy vonzáskörzetében, Bányaterenyén:

- Bányaterenye Bányaváros (Maconka) városrésznél.

Érdemi városi-elővárosi közlekedési gerinc kialakításához legalább félórás járatkövetés az elvárás, lehetőség szerint Nagybátöny és Somoskőújfalu között, illetve opcionálisan határon átnyúló interregionális összeköttetésekkel bővítve. Előzetes költségvizsgálat és menetrendi koncepcióalkotás már készült, a fejlesztés megvalósításához pályaföldi feltételek is vannak (pályasebesség-emelés, lassújelmentesítés). A fejlesztések megvalósulásával megtöbbszöröződhet a jelenlegi utasforgalom, illetve lehetőség van az alágazati munkamegosztás racionalizálására is.

1.4.3 Belső úthálózat, parkolási helyzet

A Belváros terület alulhasznosított. Nem tölti be megfelelő színvonalon azt a városi, kistérségi és térségi (a megyeszékhely belvárosa) funkciót, amelyre a minőségi kiskereskedelem terén térszerkezeti pozíciója predesztinálja, és amely funkció

betöltése a város fenntartható fejlődésének egyik legfontosabb húzóereje lenne. A másik három: térségi munkaerőpiaci és foglalkoztatási központ, turisztikai attrakció az ország és Közép-Európa turisztikai térképén, a kultúra és a felsőoktatás térségi központja. Az említett funkcióhiány a felsorolt másik három funkció betöltését is akadályozza. A jól működő minőségi kiskereskedelemhez hasonlóan súlyos funkcióhiány a Belvárosban a működő szálloda hiánya. Mindkét funkcióhiány, de különösen a minőségi kiskereskedelemé összefügg a súlyos parkoló hiánnyal.

Az egész város fejlődésének, vagy hanyatlásának egyik meghatározó eleme a városközpont élhetősége. Hogy a városközpont mennyire fog élettel megtelni vagy mennyire lesz kiürült szellemváros, annak pedig meghatározó eleme, hogyan tudunk jelentős számú parkolóhelyet kialakítani a városközpontban vagy annak közvetlen közelében!

Amennyiben sikerül a városközpontban jelentős mennyiségű parkolóhelyet kialakítani van rá esély, hogy nyüzsgő, élettel teli, élő városközpont legyen, ahol az emberek vásárolnak, sétálnak, ügyeket intéznek, ha pedig nem, akkor nagy esélye van, hogy egy kiürült, kiüresedett „szellemváros” jellegű belváros marad, ahonnan a vásárlókat a városszéli nagyáruházak (multik) kicsábították közeli parkolási lehetőségeikkel és alacsony áraikkal.

13. ábra Salgótarján helyi utak, hidak fenntartására fordított költségvetési kiadásai

forrás: SMJV költségvetési adatai

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának elmúlt öt év költségvetésének utak és hidak fenntartására fordított kiadásait megvizsgálva drasztikus emelkedés mutatható ki. 2015. és 2019. év kiadásait nézve megállapítható, hogy több, mint háromszorosára növekedett ezen kiadások összege, mely azt jelzi, hogy a belső úthálózat igencsak megújításra szorul. Annak ellenére, hogy az Önkormányzat az elmúlt években uniós és kormányzati támogatásokból több, mint 50 darab utat felújított.

1.5 Humánerőforrás

Az oktatás tekintetében elengedhetetlen, hogy az itt élők számos oktatási forma közül tudjanak választani. Ez a tényező a fiatalok helyben tartása szempontjából is egy fontos elem.

A közoktatási feladatellátás és intézményszerkezet az utóbbi években nagy változáson ment át, hiszen az oktatás-nevelés intézményei (óvodák kivételével) állami fenntartásba kerültek. Salgótarján városának korábbi oktatáspolitikájához továbbra is kapcsolódnak, illetve együttműködve a város gazdasági szereplőivel, a város vezetésével konstruktív megoldásokat keresnek és szeretnének megvalósítani a jövő városa érdekében. Szándék mind állami, mind önkormányzati oldalon, hogy a helyi oktatás képes legyen követni és alkalmazkodni a jövőbeli gazdasági szereplők igényeihez a munkaerő képzettség terén.

1.5.1 Felsőoktatás

A Budapesti Gazdasági Főiskola Pénzügy és Számviteli Kar kihelyezett Salgótarjáni Intézetének 2015. évi bezárását követően nemcsak Salgótarján, hanem Nógrád megye is felsőoktatási intézmény nélkül maradt. 2012-től új hallgatókat már nem vettek fel a salgótarjáni intézménybe. A megszűnés oka közé sorolható a csökkenő hallgatói létszám mellett a felsőoktatási törvény módosítása, mely jelentősen kihatott a salgótarjáni intézmény ingyenes férőhelyeinek számának csökkenéséhez.

A városi felsőoktatási szintér hiányának pótlására Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata és az Óbudai Egyetem között együttműködési megállapodás jött létre,

mely szerint az egyetem Rejtő Sándor Könnyűipari és Környezetmérnöki Kara (műszaki képzési területen) nappali munkarendben, 30 fős tervezett létszámmal felsőoktatási szakképzést indított 2017 szeptemberében Salgótarjában.

A 4 féléves műszaki mérnökasszisztens szakra jelentkezők gépészet-, elektrotechnika-elektronika-, könnyűipar-, nyomdaipar- és környezetvédelem-vízgazdálkodás szakirányok között választhatnak, melyet 2018 őszén a hét féléves mérnökinformatikus alapképzés követett.

1.5.2 Középfokú intézményi struktúra

A középfokú intézményi struktúrát ma kétféle fenntartásban működő intézmények alkotják. Egyik blokkban található az állami fenntartóként működő Salgótarjáni Tankerületi Központhoz tartozó gimnáziumok, míg a másikon az Innovációs és Technológiai Minisztérium fenntartásában működő Nógrád Megyei Szakképzési Centrum szakképző intézményei.

Salgótarjáni Bolyai János Gimnázium

Az iskola 1966-ban nyitotta meg kapuját. A hagyományteremtés és -őrzés, az újat akarás és a változtatás szándéka végigkísérték a Bolyai János Gimnázium 43 évét; mindig olyan vezetése és nevelőtestülete volt ennek az iskolának, akik hittek a múlt értékeinek előrevivő szerepében, de ugyanakkor megérezték az "új idők új dalait". Így teremtődött meg az iskola sajátos arculata, önarcképe, helyi és országos viszonylatban is elismerést kiváltó helye.

Az intézmény képzési céljaiból eredően a természettudományos tárgyak az idegen nyelvek oktatását kiemelt iskolai feladatnak tartja. Ennek érdekében törekszenek a tárgyi feltételek folyamatos fejlesztésére. A természettudományos tárgyak oktatásához korszerűen felszerelt szaktantermek állnak rendelkezésre.

Az iskola az indulástól alaptevékenységként a felsőfokú tanulmányokra való felkészítést vállalta: kiemelt feladatként jelölte meg a tehetséggondozást, felkarolva a hátrányos helyzetű tanulókat is, súlyt fektetve a hátránykompenzációra.

Az intézmény a szerkezetváltó iskolák sorába tartozik. A hagyományos négyosztályos képzés mellett az 1993/94. tanévtől létezik a hatosztályos gimnáziumi képzés is (az 1997/98. tanévtől minden évben évfolyamonként két osztállyal).

Az intézmény törekvése, hogy diákjai minél nagyobb számban jussanak be a felsőoktatási intézményekbe (tanulóink közel 100%-ban jelentkeznek továbbtanulásra, általában 90% körüli a felvételi arányuk, a 2019/2020-as tanévben ez 95% volt).

- Hatosztályos gimnáziumi képzés
- Idegenvezető szakképzés
- Idegenforgalmi ügyintéző
- Felsőfokú idegenforgalmi szakmenedzser
- Angol-magyar két tanítási nyelvű ötosztályos gimnáziumi képzés
- Emelt szintű hatosztályos idegen nyelvi tagozatos képzés
- Négyosztályos két tanítási nyelvű képzés

A Bolyai János Gimnázium és Szakközépiskola háromszintes, vasbeton tartószerkezetes, kitöltőfalas, lapostetős épület, a 60-as évek közepén épült. A nyílászárók túlnyomó többségét az elmúlt években korszerűekre cserélték. Az épületvillamossági rendszer kb. 40 éves a lámpatestekkel együtt. A fűtési rendszer kisebb részén radiátort és szerelvényeket cseréltek, a felújítás nélküli rész az épülettel egyidős. A teljes rendszer szerelvényei besabályozásra alkalmatlanok.

Uniós forrásnak köszönhetően 2018. év folyamán napelemes energiarendszer került kiépítésre az épületen, elvégezték a lapostető szigetelését, valamint a homlokzat utólagos hőszigetelését.

Salgótarjáni Madách Imre Gimnázium

A Salgótarjáni Madách Imre Gimnázium Salgótarján legrégebbi középiskolája. Az újragondolt pedagógiai programja alapján kiemelt szerepet kap a személyiség- és

közösségfejlesztés, a szülők, tanulók és pedagógusok együttműködési formáinak továbbfejlesztése, a környezetnevelési és egészségvédelmi program, a tanulók értékelési, ellenőrzési és mérési rendszere, a nevelő-oktató munka megfeleltetése a kor követelményeinek.

Az intézmény olyan gimnáziumi képzési palettát nyújt, amely többféle lehetőséget kínál a tanulók személyiségének, tehetségének kibontakoztatására, illetve mind a felsőoktatásban továbbtanulók, mind a gimnáziumi tanulmányok után szakképzésbe bekapcsolódó tanulók számára megadja a szükséges ismereteket, készségeket, önértékelési képességet. A gimnázium fontosnak tartja a tanulók felkészítésében a kor elvárásaihoz illeszkedő színes módszertani kulturáltságot, a kompetenciák fejlesztését.

- Négy évfolyamos képzés
- Emelt óraszámú angol nyelv
- Emelt óraszámú vizuális kultúra
- Emelt óraszámú testnevelés

A Madách Imre Gimnázium és Szakközépiskola háromszintes, vasbeton tartószerkezetes, kitöltőfalas, lapostetős épület, a 80-as évek közepén épült. Az intézményben főzőkonyha üzemel. A nyílászárók az épülettel egyidős kapcsolt gerébtokos fa anyagú ajtók és ablakok. Az épületvillamossági rendszer az épülettel együtt készült. A fűtési rendszer az épülettel egyidős a szerelvények besabályozásra alkalmatlanok.

Nógrád Megyei SZC Stromfeld Aurél Technikum

A 70 éves salgótarjáni középiskola múltjában a műszaki nevelés számos olyan pozitív momentuma fellelhető, amely nem csupán biztatást, eligazítást jelent a mában, de irányt is mutat a jövő számára. A korszerű, folyamatosan megújulni képes informatikai, gépészeti, építészeti képzés széleskörű lehetőséget biztosít az érdeklődő fiatalok számára.

Az intézmény mindenkor meghatározó szerepet játszott az ipari szakmai műveltség, a korszerű technikai tudás terjesztésében, számottevő hatást gyakorolva a város és a megye iparára. A munka- és a hivatásszeretet kialakítása, az igényes elméleti- és gyakorlati szakmai képzés volt mindig a műszaki nevelés vezérfonala. Mindemellett mindenkor fontos feladatának tekintette a műszaki középiskola a társadalmi mobilitás segítségét. Sok – sok ipari és mezőgazdasági fizikai dolgozó gyermeke előtt nyitotta meg az intézmény az ipari, a politikai, a pénzügyi, a tudományos élet vezető posztjai felé vezető utat. Vállalatvezetők, tanárok, bankigazgatók, sikeres vállalkozók, kiváló mérnökök, technikusok több generációjának kezdődött az iskolában a karrierje.

- Ötéves technikumi képzés: a gépészmérnök, az informatikai rendszer- és alkalmazás-üzemeltető technikus és a szoftverfejlesztő és –tesztelő technikus, valamint a magasépítő technikus
- Három éves szakképző iskolai képzés: a gépi- és CNC forgácsoló.
- Esti munkarendben két éves képzés: gépgyártástechnológiai technikus, Informatikai rendszer- és alkalmazás-üzemeltető technikus, a gépi- és CNC forgácsoló, valamint a CNC gépkezelő

A Stromfeld Aurél Gépipari, Építőipari és Informatikai Szakközépiskola fő épülete háromszintes, alápincézett, lapostetős, hagyományos kisméretű agyagtégla falazatból, műhely épülete egyszintes alápincézetlen, lapostetős, hagyományos kisméretű agyagtégla falazatból épült az 50-as évek közepén. A nyílászárók túlnyomó részét az elmúlt években korszerűekre cserélték. Az épületvillamossági rendszer az épülettel egyidős, jelentős korszerűsítés nem történt. A fűtési rendszer az épülettel együtt készült, szabályozásra alkalmatlan szerelvényekkel.

Nógrád Megyei SZC Táncsics Mihály Technikum

Az iskola hagyományai és céljai szerint a művelt, igényes szakember képzésének intézménye, amely gondoskodni kíván a gyermekek jelenének és jövőjének biztonságáról. A kor kihívásainak megfelelően már nem az ismeretek felhalmozását tartja a legfontosabb célnak, hanem azt, hogy minden diákja képessé váljon a

megszerzett ismeretek későbbi, szüntelen bővítésére, elmélyítésére, azok alkalmazására a változó világban.

Vallják, hogy a kompetencia egy képesség és egy adott területen való jártasság ötvözte, és egy adott szaktárgyi területen jelentkező követelmények magasabb szintű teljesítése. Fontosnak tartja, hogy diákjai a tudásnak, mint eszköznek a segítségével, örömmel fedezzék fel az őket körülvevő gyorsan változó világot, alkalmazkodni tudjanak annak elvárásaihoz. Képessé váljanak saját sorsuk tudatos befolyásolására és alakítására. Gondolkodásuk fejlődése emberi és szakmai képességük kibontakoztatását, további tanulmányaikat szolgálja. Fontosnak tartja, hogy olyan készségek birtokába juttasson minden gyermeket, melyek alapjait jelentik az egyén jövőjének, lehetővé teszik, hogy felnőttként méltó emberi életet élhessenek.

- Idegen nyelvi előkészítő évfolyammal bővített Turizmus-vendéglátás ágazati technikus képzés (1 év nyelvi előkészítő + 5 év)
- Idegen nyelvi előkészítő évfolyammal bővített kereskedelem ágazati technikus képzés (1 év nyelvi előkészítő + 5 év)
- Gazdálkodás és menedzsment ágazati technikus képzés (5 év)
- Közlekedés és szállítmányozás ágazati technikus képzés (5 év)

A Táncsics Mihály Szakközépiskola négyszintes, tetőtér beépítéses, alapincézett, hagyományos kisméretű agyagtégla falazatból, fa tetőszerkezettel, cserépfedéssel épült a 30-as években. A nyílászárók az épülettel egyidős kapcsolt gerébtokos, illetve a 70-es évek végén beépített alumínium – acél anyagú ajtók és ablakok. Az épületvillamossági rendszer a tetőtér beépítés kivételével kb. 40 éves, jellemzően elavult lámpatestekkel. A fűtési rendszer jelentős része kb. 40 éves. A szerelvények beszállításra alkalmatlanok.

Nógrád Megyei SZC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Technikum és Szakképző Iskola

Az intézmény küldetése szűkebb és tágabb iskola-felhasználói környezethez, a munkaerőpiac igényeihez, korunk változó elvárásaihoz, kihívásaihoz való rugalmas alkalmazkodással, a versenyképes tudás átadásával a város, a megye számára szeretne művelt, igényes, korszerű ismeretekkel bíró, vállalkozó szellemű szakemberek képzése.

Az iskola nevelő-oktató munkája középpontjában az alkalmazásképes tudás áll, amely lehetővé teszi, hogy a külön fejlesztett kompetenciák az alkalmazás során szerves egésszé váljanak, így életszerűvé téve az iskolai munkát, a tananyagot.

- Kereskedelem ágazat; 5 év (érettségi + Kereskedő és webáruházi technikus)
- Vendéglátóipar ágazat; 5 év (érettségi + Szakács szaktechnikus)
- Vendéglátóipar ágazat; 5 év (érettségi + Cukrász szaktechnikus)
- Vendéglátóipar ágazat; 5 év (érettségi + Vendégtéri szaktechnikus)
- 3 év Kereskedelmi értékesítő szakma, majd érettségi
- 3 év Szakács szakma
- 3 év Cukrász szakma
- 3 év Pincér-vendégtéri szakember szakma

A Kereskedelmi és Vendéglátóipari Tagintézmény négyszintes, alapincézett, hagyományos kisméretű agyagtégla falazatból, fa tetőszerkezettel, palafedéssel épült az 50-es években. A nyílászárók az épülettel egyidős kapcsolt gerébtokos faanyagú ajtók és ablakok. Az épületvillamossági rendszer az épülettel együtt készült, a lámpatestek egy része korszerű optikai tulajdonságokkal rendelkezőkre lett cserélve. A fűtési rendszer az épülettel együtt készült szabályozásra alkalmatlan szerelvényekkel. A kazánház felújításakor 2006. évben korszerű kondenzációs kazánok lettek beépítve.

Nógrád Megyei SZC Borbély Lajos Technikum Szakképző Iskola és Kollégium

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka céljait az általános emberi és a nemzeti értékek tanulókkal történő megismertetése, elfogadtatása és átadása határozza meg. Alapvető céljuk a munkaerőpiac követelményeinek megfelelő szakemberek képzése a fa- és bútoripar, gépészet, építőipar, a kreatív és az elektronikaelektrotechnika ágazat,

szépészet, a specializált gép- és járműgyártás, területén a bemeneti követelmények figyelembe vételével.

Alapelvük, hogy iskolai tevékenységük valamennyi területén és szintjén egy gyakorlatias, a tanulók önmegvalósítását szolgáló oktatást-nevelést valósítsanak meg. Segítik tanulóikat abban, hogy a tanulás életprogrammá válhasson számukra. Nevelő-oktató munkájuk középpontjában a személyiség fejlesztése áll. Tanulói összetételük heterogenitásából adódóan igyekszenek biztosítani sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű tanulóink fejlődését is, csakúgy, mint az elmélyültebb tudást igénylő tehetséges diákokét.

- 5 éves Gépjármű-mechatronikai technikus képzés
- 5 éves Kozmetikus technikus képzés
- 5 éves Fodrász képzés
- 5 éves Kéz- és lábápoló technikus képzés
- 3 éves Asztalos képzés
- 3 éves Divatszabó képzés
- 3 éves Épület- és szerkezetlakatos képzés
- 3 éves Festő, mázoló, tapétázó képzés
- 3 éves Hegesztő képzés
- 3 éves Karosszerialakatos képzés
- 3 éves Kőműves képzés
- 3 éves Villanyszerelő képzés
- 3 éves Gépjármű mechatronikus képzés
- 3 éves Orientációs fejlesztés
- Felnőttképzés esti tagozaton: fodrász, kozmetikus technikus, kéz- és lábápoló technikus, gépjármű mechatronikai technikus, hegesztő, villanyszerelő, divatszabó, épület- és szerkezetlakatos, kőműves

Semmelweis Egyetem Kanizsai Dorottya Többcélú Szakképző Intézménye

A salgótarjáni Semmelweis Egyetem Kanizsai Dorottya Többcélú Szakképző Intézménye célja, hogy korszerű tudással és képességekkel vértessze fel a nála

egészségügyi vagy szociális végzettséget szerzőket, megkönnyítve elhelyezkedésüket és helytállásukat a munkaerőpiacon. Tanulóik évről évre eredményesen szerepelnek az országos szakmai versenyeken is.

Az intézmény elsősorban az egészségügyi és szociális ágazatban dolgozó szakemberek képzését végzi. Tanulóikat a közép-, illetve emelt szintű érettségire készíti fel, s egyúttal lehetőséget biztosít az érettségire épülő OKJ-s egészségügyi és szociális szakmák megszerzésére, valamint a felsőfokú tanulmányokra történő jelentkezésre.

- Szakgimnáziumi képzés: gyakorló ápoló
- Szakgimnáziumi képzés: egészségügyi asszisztens
- Szakgimnáziumi képzés: szociális gondozó és ápoló

A Kanizsai Dorottya Egészségügyi Tagintézmény négyszintes, tetőtér ráépítéses, alapincézetlen, hagyományos kisméretű agyagtégla falazatból, fa tetőszerkezettel, palafedéssel épült az 50-es években. Az intézményben tálalókonyha működik. A nyílászárók az épülettel egyidős kapcsolt gerébtokos faanyagú ajtók és ablakok. Az épületvillamossági rendszer a tetőtér beépítés kivételével kb. 40 éves a lámpatestekkel együtt. A fűtési rendszer az épülettel egyidős a szerelvények szabályozásra alkalmatlanok.

1.5.3 Általános iskolai intézményi struktúra

A városban 2 általános iskola működik. A Salgótarjáni Általános Iskola és Kollégium 7 tagintézményével, melyet a Klebersberg Intézmény Fenntartó Központ fenntartásában működik, továbbá a HIT Gyülekezete által fenntartott Uzoni Péter Gimnázium és Általános Iskola.

A Salgótarjáni Általános Iskola és Kollégium tagintézmények jellemzése:

1. Székhelyintézmény (3100 Salgótarján, József Attila út 2.)

Az iskola négyszintes, alápincézett, vasbeton tartószerkezetes, kitöltőfalas, lapostetős épület, a 70-es évek végén épült. Az iskolában uszoda is található. A nyílászárók kb. 2/3 részét korszerű, műanyag tokos hőszigetelt üveges kivitelűre cserélték, a maradék 1/3 rész az épülettel egyidős kapcsolt gerébtokos faanyagú ajtó és ablak.

Az épületvillamossági rendszer az épülettel együtt készült, a lámpatestek jelentős része korszerű optikai tulajdonságokkal rendelkezőkre lett cserélve.

Az épület fűtése és használati melegvíz ellátása távhővel történik. A fűtési rendszer az épülettel együtt készült szabályozószerelvények nélkül, illetve szabályozásra alkalmatlan szerelvényekkel.

2. Beszterce-lakótelepi Tagiskola (3100 Salgótarján, Beszterce tér 4.)

A Beszterce Lakótelepi Tagiskola kétszintes, vasbeton tartószerkezetes, kitöltőfalas, lapostetős épület, a 80-as évek elején épült. A nyílászárók jelentős része fokozott légzárású, műanyag tokos, hőszigetelt üvegezéssel ellátott ajtók és ablakok.

Az épületvillamossági rendszer az épülettel együtt készült, a lámpatestek jelentős része korszerű optikai tulajdonságokkal rendelkezőkre lett cserélve.

Az épület fűtése és használati melegvíz ellátása távhővel történik. A fűtési rendszer az épülettel egyidős, szabályozó szerelvények nélkül, illetve szabályozásra alkalmatlan szerelvényekkel készült.

3. Kollégium (3102 Salgótarján, Petőfi út 96.)

A Diákotthon kétszintes, alápincézetlen, hagyományos kisméretű agyagtégla falazatból, fa tetőszerkezettel, cserépfedéssel épült a 20-as években. Az épület műemléki védelem alatt áll. A nyílászárók az épülettel egyidős kapcsolt gerébtokos fa anyagú ajtók és ablakok.

Az épületvillamossági rendszer a diákotthon kialakításakor készült az 1970-es években, a lámpatestek egy része korszerű optikai tulajdonságokkal rendelkezőkre lett cserélve. Az épület fűtése gázzal, a használati melegvíz ellátása villanybojlerrel történik. A fűtési rendszer kb. 50 éve készült szabályozásra alkalmatlan szerelvényekkel.

4. Dornyai Béla Tagiskola (3100 Salgótarján, Forgách Antal u. 11.)

A Dornyai Béla Tagiskola két épülete egyszintes, alapincézetlen, hagyományos kisméretű agyagtégla falazatból, fa tetőszerkezettel, palafedéssel épült a 50-es években. 2006. évben a „kis” épületre tetőtér ráépítés történt. A nyílászárók az épülettel egyidős, kapcsolt gerébtokos, fa anyagú ajtók és ablakok.

Az épületvillamossági rendszer az épülettel együtt készült, a lámpatestek egy része korszerű optikai tulajdonságokkal rendelkezőkre lett cserélve

Az épület fűtése és használati melegvíz ellátása távhővel történik, a hőközpont 2009. őszén készült, korszerű. A fűtési rendszer „rég” része kb. 40 éve készült, szabályozásra alkalmatlan szerelvényekkel. A távhőre történő átálláskor új radiátoros fűtési rendszer lett kiépítve.

5. Petőfi Sándor Tagiskola (3100 Salgótarján, Acélgyári út 24.)

A Petőfi Sándor Tagiskola háromszintes, alapincézetlen, hagyományos kisméretű agyagtégla falazatból, fa tetőszerkezettel, cserépfedéssel épült a 20-as évek végén. A nyílászárók az épülettel egyidős kapcsolt gerébtokos fa anyagú ajtók és ablakok.

Az épületvillamossági rendszer minden eleme kb. 40 éves.

Az épület fűtése és HMV ellátása távhővel történik. A fűtési rendszer kb. 40 éve készült szabályozó szerelvények nélkül, illetve szabályozásra alkalmatlan szerelvényekkel.

6. Arany János Tagiskola (3100 Salgótarján, Budapesti út 66.)

Az Arany János Tagiskola háromszintes, vasbeton tartószerkezetes, kitöltőfalas, lapostetős épület, a 70-es évek végén épült. A nyílászárók túlnyomó többségének cseréje 2010 évben megtörtént.

Az épületvillamossági rendszer az épülettel együtt készült, a lámpatestek egy része korszerű optikai tulajdonságokkal rendelkezőkre lett cserélve.

Az épület fűtése és használati melegvíz ellátása gázkazánokkal történik. A fűtési rendszer kb. 30 éve készült szabályozásra alkalmatlan szerelvényekkel.

7. Kodály Zoltán Tagiskola (3100 Salgótarján, Mártírok útja 3.)

Az épület 2011. évben teljes körű felújításban részesült az Észak-Magyarországi Operatív Program keretében.

1.5.4 Óvodai Intézményi struktúra

Salgótarjánban jelenleg 11 önkormányzati fenntartású tagóvodában és 1 egyházi fenntartású óvodában (Jó Pásztor Katolikus Óvoda) folyik az óvodai nevelés.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának fenntartásában jelenleg egy köznevelési intézmény, a Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde működik 11 feladat ellátási hellyel. A 2019/2020. nevelési évet a Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde 43 óvodai csoporttal a 2020. október 1-jei állapotot figyelembe véve 930 gyermekkel kezdte meg. A 2015. szeptember 1-jétől hatályos jogszabályváltozások értelmében a gyermek 3 éves korától kötelező az óvoda. Az intézmény ennek ellenére is minden felvételi kérelmet teljesíteni tudott, sőt még a 3. életévüket be nem töltött kisgyermekek fogadását is tudja biztosítani.

Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde feladat ellátási helyei:

Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde	3100 Salgótarján, Arany J. utca 19/B.
Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde Vadvirág Tagóvodája	3141 Salgótarján, Örhegy utca 2.
Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde Szivárvány Tagóvodája	3100 Salgótarján, Forgách Antal utca 2.
Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde Hétszínvirág Tagóvodája	3100 Salgótarján, Acélgyári utca 63.
Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde Pitypang Tagóvodája	3100 Salgótarján, Meredek utca 5.
Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde Nyitnikék Tagóvodája	3104 Salgótarján, Makarenkó út 1/B
Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde Aprófalva Tagóvodája	3104 Salgótarján, Barátság utca 6.
Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde Körúti Tagóvodája	3100 Salgótarján, Fáy András körút 35. fsz.1.
Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde Gyermekkert Tagóvodája	3100 Salgótarján, Gyermekkert utca 1.
Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde Baglyasi Tagóvodája	3102 Salgótarján, Petőfi út 88.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a 2014-2020-ig terjedő uniós fejlesztési ciklusban a Körúti valamint az Aprófalva Tagóvoda kivételével valamennyi óvoda épületét teljes körűen felújította. A két tagóvodában pedig nyílászárók cseréjére került sor.

1.5.5 Bölcsődei intézményi struktúra

Salgótarján területén a bölcsődei ellátás három helyszínen valósul meg. A Salgótarján és Térsége Egészségügyi- Szociális Központja fenntartásában működő Százszorszép bölcsőde, mely 52 férőhellyel működik. A város az intézményt a 2007-2013-as uniós fejlesztési ciklusban támogatásból építette.

Működik még továbbá két mini bölcsőde, mely újonnan a 2014-2020-as támogatási ciklusban a Beszterce-lakótelepi Tagóvodában és a Mackóvár Központi Óvodában került kialakításra. Összesen 21 gyermek fogadására alkalmas a két intézmény együttesen.

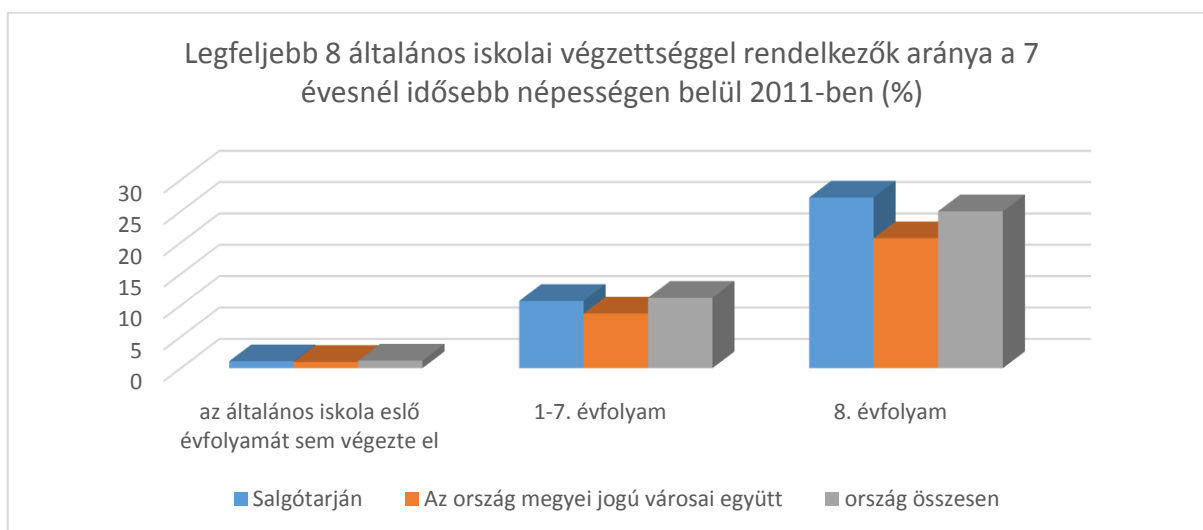
A városban emellett családi bölcsődék is működnek az Önkormányzati fenntartású bölcsőde mellett. Salgótarjánban két telephelyen, három csoportban működik családi bölcsőde. A belvárosban két csoportban, összesen 14 férőhelyen, és az egyik külső városrészben 1 csoportban 5 férőhelyen. Ezek tehát összesen 19 kisgyermeket tudnak fogadni elsősorban azon családokból, ahol a magasabb térítési költséget a szülők tudják vállalni.

1.5.6 Iskolázottság

A 7 éves és idősebb népesség iskolázottsági színvonala a 2001. évi népszámlálás óta jelentősen javult, de ezzel együtt az egyik legrosszabb a megyei városok között. Az általános iskola első osztályát el nem végzők aránya a 7 évnél idősebb népességen belül 1,5-ről 1,1%-ra csökkent, de ez alig jobb, mint az országos átlag és egy tizeddel a nagyvárosok átlaga felett van. 2011-ben a 10 év feletti népességből 144-en voltak olyanok – csaknem kétharmaduk nő –, akiknek egy befejezett általános iskolai osztályuk sem volt.

Markánsabbak a különbségek a maximum hét osztályt végzettek arányát tekintve. Bár 2001-hez képest - elsősorban általános tankötelezettség korhatárának emelkedésével összefüggően – 5%-kal csökkent a városban a maximum ilyen végzettségű, 7 évesnél idősebb lakosok aránya, a befejezett általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők csak fél százalékkal voltak kevesebben, mint az országban átlagosan, és két

százalékkal többen, mint a megyei jogú városokban. A hét évesnél idősebb népesség közel 11%-nak volt be nem fejezett (1-7 osztály) általános iskolai végzettsége.

14. ábra Legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya a 7 évesnél idősebb népességben belül 2011-ben

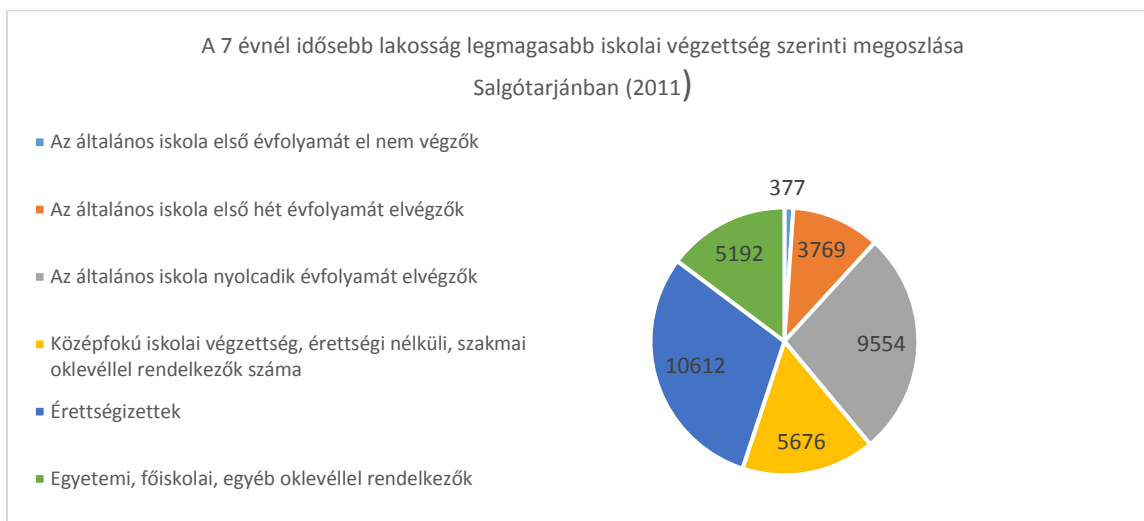
forrás: KSH

Valamivel kedvezőbb számokat kapunk, ha ezt a 15 év feletti népességnél vizsgáljuk. Míg 2001-ben a 15 év felettieknek csak alig több mint 90%-a tudta befejezni az általános iskolát, 2011-re az arányuk majdnem 96%-ra nőtt. Sokan vannak azonban közülük, akiknek a tanulmányaik ezzel véget is értek. Az országos átlagot (25%) is meghaladó mértékű a csak általános iskolai végzettségűek aránya.

Az érettségi nélküli szakmai végzettséggel rendelkezők aránya 2011-ben 16,1% volt a 7 évnél idősebbek között, ami kicsit alacsonyabb a 10 évvel azt megelőző értéknél és elmarad az országos átlagtól is (19,5%). Ezzel szemben ebben a korosztályban a legmagasabb iskolai végzettségként érettségivel rendelkezők arányaiban már 5%-kal többen voltak Salgótarjánban, mint 2001-ben. A 7 évnél idősebbek csaknem harmada (30,2%) tartozott ebbe a csoportba.

A továbbtanulókkal együtt a 18 évesnél idősebb városlakók kicsit több, mint fele (51%) jutott el az érettségiig sikeresen abszolválva azt. Összehasonlításként Nógrád megyében ez az arány csak 39% volt.

Az egyetemi és főiskolai oklevéllel rendelkezők száma 2001-hez képest 600 fővel nőtt, ami arányaiban csaknem 4%-os javulást eredményezett, de a 7 éven felülieken belüli 14,8%-os arány így is alatta marad az országos átlagnak és nagyvárosok között is rossznak mondható. A szomszédos megyeszékhelyen, Egerben például csaknem minden negyedik (23%) ilyen korú polgárnak van diplomája

15. ábra A 7 évnél idősebb lakosság legmagasabb iskolai végzettség szerinti megoszlása Salgótarjánban (2011)

forrás: KSH

1.6 Egészségügy, szociális intézmények, közszolgáltatások

A vállalkozások, magánszemélyek részére elérhető közszolgáltatások- és egyéb szolgáltatások a vizsgált térségben, a városokban koncentrálódnak, több szolgáltatás (mint például az egészségügyi-, kulturális téren nyújtott szolgáltatás) terén Salgótarján Megyei Jogú Város kiemelkedik – térségi-központi szerepét figyelembe véve.

Megyei jogú városi rangjára tekintettel a Megyei Bíróságon kívül – ma Balassagyarmati Törvényszék – minden más megyei jelentőségű intézmény a városban található.

1.6.1 Egészségügy

Salgótarján egészségügyi ellátórendszerét az általánosan ismert tényezőkön túl (rossz szociális helyzet, munkanélküliség, alacsony iskolázottsági arány, dohányzás, alkoholfogyasztás, stb.) nehezíti az alapellátásban tapasztalható orvoshiány. A felnőtt, valamint gyermekorvosi körzetek közül is 4 tartósan betöltetlen, ezekben a körzetekben helyettesítéssel látják el a feladatot.

A helyzetet tovább súlyosbítja a háziorvosok, házi gyermekorvosok magas életkora is. Salgótarjánban praktizáló orvosok közül a legtöbben már betöltötték az 50. életévüket. Az egészségügyi alapellátás körébe tartozó feladatokat Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata az Egészségügyi- Szociális Központ szervezeti keretei között működtetett körzetekben közalkalmazott orvosokkal, valamint egyéni vállalkozó orvosokkal és gazdasági társaságokkal kötött megbízási szerződések alapján biztosítja.

A felnőtt háziorvosi ellátást 22 területi ellátási kötelezettség mellett működtetett körzetben, illetve jogszabályi kötelezettségének eleget téve a hajléktalanok háziorvosi ellátását is biztosítja az Önkormányzat. Egy körzet működtetését közgyűlési döntés alapján – területi elhelyezkedése miatt – Somoskőújfalu Község Önkormányzata végzi. A 22 körzetnek helyt adó rendelőből 5 önkormányzati tulajdonban, 17 magántulajdonban van.

A házi gyermekorvosi ellátást 6 rendelőben, 9 körzetben biztosítja az Önkormányzat. A rendelők közül 3 önkormányzati tulajdonú rendelő, 3 magántulajdonú. A 9 körzetben 5 gyermekorvos (2 fő egyéni vállalkozó, 3 Korlátolt Felelősségű Társaság) látja el a feladatokat. A körzetek közül 2 tartósan betöltetlen, 1 egy éven belül helyettesített.

Salgótarjánban 10 fogorvosi körzetből 1 körzet működtetését – szintén területi elhelyezkedés okán – Somoskőújfalu Község Önkormányzata végzi. A rendelők közül 1,5 önkormányzati, 4,5 magántulajdonban van, egy körzetnek helyt adó rendelőt a Szent Lázár Megyei Kórháztól bérel a fogorvosi alapellátást működtető Egészségügyi - Szociális Központ. A 10 salgótarjáni körzetben 9 fogorvos látja el a feladatokat.

Salgótarján és a környező települések fekvő- és járóbeteg szakrendelését a megyeszékhelyen működő Szent Lázár Megyei Kórház és Rendelőintézet, a pásztói

Margit Kórház és a balassagyarmati Dr. Kenessey Albert Kórház - Rendelőintézet látja el.

Tekintettel arra, hogy az orvosi és fogorvosi rendelők többsége magántulajdonban van, így azok infrastrukturális minőségére és eszközökkel való ellátottságára befolyással nem bír. A 2014-2020 uniós támogatási ciklus keretében azonban a 7-es számú fogorvosi rendelő, valamint a fogorvosi ügyelet a Vásártéren új épületbe, továbbá az 5. számú fogorvosi rendelő, a 9. számú felnőtt háziorvosi rendelő, illetve a 28-as számú hajléktalanok ellátásáért felelős rendelő az Acélgyári útra új épületbe, a 6. és 11. házi gyermekorvosi körzet, a 12. felnőtt háziorvosi körzet a Budapesti útra új épületbe költözött.

1.6.2 Gyermekjóléti és Szociális Szolgáltató tevékenység

Salgótarján Megyei Jogú Város a szociális és gyermekjóléti szolgáltató tevékenységét társulási formában, a Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása keretein belül látja el. A társulás székhely önkormányzata Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata. A társulás az általa alapított költségvetési szerv, az Egészségügyi - Szociális Központ szervezeti keretei között látja el a tagönkormányzatok, így Salgótarján alábbi gyermekjóléti alapellátási, valamint szociális alap- és szakosított szolgáltatási feladatait.

Gyermekjóléti alapellátáson belül:

- Gyermekjóléti Központ
- Gyermekjóléti szolgáltatás
- Gyermekek napközbeni ellátása
- Gyermekek átmeneti gondozása

Személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális alapszolgáltatásokon belül:

- Étkeztetés (népkonyha)
- Házi segítségnyújtás
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- Családsegítés

- Közösségi ellátások
- Pszichiátriai betegek közösségi ellátása
- Szenvedélybetegek közösségi ellátása
- Alacsonyküszöbű ellátás
- Támogató szolgáltatás
- Nappali ellátás
- Idősek nappali ellátása
- Fogyatékos személyek nappali ellátása
- Demens személyek nappali ellátása
- Hajléktalan személyek nappali ellátása

Személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális szakosított ellátáson belül:

- Hajléktalan személyek átmeneti szállása
- Hajléktalan személyek éjjeli menedékhelye
- Idősek otthona
- Fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona

1.6.3 Egyéb szolgáltatások, közszolgáltatások

A gazdasági szereplők, valamint a megfelelően kvalifikált munkaerő városba történő betelepülésére nagymértékben befolyással van a városban elérhető egyéb közszolgáltatások, szolgáltatások elérhetősége és minősége.

Kultúra, szórakozás területén az alábbi intézmények, szolgáltatások érhetők el Salgótarjánban:

József Attila Művelődési és Konferencia Központ (színház, állandó színtársulattal)

A Hild-díjas salgótarjáni városközpont reprezentatív épületét, a József Attila Művelődési Központot 1966 tavaszán avatták fel. A Szrogh György által tervezett művelődési ház

szimbolikus jelentést hordoz. Átadása ugrásszerű minőségi változást eredményezett a város kulturális életében, tevékenysége hatással volt a megye egész közművelődésére.

A művelődési központ nevéhez fűződik a város egyik legjelentősebb kulturális eseménye, a Tarjáni Tavasz programsorozat és az ennek keretében zajló, eddig 34 évet megélt Nemzetközi Dixieland Fesztivál. Évről évre szervezi a fiataloknak szóló Tanévnnyitó Fesztivált, illetve a múlt hagyományaihoz kötődő Palóc Pálinka és Bányász hagyományok Ünnepe. Számos szórakoztató és zenei programot kínál különböző korosztályoknak.

A salgótarjáni művelődési központ teret ad, segítséget nyújt a civil szervezeteknek, köröknek, amatőr művészeti csoportoknak. Az intézmény szakmai tevékenységei között meghatározóak a közösségi formák, a művészeti csoportok, az ismeretterjesztő előadások, kiállítások, műsoros rendezvények, koncertek. A kötetlen formában megvalósuló játszóházak, vásárok, fórumok szervezése is szorosan hozzátartozik a művelődési ház tevékenységéhez.

Nógrád megye legnagyobb közművelődési feladatokat ellátó szervezeteként szakmai területen mindig is a folyamatosan szolgáltató, közvetítő, újító, fejlesztő, központi szerepkörre törekszik.

A József Attila Művelődési Központ az itt élő lakosság művelődési aktivitását felkeltő, segítő, biztosító tevékenységi rendszert és feladatellátást végez. Lehetőséget nyújt az önművelésre, a civil önszerveződésre, a közösségi művelődésre, valamint az egész életen át tartó, minden területre kiterjedő művelődésre.

A Művelődési Központ 2006. évben részlegesen felújításra került, mely során a nyílászárókat korszerűre cserélték és felújításra került az épület villamossági rendszere.

Zenthe Ferenc Színház

A Zenthe Ferenc Színház Salgótarján első, önálló státuszú színháza. Névadója, a város szülöttje. 2012-ben, a művész születése évfordulója közelében tartották a színház nyitó előadását.

Salgótarján Megyei Jogú Város közgyűlése 2012 februárjában döntött a színház támogatásáról, első premierje 2012. április 24-én volt. A színházat 2013. márciusáig a Salgótarján Színházáért Egyesület, 2013. március 1-től az önkormányzati tulajdonú Salgótarjáni Közművelődési Nonprofit Kft. működtette. A teátrum a 2016-os Vidéki Színházak Fesztiválján műhelymunkája elismeréseként fesztiváldíjat kapott, 2018-ban a VOSZ Prima-díját érdemelte ki. A teátrum 2018. szeptember 1-től önálló gazdálkodó szervezetként, Zenthe Ferenc Színház Nonprofit Kft. néven - immár megfelelően a követelményeknek - pályázott a kiemelt előadóművészeti szervezet címre, amelyet elnyert. 2020 nyaratól az intézmény saját, állandó társulattal rendelkezik. 2012-től a József Attila Művelődési és Konferencia Központ ad helyet a színháznak, melyet azonban a színház jelenleg működő formájában már kinőtt.

Balassi Bálint Megyei Könyvtár

1949 áprilisában alakult meg Salgótarjánban a körzeti könyvtár, az intézmény jogelődje. A könyvtár 10 évvel később, 1959-ben vette fel Balassi Bálint nevét. A megyei könyvtár 1966-tól, 1988-ig a salgótarjáni József Attila Megyei Művelődési Ház épületében működött. 1988 június 6-án adták át a Finta József építész tervei alapján készült, "kulturpalotát".

Az új épület számos lehetőséget is hozott a könyvtár, illetve a használók számára. A hagyományos könyvtári kereteken túl kiállítótér, előadóterem, meseszoba várta a látogatókat.

1989-től a könyvtár életében minőségi változást hozott a munkafolyamatok gépesítése, az információs adatbázisok, az Internet használata. Az elmúlt években könyvtárunk szolgáltatásai kiszélesedtek, térben és időben túlnőttek az épület falain és városunk egyik leglátogatottabb kulturális intézményévé vált a megyei könyvtár. A Palócföld irodalmi, művészeti, közéleti folyóirat, országosan elismert kiadványa az intézménynek.

2013 januárjától Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működik az intézmény. A város a 2014-2020-as programozási időszakban az intézménynek helyt adó épület energetikai korszerűsítését valósítja meg.

Fiatalok kikapcsolódására alkalmas szórakozóhelyek

Salgótarján belvárosában a Városháza és a Dornyay Béla Múzeum szomszédságában található épületben kap helyet Apolló Mozi (2D, 3D), illetve az Apollo Dance Hall, melyet külső szolgáltatók működtetnek.

Ebben az épületben található még a Salgótarjáni Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda (SITI), melynek kiemelt feladata, hogy teret biztosítson a betérő fiataloknak képességeik kibontakoztatásában, ezáltal bekapcsolódhassanak különböző alkotói és kreatív tevékenységekbe. Célja, hogy az oda látogatók szabadidejüket hasznosan, biztonságos környezetben tölthessék el.

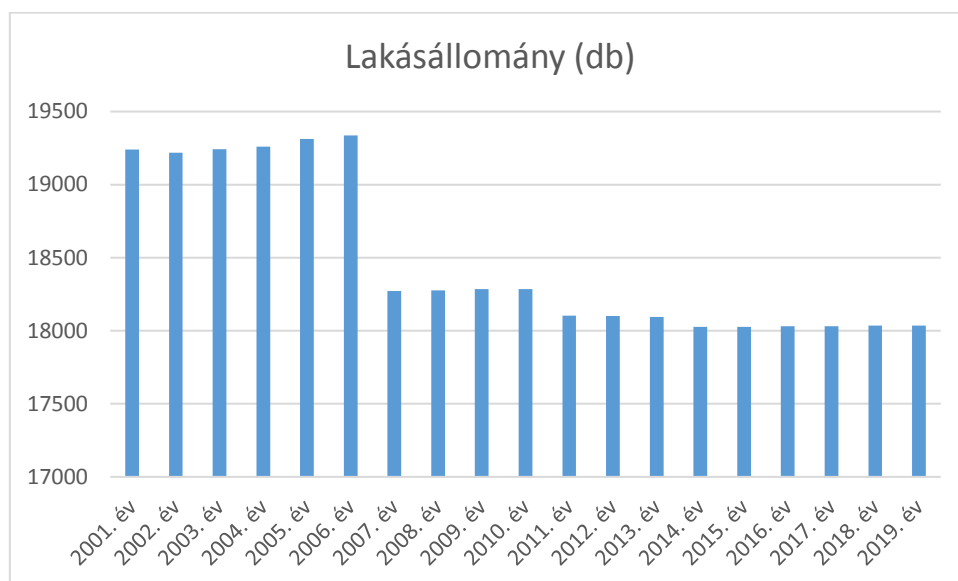
1.7 Lakhatás

1.7.1 Városi lakásállomány

Salgótarjánban 2019-ben 18.034 lakást tartottak nyilván a statisztikák. Ez a lakásszám a megyei jogú városok közül Szekszárd után a második legkevesebb, de a lakó népesség számához viszonyítva egyáltalán nem mondható rossznak. A laksűrűség tekintetében s az egyik legjobb mutatóval rendelkezik a város.

A város lakosságállománya jelenleg az ezredforduló éveinek értékéhez képest több mint ezerrel kevesebb, de a nagyarányú csökkenés döntő mértékben Somoskőújfalu 2006-os kiválásának tudható be. 2007 és 2010 között gyakorlatilag stagnált a lakások száma, majd 2010 és 2011 között újabb jelentős 180 lakásos csökkenés tapasztalható, de ennek hátterében inkább adminisztratív okok állhatnak, hiszen ekkor korrigálta Központi Statisztikai Hivatal a korábbi 2001-es népszámlálás bázisán számított lakónépesség adatokat a 2011-es népszámlálás adataival. Az ezt követő években

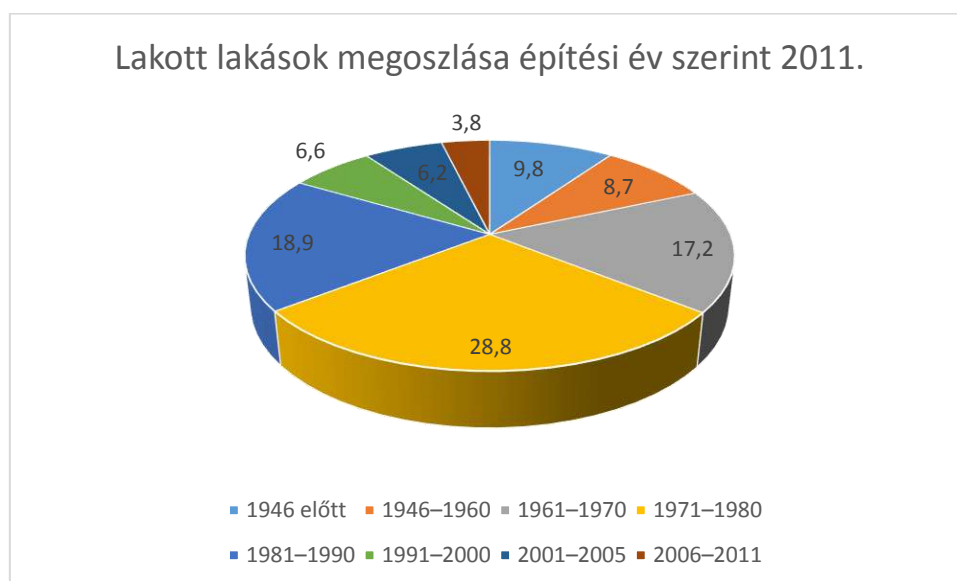
megint alig változott a lakások száma. A lakásállomány csökkenése kapcsán fontos tény, hogy a városban megindult a kolónia lakások felszámolása.

16. ábra Lakásállomány

forrás: KSH

A 2011-ben a lakásállomány csaknem kétharmadát (64,9%) az 1961.év és 1990.év között épített lakások és lakott üdülők tették ki. Ez az arányszám kicsit magasabb volt, mint a megyei jogú városok átlagáé (63,2%), de jelentősen meghaladta az országos átlagot (51,5%). E korszakon belül 1971-80 között épült a legtöbb lakás, Salgótarjánt nézve az arányuk 2011-ben elérte az összes lakás 28%-át. A statisztikai adatok szerint 2011-ben a nem lakott, üresen álló lakások száma: 1.821 volt A városban majdnem minden 8. lakás 1946 előtt épült, ami elmaradt ugyan az országos átlagtól, ahol minden 5. lakás ilyen, de magasabb volt a megyei jogú városok mutatójánál, ahol átlagosan csak minden 10. lakás tartozott ebbe a kategóriába.

17. ábra Lakott lakások megoszlása építési év szerint 2011.

forrás: KSH

Salgótarjánban különösen alacsony volt a rendszerváltás után épült otthonok aránya (3,4%). A 2011-es népszámlálás adatai szerint csupán 624 ilyen lakás volt a városban, amelynek több mint fele (370) 1991-2000 között épült. Bár ezen időszakban az országosan is igencsak visszaesett a lakásépítések száma, a hazai lakásállományból arányaiban 4-szer több (16,1%) épült a rendszerváltás után.

Salgótarjánban az elmúlt évtizedekben mind a lakosságszámhoz, mind pedig a lakosságállomány nagyságához képest is igen kevés lakás épült. Igazán aggasztó, hogy az adott évben épített lakások száma 2007 óta évente nem haladja meg a 20 db-ot 2010-2019 között már a 6-ot sem.

1.7.2 Önkormányzati bérlakás állomány

A lakásállomány az elmúlt évtizedek értékesítési és esetenkénti bontási folyamatai következtében jelentősen csökkent (4. sz. táblázat). A lakásportfólió szerkezete a csökkenéssel igen kedvezőtlen irányba mozdult el. A komfort nélküli lakások aránya – bár az elmúlt években számukat tekintve jelentősen csökkent – megközelítőleg 50%-ra emelkedett 1990 évhez képest, jelentősen megnehezítve a lakásgazdálkodás finanszírozását. Ez az a lakáskategória, amely rendkívül rossz műszaki állapotú, folyamatos javításra szorul, ugyanakkor a legkevesebb bevételt jelenti.

4. táblázat Lakásállomány változása

Komfortfokozat	Lakásállomány változása									
	1990.		2000.		2010.		2013.		2016.	
	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%
Összkomfortos	1244	27,7	549	32,7	446	38,3	431	40,7	445	46,3
Komfortos	2368	52,8	409	24,4	162	13,9	146	13,8	131	13,6
Félkomfortos, komfort nélküli, szükséglakás	872	19,4	719	42,9	555	47,7	483	45,6	385	40,1
Összesen	4 484	100	1 677	100	1 163	100	1 060	100	961	100

forrás: Salgó Vagyon Kft.

Salgótarján Város Önkormányzata tulajdonában 2016. december 31. napján 961 db bérlakásként hasznosított ingatlan állt. A szórványlakások értékesítését követően a lakások többsége egy szobás lakás, így a bérlők számára nem nagyon nyílik lehetőség több szobás lakásba történő átköltözésre. A komfort nélküli lakások teljes mértékben szociális alapon kerülnek bérbeadásra, bérlői alacsony jövedelmű (túlnyomó részt segélyekből élő) családok, akik a lakás műszaki állapotát még megőrizni sem minden esetben képesek.

A bérlakás állomány jelentős része a múltbeli örökség, a bérlakás állomány rendszerváltást megelőző privatizációjának következménye, amely a kolónialakásokban és a szórványban elhelyezkedő, alapvetően bérházi lakásokban ölt testet. Tudatos fejlesztés által létrehozott ingatlanok (Garzon épületek, Rákóczi út 184., Hősök út 22. stb.) ma is megfelelnek a célkitűzéseknek, hosszútávú fenntartásuk indokolt.

1.7.3 Közműellátottság

Villamosenergia-ellátás

Nógrád megye nyugati részén észak-dél irányban húzódik a megye egyetlen nagyfeszültségű távvezetéke (400/120 kV), a vizsgált területen, illetve Nógrád megye többi részén közép- és alacsonyfeszültségű távvezetékek hálózatok. Salgótarján

Megyei Jogú Város energiaellátását a város déli részén érkező expressz vezetékek biztosítják.

Ivóvízellátás

Salgótarján Megyei Jog Város ivóvíz ellátását a Komravölgyi-víztározó biztosítja. 2015. évi Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján a város lakásállományának 88,9%-a ivóvíz-hálózatba bekapcsolásra került. A város Ipari Parkjában az közművesítés megtörtént, minden területen az ivóvíz kapacitás 3.000 l/perc.

Salgótarján Megyei Jogú Város ivóvízhálózata elavult, jelentős felújításra szorul.

Szennyvízelvezetés, szennyvíztisztítás

Salgótarján Megyei Jogú Város szennyvízhálózatának kiépítettsége 2017-ben majdnem lefedi a teljes várost. Az utóbbi évtizedben, több ütemben, jelentős szennyvízhálózat-fejlesztések (elválasztott rendszerű gravitációs csatornahálózat- és szennyvíztelep fejlesztés) valósultak meg a településen.

2021-ig – Somlyóbánya településrész kivételével – minden periférián elhelyezkedő városrész is becsatolásra kerül a szennyvízhálózatba, mellyel így Salgótarján szennyvízhálózatának kiépítettsége majdnem 100%-ossá válik.

A Salgótarjában összegyűjtött szennyvíz tisztítása a város déli részén található szennyvíztisztító-telepen, eleveniszapos teljes biológiai tisztítással, biológiai nitrogén és foszfor eltávolításával, (szükség szerint) szimultán vegyszeradagolással és fertőtlenítéssel történik. A szennyvíztisztító telep jelenleg 70%-os kapacitáson működik.

A szennyvízgyűjtő-hálózat és szennyvíztisztító-telep üzemeltetője 2013. június 01-től az Észak-magyarországi Regionális Vízművek ZRt. Észak-Nógrádi Szolgáltatási Divíziója.

Gázellátás

Salgótarján Megyei Jogú Város országos jelentőségű gázszállító vezetéken kapja a gázellátás biztosításához szükséges mennyiségű földgázt, mely hálózat Hatvantól Salgótarjánig lényegében párhuzamosan fut a 21. számú főúttal.

A vizsgált ST-HU-50 területen két település kivételével (Ipolytarnóc és Rákócziánya) minden település bekötésre került a gázhálózatba. Vidéki átlag felett van a térség és a megye 100 km²-re jutó gázcsőhálózatának hossza.

Salgótarján város lakásállományának körülbelül 60%-a gázfogyasztó. A gázfogyasztók 92%-a elsősorban fűtési fogyasztó.

A Salgótarjáni Ipari Parkban gázbekötésenként elérhető legnagyobb gázkapacitás 800 m³/óra.

Távhő

A vizsgált települések közül távhőszolgáltatással egyedül Salgótarján város rendelkezik, ahol a lakásállomány ~21%-a csatlakozik a hálózathoz. A szolgáltatás elsősorban a lakófunkcióval érintett övezeteken, lakótelepeken, a lakossági igényeinek kiszolgálása céljából került kiépítésre, ipari területeken történő lecsatlakozás jelenleg nem megoldott, távhőszolgáltatás a városi Ipari Parkban nem elérhető.

2. SALGÓTARJÁN STRATÉGIAI CÉLRENDSZERE

Salgótarján 2030-ra megfogalmazott jövőképe egy olyan vonzó középváros kialakulásával számol, mely a megerősödve töltheti be a megye gazdasági és kulturális központi szerepét, emellett erősíti szerepét a főváros körüli, közép-magyarországi metropolisz térségben. A *Salgótarján 2030 Gazdaságfejlesztési Stratégia* ezen fő célt elsősorban a gazdaságfejlesztéssel és a hozzá kapcsolódó foglalkoztatás-bővítéssel segíti, illetve az ezeket megalapozó széleskörű tervek, beruházási ötletek, projektek rendszerezésével, koncepcióba rendezésével támogatja.

A stratégia megvalósításával Salgótarján gazdasága egy dinamikusan fejlődő és továbbfejleszthető, alapvetően új ipari létesítményekre és ezeket kiszolgáló oktatási (közép- és felsőoktatás), valamint infrastrukturális létesítményekre (közlekedés, lakókörnyezet) alapozó fejlesztési irányba indítható el, mely jól kiegészíthető a város jelentős komparatív előnyére, a természeti környezetére építő turisztikai- és sportfejlesztésekkel.

A stratégia megvalósulása a lentebb kifejtett jövőkép és célok elérését vetíti előre, mellyel elérhető Salgótarján és térségének régóta várt felzárkózása. Ennek érdekében vezérprojektek kitűzésére van szükség, melyek reagálnak a város legfontosabb problémáira, önmagukba is jelentős gazdaságélénkítő szerepük van, több közülük a gazdaságfejlesztés mellett urbanizációs, városfejlesztési célt is szolgál. Mindemellett előkészítenek és szükségessé tesznek kiegészítő, a gazdaságélénkítést közvetve és közvetlenül segítő csatlakozó/támogató projekteket.

JÖVŐKÉP 2030

SALGÓTARJÁN MEGÚJULÓ, VONZÓ KÖZÉPVÁROS, GAZDASÁGI ÉS KULTURÁLIS KÖZPONT A BUDAPEST KÖRÜLI, KÖZÉP - MAGYARORSZÁGI METROPOLISZ TÉRSÉG ÉSZAK-KELETI KAPUJÁBAN

ÁTFOGÓ CÉLOK

DINAMIKUS GAZDASÁGI FEJLŐDÉS, MEGÚJULÓ GAZDASÁG

A vezérprojektek és a csatlakozó projektek által egy vonzó, a korábbi ipari területeket felhasználó, újakat bevonó, az önfenntartó város irányába elmozduló, a határmentiség lehetőségét felismerő és a kutatási – fejlesztési – innovációs (K+F+I) tevékenységet egyre dinamikusabban kihasználó gazdaságfejlesztésnek köszönhetően, a városban meglévő és tudatos fejlesztésnek köszönhetően megjelenő gazdasági erősödésnek köszönhető progresszív fejlődés és a mutatók kihasználása.

TÁRSADALMI MEGÚJULÁS

A leszakadó társadalmi rétegekhez tartozók társadalmi integrációja a nevelési, közművelődési, kulturális, sport, és egészségügyi közszolgáltatások eszköztárának célzott és összehangolt alkalmazásával, továbbá a helyi és a betelepülni vágyó fiatal és középkorú népesség megtartása a kedvező oktatási, munka- és lakhatási lehetőségek, az élhető városi környezet és jó minőségű közszolgáltatások biztosításával. Egy a XXI. századi munkaerőigényeket kielégítő, magas és piacképes tudással rendelkező lakosság elérése a városban és a várostérségben.

MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET

A gazdaságfejlesztést és a társadalom megújulását támogató közlekedés-fejlesztési projektek megvalósításával, továbbá a leromlott városi környezet megújítását célzó nagyobb volumenű beruházások végrehajtásával a város külső és belső elérhetősége javítása, a megfelelő volumenű gazdaságfejlesztést támogató és annak urbanisztikai háttérrel biztosító városképi, lakó- és természeti környezet kialakulása.

Részcélok

DINAMIKUS GAZDASÁGI FEJLŐDÉS, MEGÚJULÓ GAZDASÁG

- Növekedő gazdaság.
- Az ipar fejlesztése, új munkahelyek teremtése, a foglalkoztatás növelése új befektetésekkel, zöldmezős és barnamezős munkahelyteremtő beruházásokkal Salgótarján és Funkcionális Várostérsege gazdasági és társadalmi fejlődése érdekében.
- A kutatási – fejlesztési – innovációs (K+F+I) tevékenység fejlesztése.
- A hagyományos és új iparágak fejlesztése, a Salgótarjánban jelen lévő és betelepülni kívánó gazdasági társaságok fejlődése előtt álló akadályok lebontása a Szabad Vállalkozási Zóna adta lehetőségek kihasználásával a térség gazdasági fejlődése, a foglalkoztatás növelése érdekében.
- Salgótarján és határon átnyúló térsége turizmusának fejlesztése a térség gazdasági fejlődése, a foglalkoztatás növelése érdekében.
- A határon átnyúló vonzerőt biztosító városi szolgáltatások és kereskedelem fejlesztése új befektetésekkel a befektetők által megvalósítható fejlesztésekhez szükséges urbanizációs háttér megfelelő szintű szolgáltatásainak biztosítása, a térség gazdasági fejlődése, a foglalkoztatás növelése érdekében.

TÁRSADALMI MEGÚJULÁS

- Piacképes tudást biztosító felsőoktatás mérnöki és műszaki területen Salgótarjánban
- A város és a térség leszakadó, leszakadással veszélyeztetett, hátrányos helyzetű és tartósan munkanélküli népességének társadalmi – gazdasági integrációja, visszavezetése a munka világába.
- A leszakadó társadalmi rétegekhez tartozók társadalmi integrációja oktatással, képzéssel, kulturális intézményekkel és programokkal, illetve az egészségügyi és szociális rendszer bevonásával.
- A természetes népszaporulat és a bevándorlás eredményeként egyaránt növekvő számú, gyarapodó népesség, az előregedés megállítása.
- A közszolgáltatások fejlesztése a nevelés, oktatás, egészségügy, kultúra, művelődés és sport területén, a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő eséllyel történő biztosítása.
- Magasan képzett fiatal és középkorú népesség betelepítése Salgótarjánba kedvező munka- és lakhatási lehetőségek, élhető városi környezet és jó minőségű közszolgáltatások biztosításával.
- Tudományos, oktató és innovációs folyamatokat szervező felsőoktatás letelepítése.

MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET

- A barnamezős, alulhasznosított ipari- gazdasági és közlekedési területek rehabilitációjával új iparterületek, szolgáltatási zónaterületek, városépítészeti övezetek létrehozása, ezek hasznos funkcióval való megtöltése a bevételtermelés és a foglalkoztatás érdekében.
- A városközpont funkcióbővítő rehabilitációja és fejlesztése, parkolási infrastruktúra fejlesztése és a városközponti alulhasznosított épület gazdasági célú újrahasznosítása.
- Közintézmények energetikai megújítása.
- A szociális település rehabilitációt szükségessé tevő városi területek szociális rehabilitációja.
- A lakótelepek rehabilitációja strukturális és energetikai megújítása.
- A befektetők, valamint a Salgótarjában élők, vállalkozók és munkát vállalók számára vonzó, szép, egészséges, kényelmesen használható városi környezet kialakítása a gazdaságfejlesztés urbanizációs előfeltételeinek biztosítása érdekében.
- A hagyományos infrastruktúrák valamint az információ- és kommunikációtechnológiai infrastruktúrák fejlesztése, hathatós lépés a SMART City irányába.
- A város és a funkcionális várostérség harmonikus-, zöldfelületi rendszerek fejlesztése, az egészséges környezet-, ivóvíz- és szennyvízelvezetés fenntartható biztosítása, környezet- és természetvédelem.

18. ábra Jövőkép, célok

2.1 A gazdaságfejlesztés célrendszerének megalapozása

A „*dinamikus gazdasági fejlődés, megújuló gazdaság*” néven megfogalmazott átfogó célt érdemes jobban kibontani, hiszen ez határozza meg leginkább a vezérprojektek megalapozottságát, illetve a város fenntartható, dinamikus fejlődését. Fontos rögzíteni a jelenlegi helyzetet és az elmozdulás lehetőségét: Salgótarján ipari szektorának termékeire jellemző, hogy értékének magas hányadát anyag és viszonylag csekély hányadát szellemi érték alkotja. Ez alacsony hozzáadott értéket, egyre romló piaci pozíciót és csökkenő profitabilitást, összességében konzerválódó gazdasági leszakadást eredményez. A városban működő ipari vállalatokra nem jellemző, hogy könnyen tudnák adaptálni az új technológiákat és tudnának reagálni a világgazdaság

változásaira. Ez nem pusztán ezen vállalatok hibája, összetettebb probléma, hiszen a városból szinte teljesen hiányzik a kutatás és fejlesztés, az az ipari innovációs potenciál. Ezen csak olyan innovatív eszközök alkalmazásával lehet változást elérni, amely megjelenik gyártmány és a gyártásfejlesztés területein, illetve a város oktatási szerkezetében történő alapvető változások kitűzésével. Rögzíteni kell, hogy az egyes vállalatok eredményes működése elsősorban vállalati érdek, de mint a társadalmi-gazdasági élet egyik komponense, építő eleme nem érdektelen a térség szempontjából sem. A térség ipari vállalataira az elmúlt években maximum a stagnálás volt a jellemző, néhány ipari csarnok építése mellett önerőből kevés fejlesztést tudtak végrehajtani. Ebből fakadóan látható, hogy a város ipari megújulása csupán a belső lehetőségekre történő építéssel nem lehetséges. Nagyon jelentős külső befektetői akarat és tevékenység szükséges ahhoz, hogy érdemi előrelépés történjen.

A térség jövőiparát, új ipari szerkezetét meghatározó szektor fejlesztése messze meghaladja az önkormányzat kompetenciáját, de a fejlesztési program aktív szereplőjeként, résztvevőjeként támogatja a társadalmi-gazdasági-politikai szereplők együttműködésén alapuló stratégiai program elkészítését, és az abban foglaltak megvalósítását. Jelen stratégia megalkotásával is ezt a koordináló szerepét tölti be.

Salgótarján iparfejlesztési elképzeléseink középpontjában olyan iparágakhoz való szoros kapcsolódás jelenik meg, amelyekre elmondható, hogy:

- a tartós fejlődés lehetőségét hordozza magában,
- az igényelt szakmakultúra nem idegen, de legalábbis kis befektetéssel letelepíthető,
- hozzájárul a térség gazdaságfejlesztő humán potenciáljának növekedéséhez,
- megjeleníti az integrátori, az intermedier-gyártó és az egyszerű beszállító vállalatok vertikális kooperációs láncolatát,
- lehetőséget kínál az arra érdemes, a térségben működő vállalatoknak, intézményeknek az országos, illetve az ország határain is túlnyúló gazdasági kapcsolatok építésére, fejlesztési projekteken való részvételre,
- egy XXI. századi életpálya-modellt mutasson fiataljainknak, megfordítva ezzel a migráció irányát.

A térségre jellemző a rendkívül magas az alulképzett munkanélküliek száma. Szükség van tehát egy olyan ipari szektor létrehozására, amelynél az elsődleges szempont nem a profitráta, hanem a foglalkoztatottak száma, s mindezt úgy, hogy a munka világába így visszavezetett munkaerőre a későbbiekben már profitorientált ágazatokban is lehessen számítani.

A vezérprojektek nagyobb volumenű ipari fejlesztései mellett fontos hangsúlyozni az ezekre épülő beszállítói kör megerősítésének fontosságát is, hiszen ezek nélkül nem fog tudni működni a letelepített nagyvállalati szereplő sem. A nagyvállalati szektorhoz kapcsolódó (kapcsolódni tudó) kisvállalkozói, beszállítói kör fejlesztése meghatározó jelentőségű. A beszállítói ipar gyűrészerűen helyezkedik el az integrátor szerepet betöltő nagyvállalat körül. A gyakorlat azt mutatja, hogy a beszállítói szektorban foglalkoztatottak száma akár egy nagyságrenddel is felülmúlhatja az integrátor vállalat dolgozóinak számát. Ugyanakkor a beszállítói szektorban kialakul olyan munkakultúra, amely megfelel az akár nemzetközi mércével mért elvárásoknak is.

2.2 Salgótarján vezérprojektjei

1. Új ipari területek feltárása, barnamezős területek megújítása, Tudományos és Technológiai Park létrehozása

Salgótarján földrajzilag hegyekkel körülhatárolt térség, a beépítettség szintje miatt a lehetséges iparterületeket már kiaknázták, ezért Salgótarján fejlesztési programjának megvalósításához szükséges új területek feltárása. A régi, „barnamezős” területek városrehabilitációval együtt járó ipari hasznosítása mellett új (esetleg zöldmezős) területek kijelölése is megtörténik. Mindennek első lépéseként ezen területek megvásárlása, majd kármentesítése szükséges. Az integrátori szerepet betöltő nagyvállalatok remélt letelepedése a térség iparfejlesztési, társadalompolitikai, humánpolitikai alapkérdése, ennek elősegítésére hoznánk létre egy Kompetenciaközpont (inkubátorház) köré épülő Tudományos és Technológiai Parkot.

2. A volt Acélgár területén „Önfenntartó Város” energetikai program kialakítása, krakkolómű, napelemek kiépítésével

A projekt célja egy olyan önfenntartó városi modell kialakítása, melyben a helyi hulladékgazdálkodás eredményeképpen keletkező tüzelőanyagokat felhasználó és a telepített napelemes erőművek kombinációjával termelt elektromos - és hőenergia képes lehet ellátni a városi tömegközlekedés, a közintézmények, valamint a közvilágítás elektromos energia-igényét, valamint a közintézmények és a lakóépületek egy részének hőigényét.

Ez a fejlesztés mind környezetvédelmi, mind gazdasági szempontból kiemelten fontos a város számára.

3. Hadiipar letelepedése és/vagy elektronikai, illetve ipari hulladék-feldolgozó kialakítása

A térség iparának hadiiparba történő bekapcsolódás új fejlesztéseket generál, illetve hozzájárul a piacbővülés által a meglévő technológiák és tudás jobb kihasználásához, összességében a bekapcsolódó vállalkozások versenyképességének növekedéséhez. Több, Salgótarján szempontjából tradicionális iparágat, illetve jelentősebb K+F+I tevékenységet érintő beruházás megvalósítása a cél, mellyel különböző képzettségű munkaerő is foglalkoztatható. Az elektronikai/ipari hulladék-feldolgozó projekt azon túl, hogy hozzájárul a térség környezeti állapotának javításához, egy új technológiát honosít meg, amely hasonló térségekben is alkalmazható. Az előállított hasznos végtermék piaci kereslete nagy, amely biztosítja a tevékenység fenntarthatóságát

4. Öblösüveggyár területe – belvárosi szolgáltató terület kialakítása

A megvásárolt és rekultivált területen – annak belváros közeli elhelyezkedése miatt – ipari létesítmény elhelyezése nem lehetséges, így kereskedelmi, szolgáltatói, oktatási és rekreációs célokra való felhasználásra kell kijelölni a volt gyárhoz tartozó ingatlanokat. Ide szükséges áttelepíteni a Nógrád Megyei Szakképzési Centrum Kereskedelmi és Vendéglátóipari Technikum és Szakképző Iskolát új épület kialakításával, mely terület kijelölése a Szakképzési Centrum jóváhagyásával történt. Emellett kihasználva a terület fekvését, ún. „Kulturális negyed” jönne létre, mely amellet, hogy a fiatalok városban tartásának egyik fontos elemét képezhetné, „egy

napos” turisztalátványosságnak megfelelően a turizmus színvonalát is növelné a városban.

5. Egyetemi oktatás fejlesztése (Óbudai Egyetem - új campus, oktatóbázis, kiszolgáló épületek), innováció, K+F erősítése

Nógrád megye gazdasági-társadalmi szereplői közül sokan még nem ismerték fel az innováció jelentőségét. A híd szerepét betöltő intézmények, oktatói bázisok hiányoznak, illetve gyenge hatékonysággal működnek. Az egyetemi képzés és tudományos bázis létrehozásával megjelenik egy olyan szereplő a város és térsége életében, mely betölti az innováció szervezésével kapcsolatos funkciókat.

6. Nógrád Megyei Szakképzési Centrum Stromfeld Aurél Technikum - új tanműhelyek, oktatóbázis kialakítása az iskola, vagy a Tűzhelygyár területén

A tőkevonzás leghatékonyabb módja, ha olyan gyakorlatorientált tudásforrást hozunk létre, amely kapcsolatban áll a befektetői, helyi vállalkozási célcsoporttal. Az iskola képzési rendszerét érintő megújításának a célja magas vállalati igények kielégítése, szakképzett munkaerő nevelése, versenyképes, K+F szektor igényeinek is eleget tevő tanulók oktatása, fókuszálva a gépjárműgyártásra, a gépiparra és nagyobb hozzáadott értéket képviselő jövőipari ágakra.

7. Modern, „élhetőbb” városközpont kialakítása a gazdaság fejlesztésének megalapozására

Salgótarján belvárosa jelenlegi állapotában sem a lakók számára nem tudja megteremteni egy komfortos belváros hangulatát, sem a gazdasági szereplők számára nem jelentenek vonzó lehetőséget. Egy komplexen átgondolt, tudatosan megtervezett, célirányos funkciókkal ellátott centrum a város kereskedelmi és szolgáltató bázisává válhat. Sokat számít az is, hogy a városba érkező üzleti partnerek első benyomásuk alapján pozitív képet alkothatnak Salgótarjánról. Ennek az állapotnak a megteremtéséhez a belvárosi épületek állagának javításán kívül szükséges a közlekedés, a parkolási viszonyok újra tervezése, valamint a smart city alapjainak kidolgozása.

8. A belváros vonzóképeségnek erősítése a kihasználatlan vagy alulhasznosított kereskedelmi és szolgáltató épületeinek felhasználásával

A város központjának régi dicsősége sajnos már a múlté. Jelenleg több olyan elhagyatott kereskedelmi és szolgáltató épület is található, melyek teljes felújítása megfelelő alapot biztosítana az újonnan beköltözni kívánó üzletek számára. Ez a gazdaság és a városi életszínvonal szempontjából is jelentős növekedést eredményezhet.

Másrészről a jelenlegi üzletek, szolgáltató egységek nagy része nem tud olyan nagyságú profitot kitermelni, hogy az üzletek felújítását fedezzék, ez pedig ahhoz vezet, hogy az épületek egyre rosszabb állapotba kerülnek, mely a belváros összképét is rontja. Fejlesztések során külön ki kell térni ezeknek az épületeknek a felújítására.

9. Jövedelemtermelő sportturisztikai fejlesztések, illetve élményalapú turisztikai elemek kialakítása

A Tóstrand környéke kiemelkedő természeti értékeivel tökéletes helyszínt biztosít különféle sportoknak mind amatőr, mind profi szinten. A Komplexum emellett a parasportolók számára is lehetőséget biztosítana. A helyszín, a koncepció, valamint a szlovák határ közelsége – beleértve a határon átnyúló összefogásokat is – révén olyan egyedi fejlesztés valósulna meg, mely nagymértékben javíthatna a város gazdaságán. A sportfejlesztéseken túl több olyan típusú szálláshely is megépülne, mely jelenleg hiányzik Salgótarjánból.

Mindemellett a fejlesztés egy egységes képet eredményezne a Tó körül, mely területe jelenleg nagy részben kihasználatlan.

A város környezetének természeti értékei, adottságai kitűnő helyszínt biztosítanak kalandpark, vagy extrém kilátó megépítésének. Mindkettő létesítmény népszerű látványosság a fiatalok körében, így a város turizmusában kiemelt szerepet játszhatnának.

10. Új elektromos buszpark és kiszolgáló infrastruktúra kialakítása

Salgótarján egyik jelentős problémája a belterületi közösségi közlekedés helyzete. A város fekvéséből adódóan a lakosok nagy részének számottevő távolságokat kell legyőznie például munkába járás során, hogy bejussanak a belvárosba. Ebből adódóan

is a megfelelő tömegközlekedés elengedhetetlen a város számára. Jelenleg a tömegközlekedést régi, leromlott állapotú eszközök jellemzik, melyekre az Önkormányzat súlyos összegeket fizet ki évente.

Salgótarján megoldása a problémára egy olyan rendszer, mely eredményként környezetbarát, modern, kényelmes buszok szállíthatják a lakosokat, eközben pedig városunk részéről is jelentősen kisebb anyagi ráfordítást igényel.

11. Egészségügyi gazdaságfejlesztés

A Modern Városok Program egyik kiemelkedő fejlesztése a Szent Lázár Megyei Kórház mellett megépülő Onkológiai Központ. Ezzel mind a betegek, mind a város számára új lehetőségek nyílnak meg. Amellett, hogy az intézet megépül, több olyan tényezőt is magával vonz, amelyhez Salgótarjánnak igazodnia szükséges. Az Onkológiai Központ működéséhez több orvos és nővér munkája is szükséges, akiket a város nem képes jelenleg elszállásolni. Emellett a messzebből érkező, naponta, kétnaponta kezelést felvevő betegek részére sem megoldott a bentlakás. Ennek folyamányaként a Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központ jelenlegi épületéből, valamint a Garzon házakból nővér- és orvosszálló, illetve betegek kezelése során kiadható szálláshelyek kialakítása a jövőben megépülő Onkológiai Központ működésének elengedhetetlen eleme.

A városban is erőteljesen érzékelhető, folyamatos orvos- és nővérhiány megoldásának egyik eszköze a városban megjelenő magas szintű egészségügyi szakdolgozó képzés, melynek megfelelő alapot biztosít a Semmelweis Egyetem Kanizsai Dorottya Többcélú Szakképző Intézménye. Az intézmény jelenlegi épülete azonban leromlott állapotú, nem biztosítja a modern képzési feltételeket. Ehhez kapcsolódóan kívánja Önkormányzatunk az iskolát egy új, a modern oktatást biztosító épületbe áthelyezni. Az egészségügyi fejlesztések harmadik pillérje az idősek megfelelő színvonalú gondozásának biztosítása. Jelenleg több állami, önkormányzati ingatlan áll felhasználatlanul, melyek kitűnő helyszínt biztosítanak idősothonok létrejöttének.

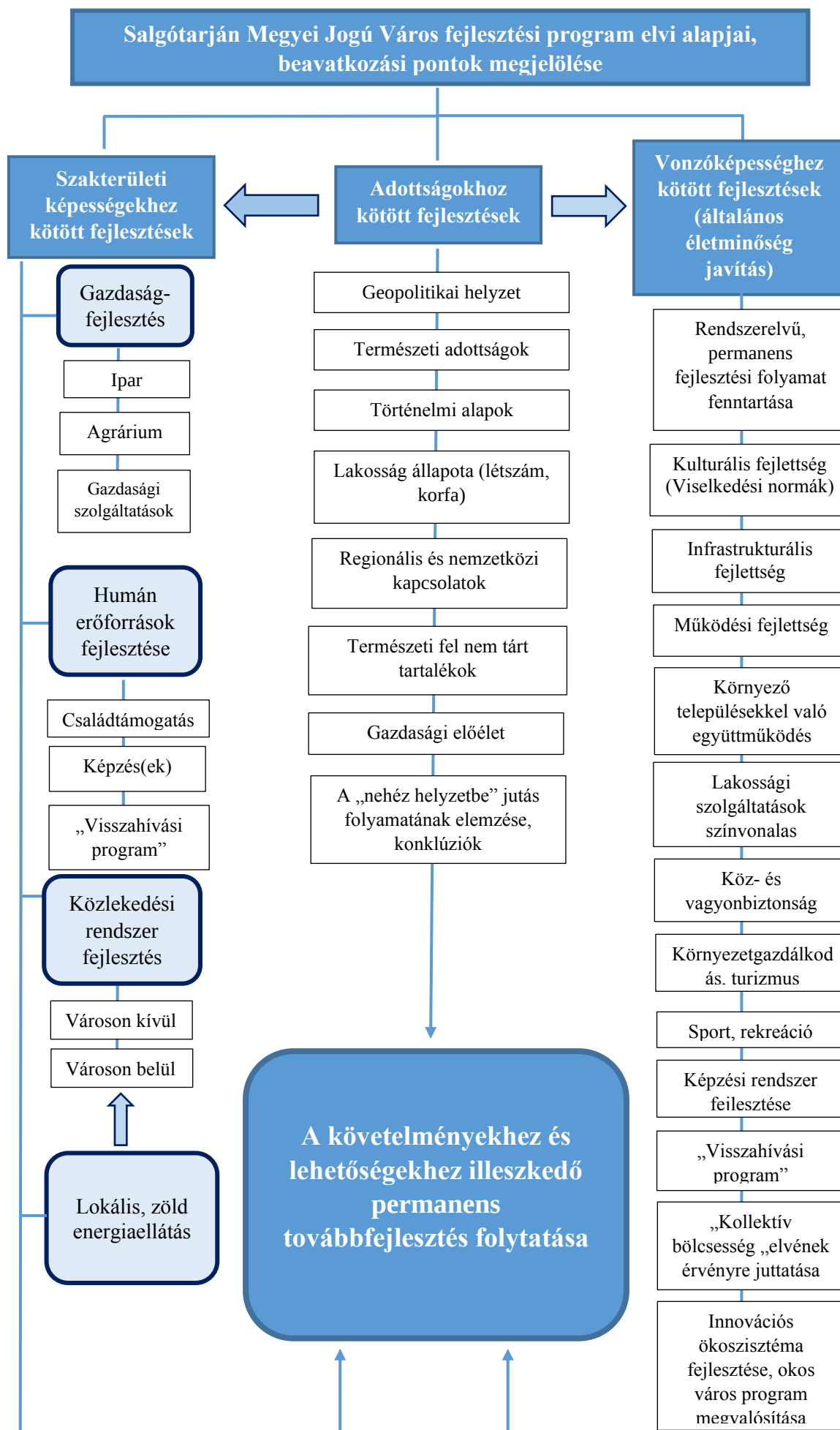
12. Lakhatást elősegítő programok megvalósítása

A lakhatás segítségétől várható, hogy a város demográfiai mutatói kedvező irányba fordulnak, a beruházói igényeket kielégítő magasabb képzettségű munkaerő

rendelkezésre fog állni, közvetve pedig a térség gazdasági mutatói is javulni fognak. Ehhez új minőségi társasházak építésére, a meglévő energetikailag nem hatékony többszintes társasházak felújítására, illetve olcsó, de jó minőségű bérlakások kialakítására van szükség.

13. Az üvegipar és az üvegpalackgyártás technológiai fejlesztése

Az öblösüveggyártás Salgótarján egyik hagyományos iparága. A városban azonban jelen van az üvegipari szaktudás, a technika ismerete, a jó adottságú iparterületek, így új innovatív ötletekkel meg kell újítani Salgótarján öblösüveggyártását. Az üveggyártás városban történő megerősítése a kézi gyártás mellett a gépi gyártás kialakítását is kell, hogy jelentse. Az olcsó tömegtermékek helyett az egyedi, nagyobb hozzáadott értéket képviselő kisebb sorozatok gyártására kell fókuszálni. Emellett automata gyártású présfúvott poharak, továbbá automata fúvott kelyhek és poharak gyártása is megvalósítható. További opció, hogy a használt üveg begyűjtésével és szortírozó cégekkel együttműködve a kemence alkalmas lehet az ilyen típusú üvegek beolvasztására és újrahasznosítására is. Fontos szempont a K+F megjelenése az üvegipar területén is, főként az orvostechnikai alkalmazás terén.

19. ábra Folyamatábra

3. SZAKPOLITIKAI HÁTTÉR

A tervezett fejlesztési irányokról elmondható, hogy komplex módon kapcsolódnak több kormányzati stratégiához. Oktatási, tudománypolitikai, gazdaságfejlesztési, munkaerőpiaci és társadalompolitikai kormányzati célokat is támogatnak. A stratégia hozzájárul és kapcsolódik többek között:

- az Intelligens Szakosodási Stratégiához,
- az Irinyi tervhez (újraiparosítás),
- a Digitális Jólét Programhoz,
- a Nemzeti Ápolásfejlesztési Stratégiához,
- a Köznevelés Fejlesztési Stratégiához,
- az Országos Fejlesztéspolitikai és Területfejlesztési Konceptióban foglalt célkitűzésekhez,
- az Európai Unió gazdaságpolitikájának irányaihoz,
- a Salgótarján Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési stratégiájához,
- a Salgótarján Megyei Jogú Város Fenntartható Energia-és Klíma Akciótervéhez,
- a Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzat hosszú távú vagyongazdálkodási tervéhez,
- a Salgótarján Megyei Jogú Város Szociálpolitikai Konceptiójához,
- a Salgótarján Megyei Jogú Város Sportfejlesztési Konceptiójához,
- a Digitális Oktatási Stratégiához (DOS).

4. FEJLESZTÉSEK

4.1 Gazdaságfejlesztés – Új gazdasági területek kialakítása, fejlesztése

4.1.1 Barnamezős területek rekultivációja

4.1.1.1 Öblösüveggyár területe – belvárosi szolgáltató terület kialakítása

4.1.1.1.1 Öblösüveggyár rekultivációja – a terület megvásárlása, meglévő épületek használhatóságának átvizsgálása, újrahasznosítása, a szennyezett terület rehabilitációja

Az üveggyár építése 1893. tavaszán nagy erővel indult meg. A gyár őszre felépült, melyet üzembe is helyeztek az Egyesült Magyarhoni Üveggyárak Rt. 6. gyaraként, *Lukács Béla Huta* néven. A gyár az első 20 évében kézi fúvással készített ásványvizes, boros, sörös, likőrös, gyógy- és vegyszeres palackokat.

Az akkor már *Salgótarjáni palackgyár* néven ismert gyár 1904-ben a gazdasági nehézségek miatt részvénytársasággá alakult át, 1905-ben az újításoknak köszönhetően a gyár kapacitása évi 7 és fél millió palackról 11 millió palackra emelkedett, minőségük kifogástalan volt.

1909-től 1925-ig a cseh Mühling Union Glashütten AG vásárolta fel a társaság részvényeit, ebben az időben komoly fejlesztések indultak, nagy beruházásokat hajtottak végre.

1933-ban az akkori tulajdonos, a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. átnevezte a gyárat, *Salgótarjáni Üveggyár Rt.* néven működött tovább.

A második világháború súlyos helyzetbe hozta az egész magyarországi üvegipart. A szén és nyersanyag hiány miatt a salgótarjáni gyárat is csak nagy nehézségek árán lehetett fenntartani, de a gyár a belső fogyasztásra továbbra is termelt.

1948. március 25-én államosították a gyárat, 1949-től pedig mint *Salgótarjáni Üvegyár Nemzeti Vállalat* működött tovább. 1968-tól a gyár neve *Üvegipari Művek*

20. ábra Az Öblösüvegyár bejárata

Salgótarjáni

Öblösüvegyár lett. Az 1970–80-as évek a gyár fénykora volt. A világ minden tájára exportált kézi és gépi gyártású üvegeket.

Az 1980-tól bekövetkezett gazdasági változások, a külső piaci igények

változása, a műszaki, technológiai fejlesztések elmaradása a gyár újbóli hanyatlását okozták.

A 2001–2002-es évben javult a helyzet, pályázati források segítségével nagyobb beruházások történtek. Megújult a termékszerkezet is. 2003-ban a gyár termelésének mintegy 70%-a már tőkés exportra készült, megközelítőleg 4 milliárd Ft értékben.

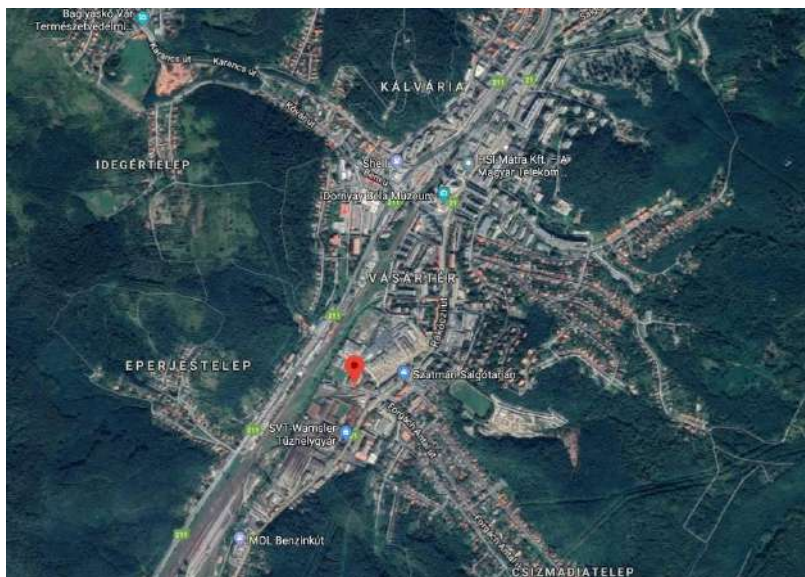
2006 után a gyár több alkalommal is felszámolásra került. 2012. december 3-án a Salgótarjáni Önkormányzat 13 millió Ft-os támogatásával indították újra az öblösüvegyártást.

A jelenlegi tulajdonos, a Tarján Glass Kft. az Önkormányzat többszöri segítségével ellenére is csődeljárást jelentett, így a gyár jelenleg nem üzemel.

A régi Öblösüvegyár területe 7,9 ha ipari terület, mely a belvárosban terül el, a város D-i, ipartelepi részén, a központtól 1,2 km távolságra, gazdasági építési övezetben.

Közvetlen környezetében Magyar Posta, ÉMÁSZ Nyrt., Szatmári Szakáruhá, Salgótarján és Környéke Vízű Kft., Margaréta Patika, 300 m-es körzetben jelentősebb közintézmények, kereskedelmi és vendéglátó egységek, mint például Nógrád Megyei Rendőr-főkapitányság, Salgótarjáni Hivatásos Tűzoltó-parancsnokság, Megyeháza, Dornyay Béla Általános Iskola, valamint lakóingatlanok találhatók.

A gyártelep megközelíthetősége aszfaltozott úton lehetséges, külső kapcsolatai és

21. ábra Az Öblösüveggyár elhelyezkedése

belső közlekedési kialakítása egyaránt nagy teherforgalomra készült, így nehéz közúti járművekkel, illetve – két, a belső területen saját tulajdonú, működő iparvágánya révén vasúti szerelvénnel egyaránt jól bejárható. Parkolás az

ingatlan előtt kijelölt parkolóban

és telken belül egyaránt lehetséges.

A telek a 4020/2, 4020/4, 4020/7, 4020/8, 4020/9, 4030 és a 4032 helyrajzi számú területekből adódik össze, melynek alakja szabálytalan sokszög, sík terület, domborzatmentes, így a város számára a földrajzi adottságokat figyelembe véve is kiemelt jelentőséggel bír.

A gyártelep területéből több mint 37.000 m²-t építmények foglalnak el, a többi terület szinte teljes egészében úttal, térburkolattal fedett, az egész telep kerítéssel körbekerített.

A terület értébecslése során végzett talajszennyezettségi felmérés alapján a szennyezettség a „B” szennyezettségi határértéket meghaladta, azonban nem éri el „C3” beavatkozási határértéket, így a vizsgált területen talajcsere és remediáció nem indokolt.

A gyár területe közművesített. A telephely üzemserű villamos energia ellátását a Salgótarján 132/22/11 kV állomás 11 kV-os célkábel biztosítja.

A szennyvízcsatorna rendszer teljes területe kiépített, az üzemelő csatorna szakaszok rendeltetésszerűen üzemelnek, dugulás az utóbbi évek üzemelése során nem volt.

A csapadékvíz csatornarendszer gravitációs hálózatként került kialakításra, mely jelenleg is üzemel.

A gáz ellátás és az ivóvízhálózat felújítás után teljes mértékben használható.

A területen több épület (többek között irodaépületek, dobozraktárak, kézi és gépi gyáregységek stb.) is megtalálható, melyek állapotának felmérése és újrahasznosíthatóságuk felmérése a gazdaságfejlesztési program egyik fontos eleme. Salgótarján egyedi környezetéből adódóan nincs olyan nagyobb kiterjedésű szabad terület, amin nagyobb volumenű beruházásokat valósíthatna meg a város. Az Öblösüveggyár jelenleg kihasználatlan területe lehetőséget biztosítana, hogy olyan területekhez jusson Salgótarján, ahol ezek a fejlesztések megépülhetnek. Mivel belvárosi telkekről van szó, elsősorban kereskedelmi, szolgáltató tevékenységek helyszíneként hasznosítanánk a területet.

A projekt mellett, hogy városképi szempontból óriási előrehaladást jelentene Salgótarjának, a helyi lakosok és a turisták számára is új közösségi tér, új szórakozási lehetőségek alakulnának, mely jelentős mértékben javíthatná a város lakosság megtartó képességét.

A területen két fő projekt valósulna meg terveink szerint.

Egyrészről itt épülhetne meg a jelenleg elavult, leromlott állapotban lévő épületben elhelyezkedő Salgótarjáni SZC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Szakiskolája új épülete, másrészről egy modern, kereskedelmi, rekreációs központ, „Kulturális negyed” alakulna meg az iskola szomszédságában.

4.1.1.1.2 Salgótarjáni SZC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Szakiskolája új épületének kialakítása

Salgótarjáni SZC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakközépiskolája és Szakiskolája 1954-ben Kereskedő Tanulóiskolaként kezdte meg működését élelmiszer, ipari és vendéglátás szakirányban. Az elmúlt évtizedekben az iskola több átszervezésen esett át, de az alapvető irányzat megmaradt. A mai napig is kereskedelmi, vendéglátói ágazatban, szakmacsoportban folytat képzéseket, amely a 2016/2017-es tanévben kiegészült az élelmiszeripari ágazatba tartozó pékképzéssel. A szakgimnáziumi osztályokban kereskedő és vendéglátás szervező szakképesítés megszerzésére

készülnek a tanulók. Az iskola évenként, a gazdálkodókkal egyeztetve alakítja ki a szakközépiskolai osztályokban meghirdetett szakmák kínálatát.

A jelenlegi épület (Salgótarján, Zemlinszky Rezső út 2.) a nyolcvanas évekig fiúkollégiumként működött. A kilencvenes évek elején a kereskedelmi és vendéglátói képzés keresettsége miatt alakították át középiskolává az ingatlant. Azóta mindössze kisebb korszerűsítések történtek, de az épület ugyanabban a szerkezetében üzemel ma is. Az iskolaépület meglehetősen szűkös, kevés osztályteremmel rendelkezik, tornaterem nem tartozik közvetlenül hozzá, a tanulóknak így el kell hagyniuk az épületet amennyiben tornaóra mennek. Az utóbbi években tehát az iskola kinőtte a területet, az épület leromlott állapota, valamint a helyszűke nem ad lehetőséget a korszerű oktatás ellátására, melynek megteremtése az egyik alapvető elvárása a Modern Városok Programnak.

Salgótarján kiemelt célja a munkaerőpiaci igények figyelembevételével a helyi oktatás színvonalának növelése. Ennek keretében a kereskedelem és vendéglátás modern oktatási lehetőségeinek megteremtése érdekében kívánja megújítani a Salgótarjáni SZC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Szakiskolája épületét. Mivel egy a XXI. századi oktatás követelményeinek megfelelő új épület építése nagyságrendileg nem kerül sokkal többbe, mint a jelenlegi épület korszerűsítése, ezért Salgótarján város úgy döntött, hogy a szakközépiskolát a volt Öblösüveggyár területén felépítendő új épületbe költözteti át. Ezzel a megoldással a középfokú szakképzést biztosító intézmények (gépipari technikum, kereskedelmi és vendéglátóipari szakközépiskola) és a tömegközlekedés elosztó centrumai (helyi- és távolsági buszpályaudvar) is fizikailag egymás közelébe kerülnek, egyszerűbbé és költséghatékonyabbá téve a munkaszervezést mindkét ágazatban. Emellett a szomszédságban megvalósuló kereskedelmi, rekreációs központ szakmai szempontból is az iskola segítségére lehet.

A lehetséges helyszínek vizsgálata a Salgótarjáni Szakképzési Centrum vezetőivel közösen történt, így került kiválasztásra a végleges projekthelyszín.

4.1.1.1.3 Kereskedelmi, kulturális, rekreációs terület kialakítása, esetleg ipari turizmus (speciális kalandturizmus, élményelemek)

Az Öblösüveggyár központi területe lehetőséget biztosít arra, hogy egy magas színvonalú, mind a fiatalok, mind az idősebb korosztály igényeit is kielégítő rekreációs központ, „Kulturális negyed” jöjjön létre a városban, mely amellet, hogy a fiatalok megtartásában is nagy segítséget jelentene, turizmus szempontjából is kiemelkedő szerepet játszhatna.

A terület ezen célú használata több lehetőséget is magába rejt. Ennek pontos, részletes kidolgozása jövőbeli feladatunk. A projekt során azonban alapvető cél egy olyan kulcsattrakció megteremtése, amely széles közönséget céloz meg, gyerekbarát kínálatot, programokat biztosít, fél napra "behívja" a városba a látogatókat, ezzel javítva a város turisztikai megítélésén.

Előzetes terveink szerint a projekt során zónákat hozunk létre, mely zónák különböző célcsoportokat céloznak meg:

- *Gyerekszóna*: "szelíd" játszófunkciók, több korosztály számára. Ebben a zónában megtalálhatóak olyan népszerű játszóeszközök, mint az épületen belül elhelyezhető gokart pálya, vagy a cyber jump pálya, mely trambulínokból és mászó eszközök kombinációjából áll. Szabadtéren két játszótér és KRESZ park kerülne elhelyezésre.
- *Extrém zóna*: extrém sportolási lehetőségek, magasabb adrenalin szintet biztosító szórakozási lehetőségek zónája. Itt megjelenhetnek különböző lövésportok, görkorcsolya-, vagy mászópálya, esetleg a manapság népszerű parkour pálya.
- *Sport, játéktér zóna*: sport, játék funkciók színhelye. Csoportos és egyéni sportolásra biztosítanánk lehetőséget. Erre a területen lévő jelenlegi épületek közül több használható lenne, azonban egyes sportoknak megfelelő pályákhoz területrendezés szükséges.
- *Rendezvényzóna*: rendezvénytér. A rehabilitált területen állandó jelleggel működő szolgáltatások mellett időszakos, nagyobb volumenű rendezvények szervezésére is alkalmassá tehető a helyszín, így konferenciák, üzleti, tudományos, vagy oktató

jellegű rendezvények is helyet kaphatnak. Szabadtéri, akár fesztivál jellegű programok részére is megfelelő környezetet alakítanánk ki.

- *Zöld zóna:* rekreációs, parki funkciók. A rekultivációnak fontos része a negatív hatások csökkentése, az élővilág visszacsempészése a gyár falai közé. Ezáltal nagymértékben fog az ember számára is barátságosnak és befogadóbbnak tűnni.
- *Kiszolgáló zóna:* éttermek, mosdók, stb. A látogatók itt tartózkodásának ideje alatt felmerülő alapvető szükségleteinek helyszínen való megoldása alapvető. Vizesblokk minden épületben szükség szerint elhelyezhető. Étkezés többféleképpen oldható meg, kisebb snackbár több helyen megjelenhet, vendéglő és cukrászda központi helyen, nagyobb kapacitással működtethető.
- *Üzleti zóna:* inkubátorház és üzletek. az épületegyüttes főút felőli tagja üzleti tevékenységre használható. Irodák, üzletek, tárgyalótermek kialakítására alkalmas, amit a helyi vállalkozások és maga a létesítmény működését biztosító irodák tölthetnek fel.

A felsorolt zónáknak megfelelően egy átfogó, a modern szórakozási lehetőségek széles tárházát jelenítené meg a terület.

Az Öblösüveggyár területén megvalósítandó sportolási lehetőségek nagy része (például mászófal, görkorcsolya-pálya) beépíthető az Aktív Magyarország Programban megjelenő felhívásokba, így a Program által nyújtott pályázati lehetőségek is kihasználhatóak a megvalósítás során.

4.1.1.2 „VOLT” Acélgvár területének rekultivációja – ipari, gazdasági terület kialakítása

Salgótarján a nógrádi szénkészletre épült Vasfinomítónak is köszönheti fejlődését, amit az 1990-es évekig elért.

A Salgótarjáni Vasfinomító hivatalos üzemkezdetére 1871. november 19-én került sor ünnepélyes keretek között. Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Rt.-hez tartozó salgótarjáni acélműben kovácsolt kéziszerszámokat gyártottak, majd 1906–1908 között egy vasöntőde létrehozására került sor. Itt készültek a berendezésekhez szükséges vasöntvények, öntötték majd nyolc évtizeden keresztül az acélműi kokillákat, a hengerművek különböző méretű hengereit és más öntvényeket.

Az I. világháború kezdetben rendkívül kedvezőtlenül befolyásolta a bányászatot, a termékek piaca megváltozott. Polgári célra csak a legszükségesebb mértékben termeltek. Salgótarjánban közvetlenül a háború után csak kisebb fejlesztéseket végeztek.

A II. világháború alatt a gyárat hadiüzemmé nyilvánították. Bár a háború közvetlenül nem okozott károkat, óriási veszteség volt az 1944 végén bekövetkezett leszerelés és kiürítés. Rengeteg berendezést szállítottak el. A Salgótarjánt 1944. december 24-én elérő szovjet hadsereg parancsnoksága a gépeitől és az alapanyagaitól megfosztott gyártelep élére szovjet parancsnokot állított azzal, hogy a gyárat mielőbb üzemképes állapotba kell hozni. A gyár 1946 júniusáig volt szovjet katonai parancsnokság alatt, akkor visszaadták azt tulajdonosának, a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Rt. (RIMA)-nek.

1946. december 1-jével a többi nagyvállalathoz hasonlóan a RIMA-t is államosították. 1949. január 1-jétől nemzeti vállalat lett korlátolt felelősséggel, majd 1950-től 1968-ig a Kohó- és Gépipari Minisztérium felügyelete alá tartozott.

1958–1960-ban szerény méretű volumennövekedés következett be. 1961-ben azonban megindult a nagy rekonstrukció.

A salgótarjáni gyár 100 éves jubileumára kapta a Salgótarjáni Kohászati Üzemek elnevezést (továbbiakban: SKÜ), amely egybeesett az új gazdasági mechanizmus

bevezetésével, amikor a gyár ismét több önállóságot kapott. Az önállóság azt jelentette, hogy a vállalatnak magának kell döntenie a termeléséről, a fejlesztésekről stb. Gazdaságosan gyártható, jól jövedelmező árufélék bővítésével számoltak, ilyen volt pl. az angol szabadalom alapján gyártott Dexion-polc.

Az 1970-es évektől 1989-ig terjedő időszakban számos új gyártmány, főleg hengerelt, kovácsoltáru és huzal készült a SKÜ-ben.

1986-ban az Ipari Minisztérium által is támogatott 300 millió Ft-os rekonstrukció után a hazai feldolgozók több és jobb anyagot kaptak és fokozódott az exportképesség is. A '90-es évek elején az SKÜ áruinak jelentősen csökkent. A bank további hiteleket nem adott, ezért a vállalat csőd közelbe került. 1993-ban az Állami Vagyongynökség döntést hozott a részvénytársasággá alakulásról. A cég újból felvette a hagyományos Salgótarjáni Acélárugyár Rt. nevet, pénzügyi támogatást és államilag garantált hitelt kapott. A kedvező döntések hatására az eredmények fokozatosan javultak. A vállalat 1998-ig állami tulajdonban maradt.

A „rég” Acélgyár területe nem kapcsolódik közvetlenül a városközponthoz, mégis a belterület nagy részét lefedi – hiszen négy helyrajzi területen összesen 21,6 ha - , városképi szempontból rendkívül negatív hatása van. A történelmi bemutatásból látható, hogy évtizedeken keresztül olyan típusú gyár működött a területen, melynek hatására a talajszennyezettség magas szintet ért el a helyszínen. A terület megvétele és rekultivációja után a terület nagysága és adottságai alkalmasak ipari

23. ábra A „volt” Acélgyár bejárata

betelepülésére, mely több szempontból is fontos lenne városunk életében. A telephely ipari- és szociális vízellátását a Salgótarjáni Vízmű Kft-től vásárol és a saját mélyfúrású kútjaikból, forrásokból

biztosítják. Területen belül elválasztott rendszerű csapadék, kommunális és technológiai szennyvíz csatornarendszer került kiépítésre. A szükséges villamos energiát vezetékes hálózatról biztosítják.

A terület megvásárlása után rekultiválandó, melynek költsége további felmérés után határozható meg pontosan.

4.1.1.2.1 „Önfenntartó Város” energetikai program kialakítása, krakkolómű, napelemek kiépítésével

Salgótarján völgyváros. Egyedi fekvéséből kiindulva különösen fontos, hogy lépéseket tegyünk a környezetbarát életvitel elősegítésére. Ehhez városunk többek között az alternatív energiatermelés használatának elősegítésével járulhat hozzá. Erre építve született meg egy összetett és egyedülálló fejlesztés ötlete.

Egy hulladékgazdálkodásból kiinduló energiahasznosítási tevékenység városi szintű felhasználását járja körül a projekt, hiszen a város hulladékából válogatással kinyert energetikai célú alapanyagból krakkolással és napelemek használatával előállított villamos és hőenergiát a város tömegközlekedésének, középületeinek és közvilágításának üzemeltetésére hasznosítjuk.

A projekt célja tehát egy olyan önfenntartó városi modell kialakítása, melyben a helyi hulladékgazdálkodás eredményeképpen keletkező másodlagos tüzelőanyagokat (RDF) felhasználó és a területi adottságok kihasználásával telepített napelemes(megújuló) erőművek kombinációjával termelt elektromos - és hőenergia képes lehet ellátni a városi tömegközlekedés, a közintézmények, valamint a közvilágítás elektromos energia-igényét, valamint a közintézmények és a lakóépületek egy részének hőigényét. A felsoroltak ellátására a megtermelt energiát tárolni képes nagyteljesítményű akkumulátoros rendszer (ún. storage-ok) kialakítása szükséges. A rendszer valójában sziget-üzemet jelent a valós idejű szabályozásával, mindeközben segíti a szolgáltató szabályozási energia igényének csökkentését.

A mintaprojekt lényegében Magyarország új energiasztruktúrájában kialakítandó „zöld” energiatermelési pillér egy elemét, az ún. lokális energiatermelő mikro központ megvalósítását célozza meg. A projekt, a város üzemeltetése során jelentkező

fogyasztási teljesítmény-igény kielégítését, megújuló és alternatív energiaforrások bevonásával, valamint nagy teljesítményű akkumulátoros energiatárolók rendszerbe állításával kívánja megvalósítani. A fogyasztási igények, termelések és az energiatárolók összhangját egy intelligens hálózat modulációs rendszer (smartgrid) kialakításával oldja meg. Bár a területileg illetékes energiaszolgáltató hálózatát veszi igénybe, a rendszer a valós idejű szabályozásával kvázi egy sajátos sziget-üzemet jelent és ezzel segíti a szolgáltató szabályozási energia igényének csökkentését is.

A projekt két oldala:

- Energia előállítási oldal

A program során megépül egy kommunális-hulladék hasznosító környezetbarát erőmű, amely a városi hulladéklerakó ellátási körzetéből összegyűjtött, a jelenlegi hulladékválogatóban – az újrahasznosítandó anyagok (fém, üveg stb.) kinyerését követően, a maradékból – előállított, energianyerési célra még hasznosítható hulladékot krakkolja le. A krakkolás során villamos és hőenergiát nyerünk. A krakkoló mű külső palástfűtésű infra hőátadással dolgozik, ezért nem keletkezik égéstermék, így levegőt szennyező káros anyag kibocsátás sincs a működés során. A program felépít egy naperőművet, mely az ellátási biztonságot növeli. A rendszer harmadik termelő egysége a már meglévő depónia-gázmotoros energiatermelő blokk.

- A rendszer fogyasztói oldala

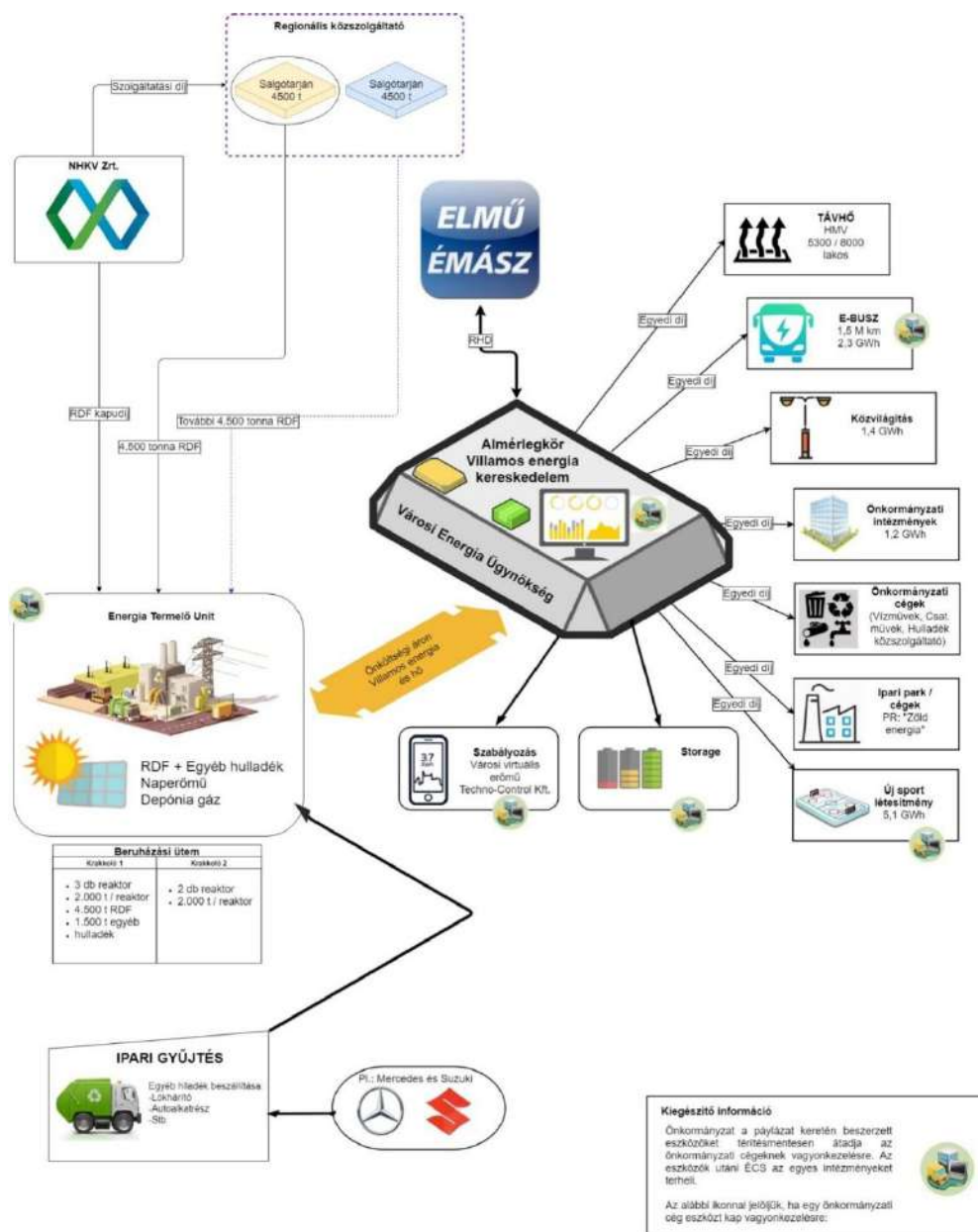
A középületek villamos energetikai és meleg víz rendszere, 47 darab középület. A teljes tömegközlekedés, az E- mobilitást megtestesítő városi buszokkal lehet megoldani, jelen számításaink szerint 34 db tisztán elektromos meghajtású autóbusszal. A teljes közvilágítás (5000 db világítótest). Valamint a távfűtéses lakás állomány (a város 5300 db távfűtéses lakásának) kommunális meleg víz igénye. A fogyasztói oldal teljesítmény igényének befolyásolásával, valós idejű menetrend létrehozásával, városi virtuális erőművet (VPP) lehet létrehozni. A fentiekben vázolt intelligens rendszer működtetésének alapvető eleme egy Satdtwerke, azon belül egy saját városi energiaszolgáltató és egy városi energia ügynökség kialakítása, mely a középületek és a közlekedési rendszer teljes energiamonitorozását ellátja és valós idejű menetrendet ad.

Az önfenntartó városi modell kialakítása érdekében cél egy komplex beruházás megvalósítása és az ennek üzemeltetését biztosító Salgótarjáni Városüzemeltetési Holding létrehozása. A holding alrendszerei:

- Újonnan létrehozott energiatermelő energiaszolgáltató
- Újonnan létrehozott mérlegköri al-felelős, városi energiaügynökség
- Újonnan létrehozott városi tömegközlekedési társaság
- Újonnan szervezett táv hőszolgáltató
- Már meglévő, de integrálódó gazdasági társaságok

Összefoglalva tehát:

az „Önfenntartó város” mintaprojektjét kívánjuk létrehozni, ahol egy térségközponti település, a saját maga és térsége által termelt hulladék környezetbarát felhasználása – és kiegészítő jelleggel más megújuló energiát előállító egységek, továbbá egy decentralizált akkumulátoros tároló rendszer kiépítése – révén, intelligens hálózatban látja el és szolgálja ki a városi, térségközponti funkciókat megtestesítő intézményhálózatának, távfűtési rendszerének és közvilágításának energiaigényeit, valamint elektromos alapokra helyezi teljes tömegközlekedési rendszerét.

24. ábra Az "Önfenntartó Város" rendszere

A fejlesztés tervei az elmúlt években részletesen, teljességgel elkészültek.

A projekttel kapcsolatban több minisztériumi megbeszélés is történt, melyeken egyértelművé vált, hogy a tervek szakmailag pontosítani szükséges és a most fennálló szabályozási korlátok tekintetében is további egyeztetések szükségesek.

Az összesítő táblázatban található összegek nem tartalmazzák a tömegközlekedés fejlesztését, az ezt későbbi pontban tárgyaljuk.

4.1.1.2.2 Hadiipar letelepedése és elektronikai hulladék-feldolgozó kialakítása az energetikai program mellett

Fontos megvizsgálni annak a lehetőségét is, hogy a volt Acélgyár területén - a már bemutatott önfenntartó város energetikai projekt mellett - milyen mértékben helyezhető el további termelő ipari infrastruktúra. Az előzetes felmérések azt mutatták, hogy az energetikai projekt helyigénye lehetővé teszi további ipari létesítmények letelepítését. Az alábbi alternatívák megvalósítása szorgalmazandó, ám ezek akár az Acélgyár helyszínétől eltérő területen is megvalósíthatók.

- *Elektronikai hulladék újrahasznosítása:* kisebb volumenű beruhásként megvalósítható a helyszínen egy elektronikai hulladékokat ártalmatlanító és feldolgozó üzem is. Az elektronikai hulladék újrahasznosítása eredményeként a műveleten átesett anyag a továbbiakban elveszti hulladék státuszát, a továbbiakban, mint alapanyag kerül besorolásba. Így további felhasználásuk nem okoz a környezetre vagy az emberi egészségre káros hatást.
- *Hadiipar fejlesztése:* egy kifejezetten komplex iparág megtelepítése került kitűzésre célként. Ez többek között érinti az olyan hagyományos iparágakat, mint az fémöntöde, síküveggyártás (biztonsági üveg), gépgyártás, megmunklás és összeszerelés, de hangsúlyosan megjelenik a K+F+I és a járműtechnológia. Mindezekre alapozva egy összetett, többszereplős, lényeges beszállítói háttérrel működő ipari egység kialakítására van lehetőség a városban. A technológiai fejlesztés jelenti egy új öntöde, egy megmunkáló központ és összeszerelő üzem létrehozását, mely kifejezetten a hadiipar és a hozzá kapcsolható nehézgépgyártás alkatrészeinek, alegységeinek előállítására fókuszál. Mindehhez csatlakozik a biztonsági üvegek, okosszélvédők hasznosítása a hadiiparban, mely komoly K+F+I technológiai fejlesztéssel bír. A hadiiparba történő bekapcsolódás új fejlesztéseket generál, illetve hozzájárul a piacbővülés által a meglévő technológiák és tudás jobb kihasználásához, összességében a bekapcsolódó vállalkozások versenyképességének növekedéséhez.

4.1.1.3 Ipari hulladékok feldolgozása nanotechnológiára alapozott mechanokémiai eljárással Salgótarján környékén

Salgótarjánban és környékén a 20. századi iparfejlesztés nyomán jelentős környezeti terhelés keletkezett az elhelyezett ipari salakokból és melléktermékekből. A felszámolt bányászati tevékenységek is számos, ma már nem használt iparterületet hagytak maguk után.

A tevékenység célja a város környékén megtalálható, ún. ipari nagytechnológiák (bányászat, acélgyártás, acél ötvöző anyag gyártás) hulladékainak feldolgozása egy innovatív, új technológiával, a high-tech ipar részére szállítandó nano-anyagokká (barnaszén salak és halna, ferroötvözetek salakjai). Az ipari hulladékok feldolgozása egyrészt hozzájárul a környezet állapotának javításához, másrészt egy jól értékesíthető ipari alapanyag előállítását teszi lehetővé.

Az előállított hasznos végtermék piaci kereslete nagy, amely biztosítja a tevékenység fenntarthatóságát. A tevékenységre jelentős K+F+I alapozható, továbbá elősegíti a térség környezeti szennyezőforrásainak megszűnését, és mintaként szolgálhat más hasonló problémákkal küzdő térségek számára is.

A projekt szorosan kapcsolódik a Rákóczi-bánya – Gyularakodó területén tervezett hulladékfeldolgozó beruházáshoz, melynek a Salgótarján területén található barnamezős területek jelentős beszállítói lennének.

4.1.1.4. Az üvegiipar és az üvegpalackgyártás technológiai fejlesztése

Az öblösüveggyártás Salgótarján egyik hagyományos iparága. Az öblösüveggyártás sokáig jelentős visszaesésen esett át Európában a gyenge minőségű, olcsó kínai üvegiipari termékek megjelenése miatt. Sok gyár kényszerült bezárásra, azonban mintegy 10 évvel ezelőtt radikálisan megváltozott helyzet, mivel a minőségű üvegárúk kereslete növekedni kezdett. Az idevonatkozó tanulmányok és piacelemzések egyöntetűen a kereslet tartós és nagyarányú növekedését prognosztizáltak az elkövetkezendő időszakra. Egyrészt nőtt a távol-keleti kereslet a minőségi termékekre, másrészt az

idegenforgalom növekedése is jelentős mozgatórugóvá vált a szállodák keresleti oldalát tekintve.

Salgótarjánban a nagyműltű üveggyártást a Tarján Glass Kft. vitte tovább az elmúlt években, mely a folyamatos finanszírozási problémák miatt 2020-ban leállásra kényszerült, annak ellenére, hogy az országban nagyüzemi öblösüveggyártás már csak Halimbán található, a többi helyen manufaktúrák művelik az ipart.

A városban azonban jelen van az üvegipari szaktudás, a technika ismerete, a jó adottságú iparterületek, így új innovatív ötletekkel meg kell újítani Salgótarján öblösüveggyártását. A gyár újszerű megközelítéseket is alkalmazott, így sikerült káros anyagoktól mentes, ólom és bárium mentes kristály üveget előállítaniuk, mely világítkaságnak mondható, kifejezetten innovatív újjítás az üvegiparban. A tartósan nyereséges kézi gyártás feltétele egy új, korszerűbb, folyamatos üzemű kézi kemence, ami stabil üvegminőséget biztosít, illetve rugalmasan tud igazodni a piaci igényekhez, szükség esetén 2 műszakban is. Iparcsarnok rendelkezésre áll. A kézi gyártás a minőségi, fentebb részletezett picok kielégítést szolgálja.

Az üveggyártás városban történő megerősítése a kézi gyártás mellett a gépi gyártás kialakítását is kell, hogy jelentse. A korábbi gyárt területén az alapanyag fogadásától a készárú kezeléséig optimális feltételek alakíthatók ki. A csarnokban max. 60 to kapacitású kemence helyezhető el, a hozzá illeszkedő technológiai sorokkal. Nagyüzemben üvegpalack gyártásra lehet optimalizálni a gyár ezen részeit. Az olcsó tömegtermékek helyett az egyedi, nagyobb hozzáadott értéket képviselő kisebb sorozatok gyártása lehetne nyereséges különösen úgy, ha a tulajdonosi körben a minőségi borokat / pálinkát gyártók megjelennének, vagy iparstratégiai oldalról a borászok érdekeltek lennének a hazai palackok felhasználásában.

Ezek helyett vagy ezek kiegészítésére automata gyártású présfúvott poharak, továbbá automata fúvott kelyhek és poharak gyártása is megvalósítható. További opció, hogy a használt üveg begyűjtésével és szortírozó cégekkel együttműködve a kemence alkalmas lehet az ilyen típusú üvegek beolvasztására és újrahasznosítására is. A használt üveg feldolgozása pedig az EU felé is tett

egyik vállalat, melyhez a gyár is hozzájárulhat. A Magyarországon keletkezett üveghulladék jelentős része kikerül az országból és gyakran az ebből készült üvegtermékek kerülnek vissza import formában. A tervezett beruházás lehetővé teszi, hogy az üvegolvadék alapanyagának jelentős része ezen visszagyűjtött és támogatott üveghulladék legyen. Az olvadt üvegből gyárthatóak rusztikus dísz tárgyak, egyedi palackok, vázák, melyekre szintén nagy a kereslet. További hasznosítási lehetőség, hogy az olvadt üveget frittézik, azaz különböző szemcseméretű granulátumok, golyók készülnek. Ezek a termékek ideális réteget képezhetnek pl. útalapba, házalapokba, mivel az üveg szervesen környezetbarát anyag.

A Tarján Glass Kft. K+F tevékenységet is végzett, melyre a továbbiakban is lehet alapozni. A Semmelweis Egyetemen folyó anyagtudományi kutatáshoz csatlakozva üveg-ionomer cementek fejlesztését végzik, mely egy biokompatibilis fogtömő anyag, és az előállítása olcsó és kiváltható vele az amalgám tömés.

5. táblázat „Új gazdasági területek kialakítása, fejlesztése” program összefoglaló táblázat

Új gazdasági területek kialakítása, fejlesztése					
Projektelem megnevezése	A projekt előkészítettsége	A projekt indikatív forrásigénye (Ft)	Projekt megvalósításának kezdete	Projekt megvalósításának vége	Prioritás
Öblösüveggyár rekultivációja – a terület megvásárlása, meglévő épületek használatosságának átvizsgálása, újrahasznosítása, a szennyezett terület rehabilitációja	Megvásárláshoz értébecslés elérhető	5 mrd	2021	2022	1.
Salgótarjáni SZC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Szakiskolája új épületének kialakítása	Projektötlet	5 mrd	2023 Öblösüveggyár rekultivációját követően	2024	2.
Kereskedelmi, kulturális, rekreációs terület kialakítása, esetleg ipari turizmus (speciális kalandturizmus, élményelemek)	Projektötlet	10 mrd	2023 Öblösüveggyár rekultivációját követően	2026	2.
„Volt” Acélgvár területének rekultivációja – ipari, gazdasági terület kialakítása	Projektötlet	10 mrd	2022	2023	1.
„Önfenntartó Város” energetikai program kialakítása, napelemek kiépítésével	Engedélyes terv rendelkezésre áll	8 mrd	2023 Acélgvár rekultivációját követően	2025	2.
„Önfenntartó Város” energetikai program kialakítása, krakkolómű	Engedélyes terv rendelkezésre áll	10 mrd	2023 Acélgvár rekultivációját követően	2025	2.
Hadiipar letelepedése, vagy elektronikai/ipari hulladék-feldolgozó kialakítása az energetikai program mellett	Projektötlet	28 mrd	2022 Acélgvár rekultivációját követően	2025	2.

Ipari hulladékok feldolgozása nanotechnológiára alapozott mechanokémiai eljárással Salgótarján környékén (Salgótarjáni területekről az ipari hulladék kinyerése és a barnamezős területek revitalizációja)	Projektötlet	5 mrd (csak a Salgótarjánt érintő összeg)	2024 A Gyularakodóra tervezett feldolgozó üzem beindítása után	2028	2.
Az üvegipar és az üvegpalackgyártás technológiai fejlesztése	Projektötlet	5 mrd (palackgyártási technológia fejlesztése) 3 mrd (egyéb üvegipari beruházások)	2022	2024	2.

4.1.2 Zöldmezős területek

A Salgótarjáni Ipari Park 44,3 ha-on fekszik, mely területből gazdasági tevékenységre bevonható terület mérete 24,9 ha, hasznosítható (beépíthető) terület 12,3 ha. Maximum homlokzatmagasság 10,5 m. Önálló, lakó rendeltetésű épület építésére nincs lehetőség, a terület besorolása: Gip. Betelepült vállalkozások száma összesen 15 db. Tulajdonosi szerkezetét tekintve az Ipari Park 89,19%-a magántulajdonban, 10,81%-a pedig Önkormányzati tulajdonban van.

4.1.2.1 Ipari Park bővítése új területek megvásárlásával

Salgótarján iparának fejlesztését jelentősen korlátozza a rendelkezésre álló területek hiánya. A város virágzó iparral rendelkező időszakából ránk maradt barnamezős területek az elmúlt évszázad folyamán a város fejlődésével fokozatosan városközpontoz közel, vagy lakóövezettel körbevett területekké váltak. Így ezek hasznosítása esetén a rekultivációt követően fokozott figyelmet kell fordítani a környezeti, zaj és forgalom terhelésre. Ez a tényező jelentősen korlátozza ezeknek a területeknek az ipari hasznosítását.

A 90-es években ezért is hozta létre Salgótarján a város déli határában a Városkapu Ipari Parkot (továbbiakban: Ipari Park), ahol a terület a város érintése nélkül megközelíthető. Az elmúlt években folyamatosak a megkeresések, melyben fejlesztési területet, vagy már felépült iparcsarnokot keresnek vállalatok az Ipari Park üzemeltetőjénél.

A terület hátránya, hogy a bővítés csak a város határán kívül oldható meg. A szomszédos Vizslás településirányába történő bővítés lehetőségének megvizsgálása ennek egy lépése lehet.

4.1.2.2 Ipari Park meglévő 3. ütemének vállalkozások betelepülésére alkalmassá tétele

Az Ipari Park 3. üteme környezeti domborzati adottságai miatt jelenleg csak jelentős talajmunkát követően alkalmas nagyobb beruházás befogadására, így a terület rendezése erősen indokolt. Az érintett mintegy 10 hektáros területbe beékelődve található idegen tulajdonú ingatlanok megszerzésével egybefüggő, közművekkel ellátott fejlesztési terület állna rendelkezésre.

4.1.2.3 Kompetenciaközpont, valamint Tudományos és Technológiai Park létrehozása Salgótarjánban (K+F Központ és Inkubátorház kialakítása)

A **Tudományos és Technológiai Park (TTP)** egy többértű Kompetenciaközpont tevékenységének kibővítésére, az innovációs lánc következő láncszemeként jönne létre. A **Kompetenciaközpont**

- oktatási-képzési,
- alkalmazott kutatási és kísérleti fejlesztési, valamint
- szakmaspecifikus inkubációs szolgáltatások alrendszerekre épülne.

Az **oktatási-képzési alrendszeren** belül az oktatás elsődleges funkciója a tudás, illetve ismeretek továbbadása és a tudástömeg bővített újratermelése. Az oktatás eredményeként létrejövő tudás és az innovációs képesség kedvező versenyhelyzetet biztosít.

A **kutatási és kísérleti fejlesztés alrendszerének** célja egyfelől iparilag hasznosítható K+F eredmények elérése, korszerű termékek, illetve tudásalapú szolgáltatások megalapozása, másfelől korszerű tudásanyag biztosítása az oktatás-képzés részére.

A **szakmaspecifikus inkubációs szolgáltatások alrendszer** egyrészt része lesz a képzési rendszerünknek, másrészt szakmai szolgáltatást nyújt a kezdő (és nem csak kezdő) vállalatoknak.

A TTP-nek egy törzsterülete és két fejlesztési területe lenne, melyeket két ütemben hoznánk létre.

A TTP törzsterülete a salgótarjáni Ipari Parkban lenne, melybe már betelepült vállalatok egy része bekapcsolódna a TTP működésébe.

A fejlesztési területek első üteme a Kompetenciaközpont telephelyén megvalósítható szükséges és lehetséges fejlesztéseknek adna helyet.

A fejlesztési terület második üteme a Salgótarjában található, célirányosan kiválasztott, alkalmas sajátosságokkal rendelkező, egyébként a városképet romboló egy-két úgynevezett „rozsdaterület” lenne.

A Tudományos és Technológiai Parkban – a Kompetenciaközpont feladatain túl - az alábbi tevékenységek folynának:

- termék előfejlesztés,
- gyártástechnológia és gyártási feltételek megteremtése,
- gyártási rendszer kialakítása,
- a gyártási rendszeren belül bizonyos kulcsterületek megtartása a Tudományos és Technológiai Parkon belül,
- az esetlegesen kívül működő beszállítói hálózat megszervezése, a beszállítói rendszer kialakítása,
- minőségbiztosítási rendszer megtervezése.

6. táblázat „Zöldmezős területek” program összefoglaló táblázat

Zöldmezős területek					
Projektelelem megnevezése	A projekt előkészítettsége	A projekt indikatív forrásigénye (Ft)	Projekt megvalósításának kezdete	Projekt megvalósításának vége	Prioritás
Ipari park bővítése új területek megvásárlásával	projektötlet	15 mrd	2022	2030	1.
Ipari park meglévő 3. ütemének vállalkozások betelepülésére alkalmassá tétele	projektötlet	1,5 mrd	2022	2023	1.
Kompetenciaközpont, valamint Tudományos és Technológiai Park létrehozása Salgótarjánban (K+F Központ és Inkubátorház kialakítása)	projektötlet	70+30 mrd	2022	2027	1.

4.2 A humánerőforrás fejlesztése

4.2.1 Oktatásfejlesztés – a jövő gazdaságának megalapozása

4.2.1.1 Egyetemi oktatás fejlesztése (Óbudai Egyetem - új campus, oktatóbázis, kiszolgáló épületek)

Salgótarján humánerőforrás fejlesztésének egyik alapja kell, hogy legyen az Óbudai Egyetem helyi képzésének megerősítése. Mindez gazdasági érdek is, hiszen helyi felsőoktatás hiányában azok az innovációs folyamatok, melyek a gazdaságnak, főként a tudásalapú gazdaságnak lendületet képesek adni nem fognak megjelenni.

Az egyetem megjelenése több területen is kedvező hatást gyakorolhat a város, de gyakorlatilag a megye egészére. Közvetlenül feladatot vállalhatna a megyei városainak urbanisztikai fejlesztésében, az oktatásban, a kutatás-fejlesztésben, az innovációs potenciál növelésében, és a tudásalapú gazdaságfejlesztés alapfeltételeinek megteremtésében.

Az új felsőoktatási központtal szemben az alábbi elvárások fogalmazódnak meg:

- Képességeiket a térség javára hasznosítani kívánó, piacképes tudással rendelkező szakembereket képez;
- a Kormányzat kiemelt ágazataihoz kapcsolódó K+F+I központként működik;
- a térség általános szellemi, szakmai, kulturális életének központi intézménye.

Jelenleg az Egyetem nem rendelkezik megfelelő épített infrastruktúrával, laboratóriumokkal, előadókkal, adminisztratív helyiségekkel, gyakorlati képzőhelyekkel, a diákok lakhatásnak biztosításával. Az új campus kialakítása tehát ezen teljesen hiányzó funkciók létrehozását célozná, mely történhet a város meglévő, kihasználatlan épületállományának felhasználásával, illetve a barnamezős területek bevonásával, sőt funkcióváltással, tehát meglévő ipari-, illetve szolgáltató területek átalakításával.

Az egyetemi képzésben nagy hangsúlyt kell, hogy kapjanak a városban már megtelepedett ipari vállalkozások, hiszen ezek gyakorló helyekként, K+F+I helyszínekként merülhetnek fel a felsőoktatási képzés során. Ezért fontos, hogy az

egyetemi képzés mellett a gyakorlati képzési helyszínek, tehát a vállalkozások telephelyei is felkészüljenek a hallgatók, oktatók fogadására. Így ezen cégeknél az infrastrukturális beruházások mellett hálózatépítésre, képzésekre, szakemberek biztosítására és kapacitásaik bővítésére is szükség lesz. Mindez természetesen azt is jelenti, hogy az egyes vállalkozások részéről is szükség lesz ezen gyakorlati-/munkabázisok fejlesztésére, melyre forrásokat kell biztosítani.

Fontos hangsúlyozni, hogy az egyetemi képzés kifejezetten jelentős gazdasági hatással bírhat, mivel a helyi gazdasági szereplők a felsőoktatási intézményekkel közös termék- és technológiafejlesztést, míg a KKV-knál kisebb léptékű prototípus fejlesztést valósíthatnak meg.

A konvencionális ipari elváráson túl legyen legalább egy olyan speciális oktatási célterülete is, amely az országban egyedivé teszi a salgótarjáni képzési rendszert.

Az Óbudai Egyetem salgótarjáni oktatási rendszerének szakirányaihoz, és a korábban vázolt kompetenciakörben kijelölt kutatási szakterületek keretrendszerébe illeszkedően az alábbi K+F irányokat szeretnénk megvalósítani:

- Alternatív gépjármű hajtástechnológiák és hajtóművek.
- Járműenergetikai rendszerek kutatás-fejlesztése.
- Korszerű tömegközlekedési rendszer létrehozásának segítése Salgótarjában.
- Polgári célú haszonjárművek és speciális gépjárművek hajtástechnológiai fejlesztése (tömegközlekedés, haditechnikához, katasztrófavédelemhez kapcsolódó haszonjárművek, sík- ill. hegyvidéki (erdei) kisvasúti közlekedés kötöttpályás járművei).
- Katonai és polgári alkalmazású informatikai-védelmi (kiberbiztonsági) rendszerek kutatása főként – de nem kizárólagosan – autonóm jármű és járműflotta irányítási rendszerek vonatkozásában.
- Kutatási együttműködés kialakítása kapcsolódó tevékenységű más kutatóhelyekkel („szuper E-motor” létrehozása, BME drónkutatási projekt, intelligens járműirányítási rendszerek).

4.2.1.2 Nógrád Megyei Szakképzési Centrum Kereskedelmi és Vendéglátóipari Technikum és Szakképző Iskola új épületének kialakítása az Öblösüveggyár területén

Mivel a projekt szorosan összekapcsolódik a barnamezős területek rekultivációjával, a részletes kifejtést a 4.1.1.1.2 pont tartalmazza.

4.2.1.3 Nógrád Megyei Szakképzési Centrum Stromfeld Aurél Technikum - új tanműhelyek, oktatóbázis kialakítása az iskola, vagy a Tűzhelygyár területén

A felsőoktatás megerősítése mellett szükség van a tervezett felsőoktatási szakokhoz, kutatási területekhez kapcsolódó középfokú oktatási bázis megerősítésére is. Erre jó alapot ad a város egyik nagymúltú középiskolája a Stromfeld Aurél Technikum, melynek infrastrukturális fejlesztése elengedhetetlen. Kiemelten fontos, hogy az iskola tanműhelyei megújuljanak, olyan elemekkel, eszközökkel, gépekkel bővüljön az oktatás, mely a diákságot felkészítheti a továbbtanulásra a létrehozandó egyetemi képzésekre.

A Technikum fejlesztése az iskola saját telkein belül is elképzelhető, de a szomszédos, működő Tűzhelygyár, illetve a szintén közeli volt öblösüveggyár barnamezős területén is megvalósítható.

4.2.1.4 Semmelweis Egyetem Kanizsai Dorottya Többcélú Szakképző Intézménye új épületének kialakítása a volt Pénzügyi és Számviteli Főiskola épületében, ahol csatolt felsőoktatási, illetve egyéb képzések is szervezhetők

Az Európai Unió 28 tagállamából 19-ben már nincs középfokú ápoló képzés és 2 további tagállamban is döntöttek a megszüntetéséről. Ugyanakkor Magyarországon az elmúlt évtizedekben nem készült átfogó, egységes és a meghatározó szakmai partnerek által támogatott stratégia az ápolói létszám stabilizálása és emelése érdekében, így jelenleg nem lehet reális cél a középfokú képzés kivezetése.

A Semmelweis Egyetem Kanizsai Dorottya Többcélú Szakképző Intézményének (továbbiakban: intézmény) jelenleg helyt adó épület az 1950-es években épült.

Jelentősebb felújítások nem történtek az épületen az elmúlt években. A nyílászárók az épülettel egyidős kapcsolt gerébtokos fa anyagú ajtók és ablakok. Az épületvillamossági rendszer a tetőtér beépítés kivételével kb. 40 éves a lámpatestekkel együtt. Az épület fűtése és használati melegvíz ellátása távhővel történik. A fűtési rendszer az épülettel egyidős a szerelvények beszállításra alkalmatlanok.

25. ábra Semmelweis Egyetem Kanizsai Dorottya Többcélú Szakképző Intézménye jelenlegi leromlott állapotú épülete

Tekintettel arra, hogy az épület nem felel meg a 21. századi oktatás elvárásainak és az épület adottságai nem teszik lehetővé az oktatás tovább fejlődésének lehetőségét, ezért célszerű az intézmény új épületben történő

elhelyezése, melyre kiválóan alkalmas a volt Pénzügyi és Számviteli Főiskola (3100 Salgótarján, Kistarján út 57.) szám alatti épülete.

Bár az épület felsőoktatási intézményként funkcionált, ettől még adottságai, kialakítása kiválóan alkalmassá teszik egy középfokú oktatási intézmény működésének helyet adó épületnek is. Továbbá a városban épülő onkológiai központhoz kapcsolódóan, akár felsőfokú egészségügyhöz kapcsolódó képzés (pl. ápolás mesterképzési szak, diplomás ápoló) beindítására, valamint a nagy előadók megtartása és felújítása orvosi konferenciák szervezésére is lehetőséget adna. Emellett az épület jelenlegi kialakítása kiválóan alkalmas az EU irányelvnek való későbbiekben kialakítandó felsőfokú ápoló képzés megszervezésére.

A projekt illeszkedik a Nemzeti Ápolásfejlesztési Stratégiához, mely 2030-ig (azonnali, rövid, közép- és hosszú távú célok megjelölésével, kormányzati ciklusokhoz igazodva) tesz javaslatot stabil, megerősített, többszintű, a tényleges hatáskörhöz igazított (csökkentett) képzési idejű és tartalmú, piacképes és a felsőoktatásba is beszámítható

középfokú ápolói tömegképzés, valamint fokozatosan emelkedő arányú BSc/MSc ápolói kar kialakítását biztosító felelős programra.

Egy új, korszerű oktatási intézmény létrehozása vonzóbbá tenné a fiatalok számára az egészségügyi pályát és hozzájárulna az akut ápolóhiány csökkentéséhez. A projekt segítheti többek közt az ápolói humánerőforrás krízis megoldását, a leszakadó térségek munkahelyteremtését, az alsóbb szinten beiskolázottak fokozatos felzárkóztatását, a betegellátás minőségének jelentős javítását és a betegbiztonság, valamint a betegelégedettség növelését.

4.2.1.4 Az általános iskolák épületének felújítása

A 21. század hajnalán, Magyarország számára is stratégiai prioritássá lett a gazdasági versenyképesség javítása, a foglalkoztatás bővítése. A versenyképesség növelésének, a foglalkoztatás bővítésének Magyarországon is kulcseleme a tudásalapú gazdasági kiépítése és ehhez kapcsolódóan a humán erőforrások minőségének a javítása. Ennek egyik eleme az újszerű oktatáspolitikai kidolgozása és bevezetése.

Salgótarján céljai között szerepel a színvonalas, minőségi oktatásfejlesztés előirányzása a szükséges munkaerőigény kielégítése céljából, annak gazdaságélénkítő hatásának kiteljesedése érdekében. Ehhez minőségi szolgáltatásfejlesztésen túl, infrastruktúrafejlesztés is szükséges.

Bár az elmúlt évek lezárult és futó fejlesztési projektjei mentén kijelenthető, hogy az intézmények fejlesztése jó ütemben halad (bölcsődei férőhelyek létrehozása, a város valamennyi óvodai épületének felújítása, számos épületenergetikai projekt megvalósítása), ahhoz viszont, hogy az ütésálló gazdaság meglétét erősítsük az oktatási és nevelési intézményrendszer fejlesztése is állandó és megkerülhetetlen feladat.

A Salgótarjáni Általános Iskola 7 tagintézménye közül a 2007-2013-as uniós fejlesztési ciklus keretein belül a Kodály Zoltán Tagiskola teljes körű felújítására és 2 darab intézmény akadálymentesítésére került sor. Az intézményeken a város önerőből nagyobb felújítási munkálatokat nem tudott végrehajtani, mert a meglévő önerejét a

2014-2020-as fejlesztési ciklusban elindult projektek nem támogatott munkarészeinek fedezése teljesen felemésztette. Ezek döntő része is hitelből került finanszírozásra. Valamennyi alapfokú oktatásnak helyt adó épület teljes körű felújítása indokolt, hiszen építésük óta jelentősebb beruházás nem valósult meg rajtuk. Eljárt az idő valamennyi ingatlan, valamint azok berendezési és használati tárgyai felett. Egyik iskola sem felel meg a 21. századi minőségi oktatás követelményeinek. Mindezek mellett a város elkötelezett a környezetvédelem és üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése mellett, melyhez ezen ingatlanok energetikai célú felújítást is tartalmazó projektjei nagymértékben hozzájárulnak.

- Salgótarjáni Általános Iskola Székhelyintézmény (3100 Salgótarján, József Attila út 2.)
- Salgótarjáni Általános Iskola Beszterce-lakótelepi Tagiskolája (3100 Salgótarján, Beszterce tér 4.)
- Salgótarjáni Általános Iskola Kollégiuma (3102 Salgótarján, Petőfi út 96.)
- Salgótarjáni Általános Iskola Petőfi Sándor Tagiskolája (3100 Salgótarján, Acélgári út 24.)
- Salgótarjáni Általános Iskola Arany János Tagiskolája (3100 Salgótarján, Budapesti út 66.)
- Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Készségfejlesztő Iskola (3100 Salgótarján, Acélgári út 3/A)
- Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Készségfejlesztő Iskola 018/3 HRSZ.-i telephelye (3109 Salgótarján, Hrsz: 018/3)
- Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Készségfejlesztő Iskola Füleki úti telephelye (3100 Salgótarján, Füleki út 45.)

7. táblázat „Oktatásfejlesztés – a jövő gazdaságának megalapozása” program összefoglaló táblázat

Oktatásfejlesztés – a jövő gazdaságának megalapozása					
Projektelem megnevezése	A projekt előkészítettsége	A projekt indikatív forrásigénye (Ft)	Projekt megvalósításának kezdete	Projekt megvalósításának vége	Prioritás
Egyetemi oktatás fejlesztése (Óbudai Egyetem - új campus, oktatóbázis, kiszolgáló épületek, képzőhelyekkel)	Projektötlet	8 mrd	2022	2025	1.
Nógrád Megyei Szakképzési Centrum Kereskedelmi és Vendéglátóipari Technikum és Szakképző Iskola új épületének kialakítása az Öblösüveggyár területén	Projektötlet	5 mrd	2023 Öblösüveggyár rekultivációját követően	2024	2.
Nógrád Megyei Szakképzési Centrum Stromfeld Aurél Technikum - új tanműhelyek, oktatóbázis kialakítása az iskola, vagy a Tűzhelygyár területén	Projektötlet	4 mrd	2022	2024	2.
Semmelweis Egyetem Kanizsai Dorottya Többcélú Szakképző Intézménye új épületének kialakítása a volt Pénzügyi és Számviteli Főiskola épületében	Projektötlet	5 mrd	2021	2023	1.
Általános iskolák épületeinek felújítása	Projektötlet	10 mrd	2022	2027	3.

4.2.2 Egészségügyi gazdaságfejlesztés

4.2.2.1 Nővér- és orvosszálló, valamint betegek kezelése során kiadható szálláshelyek kialakítása az Onkológiai Központhoz kapcsolódóan

Salgótarjánban a Szent Lázár Megyei Kórház területén új Onkológiai Központ építését kezdték meg 2019. májusában. A kórház területén épülő új onkológiai tömb háromszintes, 3.300 m² lesz. A fejlesztés része az új sugárterápiás és a szakellátáshoz előírt eszközök, berendezések beszerzése, valamint száznégyszáz férőhelyes parkoló megépítése. Az új központ megyehatárokat meghaladóan, régiós szinten tudja majd biztosítani betegeiknek a legmodernebb diagnosztika után a legmagasabb szintű gyógyítást.

A kemoterápiás kúra általában több kezelésből áll. Minden kezelést egy pihenő időszak követ. A kezelés általában járóbeteg szakellátás keretében zajlik, ami több esetben heti több egymást követő napon ismétlődik. Ebben az esetben az utazás nagymértékben megterheli a szervezetet, ezért igény jelentkezik pár napra igénybe vehető szálláshelyek kialakítására Salgótarjánban.

Salgótarjánt is sújtja az egész országban jelentkező orvos és nővérhiány. Ennek enyhítésére orvos- és nővérszállónak is megfelelő lakások kialakítása a célunk, mely hozzájárulhat az egészségügyi ágazatot sújtó munkaerőhiány enyhítéséhez. A kedvező díjazás ellenében igénybe vehető szolgáltatás reményeink szerint vonzóvá teszi Salgótarján és környékét az egészségügyi dolgozók számára.

Ennek a projektnek a megvalósítására kiváló helyszíneként szolgál Salgótarján belvárosában, a Szent Lázár Megyei Kórháztól csupán 1,5 km-re – gyalogosan 20 perc, autóval 5 perc - elhelyezkedő „Garzonház” (3100 Salgótarján, Erzsébet tér 1-2.) épülete. Továbbá a Szent Lázár Megyei Kórházzal szemben található, jelenleg a Salgótarján Megyei Jogú Város Szociális Egészségügyi Központnak (3100 Salgótarján,

26. ábra Garzon toronyépület

Füleki út 41.) helyet adó épület.

Az Önkormányzat 2019. évben már elindított egy folyamatot, melynek eredményeképpen a „Garzon” épületegyüttesének egyik tornya felső négy emelete felújításra került. A felújítást követően a felújított lakások bérbeadására vonatkozóan az alábbi részletszabályokról rendelkezett.

A lakások az alábbi célokra adhatók bérbe:

- a) olyan felsőfokú végzettséggel rendelkező szakemberek lakhatásának biztosítására, akik salgótarjáni székhellyel, telephellyel, vagy fiókteleppel rendelkező gazdálkodó szervezeteknél munkaviszonyt, vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyt kívánnak létesíteni, munkavégzésük helye az adott gazdálkodó szervezet salgótarjáni székhelye, telephelye, vagy fióktelepe, és a gazdálkodó szervezettől származó szándéknyilatkozattal, vagy már aláírt szerződéssel rendelkeznek a foglalkoztatás bizonyítására,
- b) a Szent Lázár Megyei Kórház által foglalkoztatandó orvosok lakhatásának biztosítására,
- c) az önkormányzat által biztosítandó egészségügyi alapellátásban, mint közszolgáltatásban részt vevő háziorvosok, házi gyermekorvosok, fogorvosok, védőnők, és az iskola-egészségügyi ellátásban részt vevő orvosok lakhatásának biztosítására.

4.2.2.2 A Salgótarján és Térsége Egészségügyi - Szociális Központ áttelepülése a Semmelweis Egyetem Kanizsai Dorottya Többcélú Szakképző Intézménye épületébe

Tekintettel arra, ahogy az Egészségügyi- és Szociális Központ a Kórház épületének szomszédságában található, ezért célszerű ezen a helyen orvos-, nővér, illetve betegszállót kialakítani a jelenleg építés alatt álló Onkológiai Központ számára.

A korábbi fejlesztések között azonban szerepelt a Semmelweis Egyetem Kanizsai Dorottya Többcélú Szakképző Központ új épületbe történő telepítése, ezáltal a jelenleg általa használt 3100 Salgótarján, Acélgyári út 73. szám alatt található épülete felszabadul.

Az ingatlan jelenlegi állapotában azonban nem alkalmas az Egészségügyi- és Szociális Központ befogadására, ezért annak átalakítása és felújítása szükséges.

4.2.2.3 Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központ jelenlegi épületéből az Onkológiai Központhoz kapcsolódóan nővér- és orvosszálló, vagy betegek kezelése során kiadható szálláshelyek kialakítása

A projekt részletes kifejtése a 4.2.2.1 pontban található.

4.2.2.4 Időotthon kialakítása kihasználatlan önkormányzati, vagy állami tulajdonú funkcióvesztett ingatlanban

Salgótarjánban, mint országos szinten is tendencia, hogy növekszik az ellátásra szoruló idősök száma. Az idősök sokszor éveket várnak egy időotthoni férőhelyre. A listákat inkább az idő kurtítja, mintsem a férőhelyek számának növekedése. A gazdaságfejlesztés területén megvalósuló fejlesztések hatására a városba betelepülők várhatóan még tovább növelik az időotthoni ellátás iránti igényt.

Az intézmény célja, a szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátás nyújtása, ápolást-gondozást nyújtó intézmény keretében. Az Idősek Otthona feladata elsősorban azoknak a személyeknek az ellátása, akik koruk, egészségi állapotuk, szociális helyzetük miatt önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képesek, gondozást igényelnek, ellátásuk alapszolgáltatás

keretében nem oldható meg és az intézményvezető által megállapított gondozási szükségletük a napi 4 órát meghaladja.

Az idősellátás terén keresni kell a megoldást a magára maradt idős emberek számára elérhető nyugodt, biztonságos éveket kínáló nyugdíjas otthonok, lakópark(ok) kialakítására Salgótarjánban. A városban számos kihasználatlan, jelenleg funkció nélkül álló épület áll rendelkezésre, melynek átalakításával, felújításával biztosítható lenne a városban élő szépkorúak bentlakásos ellátása.

4.2.2.5 Szent Lázár Megyei Kórház fejlesztése

A Szent Lázár Megyei Kórház Nógrád megye meghatározó, európai színvonalú egészségügyi intézménye. Legfőbb céljának tekinti a tevékenységi körébe tartozó feladatok hazai és nemzetközi minőségi és környezeti követelményeket egyaránt kielégítő, ennek megfelelő színvonalú ellátását. 2017. júniustól a Semmelweis Egyetem gyakorló kórházaként részt vesz az orvos- és szakorvosképzésben és továbbra is biztosítja a helyi egészségügyi szakközépiskolások részére a szakmai gyakorlati képzést.

A kórház missziója: biztonságos, emberbarát környezetben, korszerű, magas színvonalú betegellátás, és a munkatársaink megbecsülése.

27. ábra Szent Lázár Megyei Kórház

A kórház fejlesztését 3 pillérre alapozódik:

4.2.2.5.1 A kórház infrastrukturális fejlesztése, kiemelten a környezeti megújulás, az energiatakarékos működés és a betegbiztonsági célok megvalósulására

Az első pillérben azok az általános felújítási munkálatok, fejlesztések kapnak helyet, melyek elengedhetetlenek a megfelelő minőségű kórházi ellátás, a biztonság, tehát a mindennapos munkavégzés során.

A projekt egyik fő eleme a kórház három fő épületében, valamint a kazánházban hideg és melegvíz vezetékek teljes rekonstrukciója. A rendszer elavult, felújítással, karbantartással nem biztosítható az üzemszerű működés, így elengedhetetlen a teljeskörű átépítés, rekonstrukció.

A kórház egy részén már felújításra került a tetőszerkezet, azonban az eddig fejlesztéssel nem érintett épületeinek, mint a rendelő intézet, a garázs, a műhelyek, öltözők, raktárak a tetőszigetelés teljes cseréje és korszerűsítése elengedhetetlen.

Kórház komplett biztonsági rendszerének kialakítása:

- A kórház főbejáratának átépítése - bővítése, a rendelőintézeti gépkocsi bejáró felújítása,
- portás fülke cseréje,
- a rendelőintézeti salakos parkoló felújítása, burkolása és kerítés építése,
- épületfelügyeleti rendszer felújítása és bővítése.

Konyhai fejlesztés, szalagos nagy mosogató gép és elektromos főzőlapok beszerzése, valamint az előző pontban már említett teljes tetőszigetelés korszerűsítése.

"Gy" épület tűzeseti felvonó teljeskörű felújítása.

Mosoda légtechnikai rendszer, vízlágyító rendszer korszerűsítése, szárító gépek beszerzése új folyadékhűtő telepítése.

Kórház "A" épület déli oldalán külső árnyékoló rendszer szerelése az ablakokra.

4.2.2.5.2 Radiológiai osztály fejlesztése

A Szent Lázár Megyei Kórházban az ország egyik legmodernebb radiológiai osztálya látja el Nógrád megye megközelítőleg 200 ezer fős lakosságát. A megyében egyedül itt működik emlővizsgálati szűrőközpont, teljes kivizsgálási rendszerrel.

A röntgenosztály teljes gépparkja SIEMENS gyártmányú. A CT- berendezés, 64 szeletes modell, kardio-diagnosztikára is alkalmas. Található egy 1,5T térerejű MR, azonnal teljes vizsgálati körrel: neuro-, mozgásszervi-, hasi-, angio-, és mammográfia. A digitális modern érkatéterező berendezés (DSA) mellett telepítésre került 3 direkt digitális röntgen berendezés és digitális mammográf. A képfeldolgozási háttérrel egységes Siemens PACS-rendszer látja el. (www.szlmk.hu)

28. ábra Radiológiai osztály

Ahhoz, hogy a radiológiai osztály a meglévő szolgáltatásokon túl, teljes körűen tudja biztosítani a magas minőségű ellátást a lakosságnak részére, a következő eszközök beszerzésére lenne szükség:

- digitális fogászati röntgen,
- fogászati CT,
- centrális csontsűrűség mérő készülék,
- ízületi ultrahang,
- digitális mobil röntgen készülék,
- PET CT,
- 3T MRI berendezés.

4.2.2.5.3 Műtő fejlesztése

Jelenleg több, mint 10 műtő hely áll rendelkezésre a kórházban korszerű altatógép parkkal és korszerű altatott betegellenőrző, multifunkcionális monitorokkal. Az aneszteziológia az általános sebészeti, érsebészeti, traumatológiai, ortopédiai, urológiai, szülészeti és nőgyógyászati, szemészeti, orr- fül-gégészeti betegek érzéstelenítését, altatását végzi a nap 24 órájában.

29. ábra Szent Lázár Megyei Kórház egyik műtője

A műtők további fejlesztéséhez a következő eszközök beszerzése szükséges:

- vágásra, fűrésra alkalmas motorok,
- protézis alaptálcák,
- artroszkóp,
- laparoscóp,
- kolposzkóp,
- urodinamiás eszköz,
- hemodinamikai monitor,
- pneumovibrációs készülék,
- vérmentő készülék,
- altatógép,
- pulmovista berendezés.

8. táblázat „Egészségügyi gazdaságfejlesztés” program összefoglaló táblázat

Egészségügyi gazdaságfejlesztés					
Projektelem megnevezése	A projekt előkészítettsége	A projekt indikatív forrásigénye (Ft)	Projekt megvalósításának kezdete	Projekt megvalósításának vége	Prioritás
„Garzon” épületében az Onkológiai Központhoz kapcsolódóan nővér- és orvosszálló, valamint betegek kezelése során kiadható szálláshelyek kialakítása	Projektötlet	15 mrd	2023	2025	2.
Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központ áttelepülése a Semmelweis Egyetem Kanizsai Dorottya Többcélú Szakképző Intézménye épületébe	Projektötlet	1,3 mrd	2022	2025	2.
Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központ jelenlegi épületéből az Onkológiai Központhoz kapcsolódóan nővér- és orvosszálló, vagy betegek kezelése során kiadható szálláshelyek kialakítása	Projektötlet	2 mrd	2023	2025	2.
Idősothton kialakítása kihasználatlan önkormányzati, vagy állami tulajdonú funkcióvesztett ingatlanban	Projektötlet	4 mrd	2024	2026	2.

A kórház infrastrukturális fejlesztése, kiemelten a környezeti megújulás, az energiatakarékos működés és a betegbiztonsági célok megvalósulására	Projektötlet	0,35 mrd	2023	2028	1.
Radiológiai osztály fejlesztése	Projektötlet	2,6 mrd	2023	2025	1.
Műtők fejlesztése	Projektötlet	1,8 mrd	2022	2025	1.

4.3 Turizmusfejlesztés

4.3.1 Jövedelemtermelő sportturisztikai fejlesztések (Tóstrandi Sport-és Rekreációs Központ)

A városban az ún. "Tartárvölgy" festői környezete optimális feltételeket és megfelelő helyszínt biztosít több sportág edzési és versenyfeltételeinek.

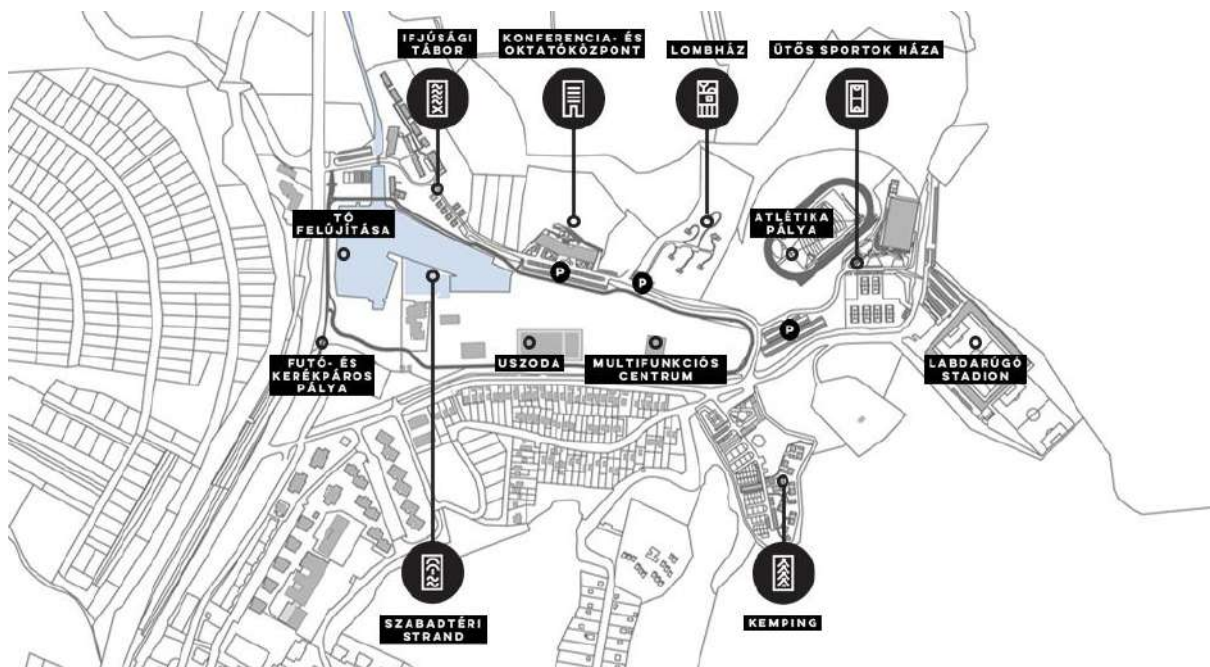
A Tóstrandi Sport-és Rekreációs Központban (továbbiakban: Sportkomplexum) létrehozandó épületek a már meglévő – a multifunkcionális sportcsarnokhoz, az 50 méteres uszodához, valamint a jégcsarnokhoz tervdokumentáció még nem készült - engedélyezéshez szükséges tervdokumentációknak megfelelően egy országos szinten is kiemelkedő létesítmény részei, mely több verseny- és szabadidős sportnak biztosít megfelelő helyszínt. Az edzőközpontként és kisebb versenyek színhelyeként funkcionáló Sportkomplexum telepítésénél fő szempont a sport- és pihenő egységek önálló, de egymással összhangban történő működésének megvalósítása.

A Sportkomplexum egyik egyedi jellegzetessége, hogy amellet, hogy területén mind az amatőr, mind a profi sportolók számára lehetőség nyílik sportolási igényeik kielégítésére, az épületek kialakítása a parasportolók számára is versenyre történő felkészülési lehetőséget, valamint versenyhelyszínt biztosít. Mivel a meglévő engedélyezési tervdokumentációk még azelőtt készültek, hogy felmerült volna a parasport helyszínek iránti igény, mindenképpen átdolgozásra szorulnak.

Mivel a tervek teljes kidolgozása során elengedhetetlen a pontos szakmai tartalom, városunk a Testnevelési Egyetemmel szoros együttműködésben kívánja a részleteket kidolgozni, ezzel biztosítva a kifogástalan minőséget. Ennek az együttműködésnek a létrejöttéhez Salgótarján egy ideje komoly lépéseket tesz.

A Sportkomplexum kiemelkedő szerepét emeli az is, hogy egy határon átnyúló összefogásban Losonc és Fülek városával előzetes megegyezés született egy országokat átívelő sport csomag megalakításáról. Ennek lényege, hogy a három település együttesen a lehető legtöbb sportágnak képes legyen helyszín biztosítani, így elégítve ki teljeskörűen mind a magyar, mind a szlovák igényeket.

A tervezés során törekszünk a környék kivételes természeti értékeinek védelmére, meglévő zöldnövényzet minél nagyobb mértékű meghagyására, kivágás esetén, annak megfelelő mértékű pótlására.

30. ábra Tóstrand Sport- és Rekreációs Központ

A Tóstrand Sport- és Rekreációs Központ kialakítása az út- és hídépítés, vízellátás és szennyvízelvezetés, csapadék elvezetés, távhő ellátás, közvilágítás és energiaellátás, informatika és telekommunikáció, tájépítészet mellett a következő elemeket tartalmazza:

4.3.1.1 Városi strand kialakítása

A „rég strand” egy, a városi igényekhez igazított kapacitású, szolgáltatási színvonalú „Városi Strandd” történő kialakítása a cél.

A fejlesztés pontosan az alábbi tevékenységeket foglalja magában:

- A tó víztől való leválasztás,
- Városi strand funkció kialakítása (úszó- és gyerekmedence, vízi csúszda, stb.),
- Egyedi strandjátékok betervezése,
- Homokos (plázs jellegű) part kialakítása,
- Sirály pavilon bontása, új öltöző, beléptető épület építése,

- Vendéglátás megfelelő számú és színvonalú biztosítása (gyorsétterem, kávézó, cukrászda).

A fejlesztés egyik fontos eleme lehet a fiatalok városban tartásának, valamint a fiatal családok Salgótarjánba telepedésének.

A projekt esetében engedélyezéshez szükséges tervdokumentáció rendelkezésre áll.

4.3.1.2 Tó rekultivációja

A Sportkomplexum nyugati oldalát lezáró, a Tarján patak vizével felduzzasztott víztározó-tó eredeti funkciójába való visszaállítását foglalja magába a projekt. A tó és a mellette elhelyezkedő strand közel 60 évig szolgálta a helyi és környékbeli lakosok pihenését és felüdülését a festői környezetben. A tó eliszaposodása nagymértékben leszűkítette a tónál megjelenő rekreációs lehetőségeket.

A rekultiváció a következő lépéseket foglalja magába:

- Medertisztítás, mélyítés,
- Iszapfogók tisztítása, korszerűsítése,
- A Tó eredeti rendeltetése szerinti, kikapcsolódásra alkalmassá tétele meghagyva a tó jelenleg – horgászatra alkalmas – funkcióját is,
- A Tó vízének folyamatos és megfelelő szintű oxigén ellátásának biztosítása,
- Nyílt vízi sportok lebonyolítására is alkalmas vízmélység, víztisztaság, versenyzői kifutó biztosítása.

A projekt esetében engedélyezéshez szükséges tervdokumentáció rendelkezésre áll.

4.3.1.3 Ifjúsági tábor fejlesztése, korszerűsítése

A meglévő, jelenleg is működő szabadidős és ifjúsági tábor épületeinek korszerűsítése, új épületek és szolgáltatások kialakítása. A korszerűsítés magába foglal egy a tábor felől és a tó felől is bejárattal rendelkező kávézót vizes blokkal, kisebb rendezvények lebonyolítására alkalmas térrel, valamint kerékpár tárolót és szerviz épületet, egy étteremből és konyhából álló épületegyüttest, egy raktárral kiegészített közösségi épületet, egy 4-5 fős, egyszintes szauna házat, egy 44 fős emeletes szállóépületet és kétszintes apartman házakat.

A projekt esetében engedélyezéshez szükséges tervdokumentáció rendelkezésre áll.

Az elérhető pályázati források közül az Aktív Magyarország Program 2022-re tervezett országos programja célul tűzi ki az ifjúsági szálláshelyek fejlesztését, így városunk a projekt tekintetében potenciális pályázója lehet a felhívásnak.

4.3.1.4 Kemping teljes felújítása

Dombokkal körülhatárolt területen „hagyományos” módon kempingezőknek nyújt pihenési lehetőséget, miközben a főépület kiszolgálja a kirándulókat és a futókör használóit. A közösségi téren két épület jelenik meg, egy közösségi épület, bisztró, kerékpártárolóval, valamint egy irodát és egy téliesített vizesblokkot magába foglaló létesítmény. A terület alkalmas lesz lakókocsi/lakóautó fogadására, valamint sátrak állítására. Emellett 10 darab két fős kis apartman és 10 darab 4 fős nagy apartman kerül telepítésre, illetve játszótér, tűzrakóhely és nyári vizesblokk is helyet kap a területen.

A projekt esetében engedélyezéshez szükséges tervdokumentáció rendelkezésre áll. Mivel a fejlesztés mind rendezvényteret, mind apartmanházakat és kerékpár tárolókat is magába foglal, az előző ponthoz hasonlóan alkalmas projekt lehet az Aktív Magyarország Programban kiírt források igénybevételére.

4.3.1.5 Konferencia és Oktatóközpont kialakítása (Strand Hotel felújítása)

A tervezett Sportkomplexum központi eleme a Konferenciaközpont. A létesítmény 3 szinten biztosít helyet képzések, sportszakmai megbeszélések számára, biztosítja a komplexum ellátását és lehetőséget biztosít kikapcsolódásra. Alternatívát kínál a színvonalasabb szállást kedvelő vendégek számára, egyben a Sportkomplexum tematikájától független rendezvények lebonyolítására is alkalmas.

A fejlesztés eredményeként a következő elemekkel rendelkező komplexum jön létre:

- 4*-os szálláshelyek (30 db 2 fős szoba),
- 200 fős konferenciaterem, 2 db 30 fős kisterem,
- 200 fős étterem, 60 fős látványterasz, lounge,
- Szauna, pihenőterasz,
- Wellness szolgáltatások: jacuzzi, masszázs, infrasauna, zenés relax szoba,

- Kisebb napelem kapacitás kiépítése a saját elektromos energia fogyasztás fedezésére.

A fejlesztés mellett, hogy a Tóstrandi Sport- és Rekreációs Központ egyik meghatározó, központi eleme, Salgótarján fejlődésében is kiemelkedő szerepet játszik. A városban jelenleg nem található hasonló színvonalú szálláslehetőség, ami a turizmus egyik alapvető eleme.

A projekt esetében engedélyezéshez szükséges tervdokumentáció rendelkezésre áll.

4.3.1.6 Futókör és kerékpárpálya létesítése

A Sportkomplexum körül kb. 1600 méter hosszú, egymással párhuzamos futó- és kerékpárpálya kialakítása. A nyomvonal mellett padok, szemetes kosarak, világítás és kerékpártárolók kerülnek kialakításra.

A projekt esetében engedélyezéshez szükséges tervdokumentáció rendelkezésre áll.

A tervezett projekt teljes mértékben beleilleszthető az Aktív Magyarország Programban meghirdetett Országos Futópálya-építési Program által meghatározott feltételek közé (legalább 100 méter hosszú, rekortán borítású, 120 centiméter széles).

4.3.1.7 Ütős Sportok Háza kialakítása

A meglévő teniszcentrum közvetlen közelében létesülő épület, ahol „négyütős” sportok (tenisz, tollaslabda, fallabda, asztalitenisz) 3 szinten kapnak helyet, a sportágakat kiszolgáló rekreációs helyiségekkel (öltöző, irodák, Wellness részleg, finn szauna, infrasauna, gőzkabin, Kneipp-fürdő, jacuzzi) együtt.

A projekt esetében engedélyezéshez szükséges tervdokumentáció rendelkezésre áll.

4.3.1.8 Atlétikai pálya megépítése

Egy új atlétikai centrum kialakítását tervezzük, egy új 8 sávós szabványos atlétikai pályával, melyen belül különféle dobópályák, illetve ügyességi számok versenyhelyszínei (súlylökő pálya, kalapács és diszkoszvető helyszín, gerely nekifutó helyszín, távol és hármasugró nekifutó, magasugró helyszín) is kivitelezésre kerülnek. A létesítmény magába foglal egy mobil lelátót, a sporttevékenységekhez kapcsolódó öltözőblokkokat mellékhelyiséggel és zuhanyzókkal, valamint egy futófolyosót.

A projekt esetében engedélyezéshez szükséges tervdokumentáció rendelkezésre áll.

4.3.1.9 Multifunkciós sportcsarnok megépítése

Többféle sportágnak helyt biztosító komplexum. Itt kerül kialakításra a sportegészségügyi blokk, ahol többek között olyan szolgáltatások is elérhetőek, mint állapotfelmérés, gyógytornász, masszőr, sporttáplálkozási tanácsadás.

4.3.1.10 Egy 50 méteres sportuszoda kialakítása

A fejlesztés célja a város elavult, magas költségekkel üzemeltetett 25 méteres uszodájának kiváltása egy energiahatékony 50 méteres uszodával, amely a felnőtt korosztály uszodai versenysport igényeit is képes kielégíteni, valamint a lakosság rekreációs igényeit is kiszolgálja.

Az új uszodában egyrészt a vízisportok széles körének biztosítására lesz lehetőség az aktuális igények szerint (úszás, vízilabda, szinkronúszás, vízihokim stb.), másrészt a helyi és a környékbeli lakosság – ide értve a határon túli falvak és Fülek lakóit is – rekreációs igényei is magasabb szinten kielégíthetőek a kapcsolódó wellness szolgáltatásokkal, mint jacuzzi, szauna, egyéb.

4.3.1.11 Lombházak kialakítása

A Klasszikus szálláshely közvetlen közelében a modern kemping kultúrát kiszolgáló 5 darab 1, illetve 2 fős kreatív szálláshely.

A projekt esetében engedélyezéshez szükséges tervdokumentáció rendelkezésre áll.

4.3.1.12 Jégcsarnok megépítése

A csarnok 500 fős férőhellyel rendelkező épület, mely magába foglalja a sportolói, bírói és edzői öltözőket, büfét, raktárt, orvosi szobát és egyéb kiszolgáló helyiségeket. Versenyhelyzetek mellett a létesítmény közönségkorcsolya és iskolai oktatás keretében is használható lesz.

A projekt esetében megvalósíthatósági tanulmány rendelkezésre áll.

4.3.1.13 Út-, közmű és parképítés

Út-, és hídépítés, vízellátás és szennyvíz-elvezetés, csapadék elvezetés, távhő ellátás, közvilágítás és energiaellátás, informatika és telekommunikáció, tájépítészet.

A projekt esetében engedélyezéshez szükséges tervdokumentáció rendelkezésre áll.

9. táblázat „Jövedelemtermelő sportturisztikai fejlesztések (Tóstrandi Sport- és Rekreációs Központ kialakítása)”
program összefoglaló táblázat

Jövedelemtermelő sportturisztikai fejlesztések (Tóstrandi Sport- és Rekreációs Központ kialakítása)					
Projektelem megnevezése	A projekt előkészítettsége	A projekt indikatív forrásigénye (Ft)	Projekt megvalósításának kezdete	Projekt megvalósításának vége	Prioritás
Városi strand kialakítása	Engedélyes terv rendelkezésre áll	3,5 mrd	2022	2025	1.
Tó rekultivációja	Engedélyes terv rendelkezésre áll	1,8 mrd	2022	2024	1.
Ifjúsági tábor fejlesztése, korszerűsítése	Engedélyes terv rendelkezésre áll	2,5 mrd	2022	2025	1.
Kemping teljes felújítása	Engedélyes terv rendelkezésre áll	3 mrd	2022	2026	2.
Konferencia és Oktatóközpont kialakítása (Strand Hotel felújítása)	Engedélyes terv rendelkezésre áll	6 mrd	2022	2026	1.
Futókör és kerékpárpálya létesítése	Engedélyes terv rendelkezésre áll	0,8 mrd	2022	2024	1.
Ütő Sportok Háza kialakítása	Engedélyes terv rendelkezésre áll	6 mrd	2022	2026	1.
Atlétikai pálya megépítése	Engedélyes terv rendelkezésre áll	3 mrd	2022	2026	1.
Multifunkciós sportcsarnok megépítése	Projektötlet	14 mrd	2023	2027	1.
Egy 50 méteres sportuszoda kialakítása	Projektötlet	12 mrd	2023	2026	2.
Lombházak kialakítása	Engedélyes terv rendelkezésre áll	0,5 mrd	2022	2024	3.
Jégcsarnok megépítése	Projektötlet	22 mrd	2023	2026	3.
Út-, közmű és parképítés	Engedélyes terv rendelkezésre áll	2,5 mrd	2022	2024	1.

A táblázatban megtalálható projektek forrásigénye a meglévő engedélyes tervdokumentációkhoz képest korrigáltak, így megközelítőleg a jelenlegi projekt

költségeket próbáltuk feltüntetni. Természetesen a tervdokumentációk ezen szempontból is átdolgozást igényelnek.

4.3.2 Élményalapú turisztikai elemek kialakítása a város egyik turisztikailag frekventált területén (kalandpark, extrém kilátó stb.)

A város adottságai lehetőséget teremtenek olyan, az ország területén egyedülálló turisztikai látványosságok létrehozására, mely jelentős mértékben növelheti a turizmus volumenét Salgótarjánban.

31. ábra Glacier Skywalk, Kanada

Ilyen lehetőség például a 28. ábrához hasonló kialakítású extrém kilátó, mely megfelelő helyre (pl. Karancs kőbánya) telepítve lenyűgöző látványt nyújthat az idelátogatók számára. Hasonló építmény nem található az országban, legközelebb Ausztriába kell látogatni amennyiben valaki ilyen élményt szeretne átélni.

Másik lehetőség egy kalandpark kialakítása, mely szintén a kiemelkedő természeti értékekre épülne. Bár kalandpark több is található Magyarország területén, különleges játékok telepítésével szintén nagymértékben növelheti a turizmusból származó gazdasági előnyöket. Olyan újfajta kalandparki eszközök letelepítésével lehet tervezni, melyek hiányoznak az ország kínálatából. Külföldi példák alapján elmondható, hogy

több olyan, Ausztriában vagy Németországban már jól bejáratott eszköz van, melyre hazánkban is lehetne alapozni jelentősebb látogatószámot generáló fejlesztést.

A 2020-ban kezdődő világjárvány hatására az élményturizmus mellett egyre nagyobb hangsúlyt kap a biztonságos desztinációk keresése, amihez a térségben található aktív turisztikai célpontok kiváló kapcsolódást biztosítanak. Salgótarján északi részén található a gyalogtúrázók népszerű célpontjai a Salgó- és Somoskő várai, illetve a Medves-fennsík, amelyek 2021-től a növekvő aktív turisztikai keresletben még nagyobb szerepet kapnak. Ezt a koncepciót erősíti a Novohrad-Nógrád Geopark Modern Városok Programban tervezett fejlesztési csomagja is, melyhez Salgótarján az alábbi javaslatokat tette:

- Bányamúzeum fejlesztése, második kijárat és fogadóépület kialakításával
- Kercseg-laposhoz vezető utak, turistautak fejlesztése,
- Karancs-kőbánya – kalandpark vagy extrém kilátó kialakítása,
- Ifjúsági és turisztikai bázis fejlesztése (gyermektábor továbbfejlesztése, melyhez kapcsolható nemzeti fejlesztési forrás),
- Eresztvény szálláshelyfejlesztés,
- Eresztvényi tó rekultivációja,
- Tó környékén étterem kialakítása,
- Dornyay Ház felé vezető út felújítása, rekreációs területek kialakításával
- Volt sípálya alsó részének fejlesztése,
- Salgón a bányászati hagyományokra épülő tematikus szálláshelyek kialakítása,
- „Régi” strand rehabilitációja – a salgóbányai park fejlesztése,
- Salgó vára parkoló fejlesztése,
- Salgó vára és Boszorkánykő felé vezető turistaútvonalak fejlesztése,
- Salgó várának rekonstrukciója, fejlesztése,
- Medves Hotel előtti parkoló felújítása, ismertető táblák kihelyezésével
- Karancs szálló újjáépítése – minőségi szálláshelyfejlesztés,
- Belvárosi parkolási lehetőség kialakítása szálláshelyhez kötötten,
- Városi strand építés,
- Tó rekultiváció,
- Tájépítészeti feladatok a Tóstrandon,
- Strand Hotel - minőségi szálláshelyfejlesztés.

Mindezen turisztikai fejlesztési elképzeléseket egy nagyobb koncepcióhoz is szükséges lesz igazítani. A Mátra és a Börzsöny-Dunakanyar térségi aktív turisztikai stratégiák ugyan konkrét ajánlásokat a városra és szűkebb térségére nem fogalmaznak meg, azonban az ezekben a stratégiákban tervezett fejlesztésekkel szükségszerű, hogy összhangba kerüljön a város fejlesztési koncepciója. Ez a térség turisztikai kínálati oldalának erősítése és összehangolása miatt is fontos, hiszen a Mátra a Karancs-Medves és a Kelet-Cserhát idegenforgalmi potenciája kifejezetten erős, amennyiben az egyes szereplők által tervezett turisztikai beruházások, az eddig elmaradt vagy kevésbé hatékony marketingtevékenységek és a kiszolgáló infrastruktúra megvalósul.

Salgótarján környékének turizmusát éppúgy a fenntarthatóságra, a természet és a környezet védelmére való törekvések irányítják, mint a másik két desztinációt, emellett hasonlóan hangsúlyosan kell megjelennie bármilyen turisztikai projektben a Karancs-Medve meglévő, a fő vonzerőt jelentő természeti értékeinek védelme. Hasonló módon alapozni kíván a város a helyi adottságokra és vonzerőkre, mint teszi a Mátra Térségi Aktív Turisztikai Stratégia is.

Salgótarján a Novohrád-Nógrád Geoparkkal folytatott aktív együttműködéssel már korábban elkezdett a magas színvonalú, aktív turisztikai élményláncok kialakítását. Ezt az irányt a jövőben tervezett projektekkel ki lehet bővíteni a Mátra vagy a Börzsöny hasonló aktív, ökoturisztikai fejlesztési elemeivel is. A jövőben kikristályosodó turisztikai fejlesztési projektek kapcsán a város és a két aktív turisztikai térség együttműködését szorgalmazni kell, annak érdekében, hogy a túlturizmus hatását csökkentve, a most szinte csak a Kékesre összpontosuló turisztikai érdeklődés területi szétterítése közösen a Mátra és a Börzsöny desztinációk bevonásával megvalósító legyen.

Hangsúlyozandó célja Salgótarján turisztikai fejlesztéseinek a természeti környezet lehető legerőteljesebb megóvása a fejlesztések, majd a fenntartásuk során is, vagyis a környezetminőség ne romoljon, sőt, ahol lehet javulást is el lehessen érni. Kiemelendő továbbá az is, hogy mindkét említett stratégiához hasonlóan a tömegturizmus helyett a szelíd turizmust helyezi fókuszba Salgótarján is. Ennek érdekében a nagyobb létszámú látogatókat vonzó fejlesztések nem a természeti környezetbe kerülnek megtervezésre, továbbá a védett természeti területek közelébe

tervezett fejlesztések is leginkább a már meglévő értékek továbbfejlesztésére építenek, teljesen új, előzmény nélküli élményelem létrehozásával csak elvétve számol a város.

4.3.3 Eresztvény, Salgóbánya és Somoskő turisztikai fejlesztése

Salgótarján északi városrésze közel egy évszázada kiemeltebb célpontja a hazai bakancsos turizmusnak. Túrázók tízezrei keresik fel minden évben Salgó és Somoskő várát, a Medves-fennsíkot, az eresztvényi erdőket. A döntően ezekre is alapozott Novohrád-Nógrád Geopark koordináló szerepe ezek turisztikai felhasználásában kiemelkedő jelentőségű. A következő években az eddig elért eredményekre alapozva tovább kell folytatni a térség attrakciókkal történő megtöltését. A Modern Város Program, egyéb hazai források és a következő EU-s költségvetési ciklus által biztosított forrásokból az alábbi beruházások megvalósítása tervezett:

- Salgói vár rekonstrukciója,
- Salgóbánya parkolók kialakítása,
- Salgóbánya rendezvényter, óriásjátsszótér, óriáscsúszdák,
- Salgóbánya kolóniaépületek lebontása, a településrész kisléptékű rehabilitációja,
- Madárpark fejlesztésének 2. üteme,
- Eresztvény turistafogadás feltételeinek javítása (parkolás, tájékoztató táblák),
- Somoskői vár és környezetében a turistafogadás feltételeinek javítása (parkolás, tájékoztató táblák),
- Petőfi kunyhó felújítása,
- Somoskői régi könyvtár felújítása (Kőbányászati kiállítóhely, turistairányító és fogadótér),
- Eresztvényi út felújítása,
- Geopark látogatóközpont közelében tartalomfejlesztés.

4.3.4 ROBOTLAND – robottechnológiai élmény- és turisztikai innovációs központ

A térség turizmusa szempontjából kiemelkedő, hogy a megye egyik része a Budapest és környéke turisztikai térséghez, másik része a Mátra-Bükk turisztikai térséghez

tartozik, miközben a megye középső, de talán legfrekvenciáltabb területe pedig a világ első határon átnyúló UNESCO Globális Geoparkjának a része. Elsősorban ez a középső rész az, ahol az ipar- és bányatörténeti múlt is ideális helyszínt teremt egy olyan innovációs K+F projektre, amelynek célja a robottechnológia turisztikai innovációs használhatóságának a kipróbálása és élményközpontként való bemutatása.

A térségben jelenleg igen jelentős a magasabban kvalifikált, fiatal lakosság elvándorlása, amelyet olyan projektekkel lehet megfordítani, amely a térség számára innovációt, az egyéni lakosok számára karrierlehetőséget és európai színvonalú fizetést jelent. Jelen K+F projekt célja éppen a fiatal, kreatív, magasan kvalifikált helyi munkaerő megtartása, illetve a térségbe vonzása.

A K+F projekt célja a robottechnológia turisztikai hasznosíthatóságának a tesztelése és bemutatása. A programnak két fő eleme a robottechnológiai élményközpont, amely a nagyközönség számára mutatja be a robottechnológiát, illetve a turisztikai innovációs központ, amelynek a célja a robottechnológia turisztikai hasznosíthatóságának a segítése.

1. Robottechnológiai élményközpont – a Nógrád-megyei „Disneyland”

A ROBOTLAND élményközpontban minden eszköz kipróbálható, egyben az eszközök működésének a hátterébe, illetve a robottechnológia múltjába is bepillanthatnak az érdeklődők. Az egyes szakterületek önálló pavilonokban kerülnek bemutatásra, amelyek mind működő eszközökkel lennének felszerelve, amit a vendégek ki tudnak próbálni.

Maga a ROBOTLAND is nagyrészt robotizált lenne – droidok vágnák a fűvet, holografikus tárlatvezetők mutatnák be az egyes pavilonok kínálatát, robotok szolgálnák fel az ételeket az étteremben, stb.

A következő egységek valósulnának meg:

- A robottechnológia ipari fejlődésének a bemutatása az első gőzgépektől a 21. századi robotokig – tudománytörténeti interaktív bemutatóhely
- Robottechnológia az utazásban – a pavilonban tesztpályákon próbálhatja ki a nagyközönség önvezető autókat, virtuális kiránduláson repülő autón járhatjuk be a világot, illetve szintén VR és AR eszközökkel akár a Hyperlooon is utazhatunk, ahol utasszállító kapszulák légritkított csőben haladnak.

- Robottechnológia a háztartásokban – „IKEA-szerű” bemutatóhely, ahol bemutatásra kerül, hogy milyen utat tett meg a háztartások robotizáltsága a 19. századi fatüzeléses vasaló világától a 21. századi háztartásokig, ahol már robotporszívó takarít, önleolvasztós a hűtőszekrény, automata mosógép mos, szárítógép szárít, VR és AR megoldások szolgálják a kényelmünket.

Az itt bemutatott eszközök kipróbálhatóak, megvásárolhatóak lennének, így amellet, hogy élményprogramot kínál a pavilon, egyben a gyártó cégek bemutatószalonjaként is működne.

- Robottechnológia a turizmusban, utazásban – ki ne emlékezne az első működő makettek, ahol egy gombnyomásra elindult, majd megállt a makettvonat vagy a kisautó? Valahol itt kezdődött a robottechnológia alkalmazása a turizmusban – míg mára több helyen már droidok szolgálják fel az ételeket az éttermekben. Ebben a pavilonban szintén „IKEA-szerűen” kronologikusan bemutatásra kerülnek a különböző korszakok eszközei, amelyek kiterjednek olyan területekre is, mint pl. a fitness forradalmasítása, ahol már 2013-ban több cég is holografikus edzők fejlesztését mutatta be.

- Robottechnológia az iparban - prototípusok tesztelése – a térség gyártó vállalatai eszközeinek a kipróbálása az önvezető autótól a feldolgozó eszközökig. Már 2014-ben olvashattuk, hogy az Amazon 15.000 KIVA robotot állított be a Karácsony előtti hajrában a csomagolásra, postázásra – ilyen és hasonló megoldások is bemutatásra kerülnének ebben a pavilonban.

2. Turisztikai robottechnológiai innovációs központ

Az innovációs központ bemutató szalonként és kutatóhelyként is szolgálna.

Bemutatószalonként a piacon elérhető robottechnológiai eszközök prototípusainak bemutatása, értékesítése a célja a hazai turisztikai szakma szereplői számára, innovációs központként a nemzetközi jó gyakorlatok összegyűjtése és hazai használhatóságának a továbbgondolása, valamint a turizmus szakma számára használható új technológiai megoldások kidolgozása a feladata.

A központ fontos feladata a szakma gazdasági stabilitásának segítése is olyan módon, hogy nem az az elsődleges célja, hogy egy-egy eszközt, fejlesztést eladjon, hanem az, hogy személyre szabott innovációs megoldásokat tudjon kínálni a turisztikai szakma

részrtvevőinek – a szállásoknak, attrakcióknak, programgazdáknak, utazási szolgáltatóknak egyaránt, így feladatuk a személyre szabott gazdasági eredményesség bemutatása, költség-haszon elemzések készítése és a robottechnológiát igénybe vevő turisztikai partnerek eredményességének a monitoringja is.

A projekt megvalósítására Salgótarján valamelyik városközpontjához közel található rekultivált barnamezős terület a legalkalmasabb helyszín.

10. táblázat „Élményalapú turisztikai elemek kialakítása” program összefoglaló táblázat

Élményalapú turisztikai elemek kialakítása					
Projektelem megnevezése	A projekt előkészítettsége	A projekt indikatív forrásigénye (Ft)	Projekt megvalósításának kezdete	Projekt megvalósításának vége	Prioritás
Élményalapú turisztikai elemek kialakítása a város egyik turisztikailag frekvenciált területén (kalandpark, extrém kilátó, stb.)	Projektötlet	6,5 mrd	2023	2026	2.
Eresztvény, Salgótarján és Somoskő turisztikai fejlesztése	Projektötlet, részleges előkészítettség	3 mrd	2021	2025	2.
ROBOTLAND – robottechnológiai élmény- és turisztikai innovációs központ	Projektötlet	30mrd	2023	2028	2.

4.4 Élhető városi környezet kialakítása

4.4.1 Belváros gazdasági fejlesztése

Salgótarján belvárosának fejlesztéséhez nélkülözhetetlen annak rövid történelmi bemutatása. A második világháború után felálló államszocialista rendszer, párhuzamosan a nehézipar erőltetett fejlesztésével, meghatározta az ún. szocialista városok körét, és ezekre koncentrált a korlátozott fejlesztési forrásokat; a 11 kijelölt település közt volt Salgótarján is. A városközpontot realista szellemben, 5 szintesnél nem magasabb épületekkel képzeltek el, az új lakóterületeket sem a meglévő városrészek helyére tervezték szanálással, hanem a még beépítetlen területekre. Nagy szerepet szántak a családi házas és az alacsony lakótelepes beépítéseknek; az ezek alapján elkészült, 1960-ban elfogadott rendezési terv szellemében kezdték átépíteni, korszerűsíteni a várost.

Az új 80 ágyas városközponti szálloda megtervezésére *Jánossy György*, egykori „dániás” építész kapott megbízást, míg az újonnan felépítendő művelődési ház megalkotásával *Szrogh Györgyöt* bízták meg. Fiatal koruk ellenére mindkét építész Ybl-díjas volt már. Az újító szellemű, radikális gondolkodású fiatalok amellet foglaltak állást, hogy a főtér a tervezett alacsony, sűrű beépítés helyett szellősebb, magasabb (8-10 szintes) beépítéssel valósuljon meg, javaslatuk nyomán pedig a LAKÓTERV fiatal építésze, *Magyar Géza* kapott megbízást a főtér és a városközpont rendezési tervének új szellemű elkészítésére.

Innen számítható az a hazai szinten egyedülálló, városléptékű kísérlet, melynek során Salgótarján régi városközpontját szinte teljesen elbontották, és egy a modern doktrínát radikálisan alkalmazó, középmagas és magas épületekkel megformált centrumot építettek fel két évtized alatt. Magyar és munkatársa, *Finta József* által elkészített rendezési terv szerint épült fel Jánossy és *Hrecska József* Karancs Szállója (1959-1964), valamint Szrogh József Attila Művelődési Háza (1962-1966). Magyar Géza tervezte meg a teret határoló, 8 emeletes Erkélyházakat (1962-1965), végül a Főtér kompozícióját Finta József Pécskő Üzletháza (1968-1969) tette teljessé.

A következő években folytatódott a modern belváros kiépítése, melyben Magyar Géza építésként is vezető szerepet játszott: 1964-ben tervei szerint épült fel a Bolyai Gimnázium, 1968-ban a Filmszínház, 1974-ben a Városi Tanács épületegyüttese, 1966-ban pedig a ma Dornyay Béla nevét viselő Városi Múzeum. Az új városközpont hosszan elnyúló kompozícióját 1974-ben zárta le egy két toronyból álló magasház-együttessel, a 18 és 15 emeletes Garzonházakkal. Évtizedek alatt, előrelátó tervezés és nagyszerű építészek közös munkájának eredményeképpen alakult ki az új belváros, amelynek építészeti minőség tekintetében hazánkban kiemelkedően magas színvonaláért Salgótarján már 1968-ban Hild-díjat kapott, elsőként városaink közül.

Salgótarján új városközpontja a magyar modernizmus kései, heroikus kísérlete: a hazai történelmi sajátosságok miatt itt valósulhatott meg a kompromisszummentes modernista belváros.

4.4.1.1 Tehermentesített, modern, „élhetőbb” városközpont kialakítása a gazdaság fejlesztésének megalapozására

A történelmi háttér bemutatásának célja arra rávilágítani, hogy Salgótarján városközpontja nem egyes különálló épületek gyűjteményeként, hanem egy egységes városrészként értelmezendő. A benne helyet foglaló épületek elhelyezkedését, tájolását, megjelenését, nem a véletlen, vagy egyedi igények alakították, hanem az urbanisztikai, építészeti szakma szabályainak tudatos alkalmazása, szem előtt tartva a település szintű igények kielégítését. Salgótarján fejlődéséhez kulcsfontosságú a város centrumának fejlesztése. A város sajátosságaiból fakadóan erre a kis területre koncentrálódik a helyi gazdaság jelentős része. A kereskedelemi, a szolgáltató és vendéglátó tevékenységet végző gazdálkodók jelentős része helyi gazdasági szereplő.

Ha ezt az évtizedekkel ezelőtt büszkén mutogatott, mára korszerűségében és állagában is jelentősen megkopott városközpontot fejleszteni, modernizálni szeretnénk, akkor azt most is egy egységként kell kezelnünk. Az épületek renoválása és toldozgatás-foldozgatás helyett a belváros egységes újragondolása szükséges. A meglévő épületek, utak, egyéb tereptárgyak nem a mai kor igényei szerint lettek megálmodva, de, mint

Európában számtalan példa mutatja a volt keleti blokk építészeti megoldásai remekül aktualizálhatók, a meglévő adottságok kiválóan megalapozhatnak a modern urbanisztikai megoldásoknak. A tervezésnél kiemelt figyelmet kell kapnia a városközpont gazdasági funkcióinak. Az élhetőbb környezet, a forgalom csillapítása, az épületek funkcionális átalakítása maga után kell, hogy vonja a belváros kereskedelmi és vendéglátó funkciójának erősödését.

A munkát a tervek elkészítésével kell kezdeni, amelyhez egy nagy tapasztalattal rendelkező tervezőiroda megbízása szükséges. A feladat időigényét növeli, hogy a tervezést a helyi társadalmi igények figyelembevételével kell elvégezni. A megvalósítás során a változatos tulajdoni viszonyok fognak nehézséget jelenteni.

4.4.1.2 Szálloda és mélygarázs vagy parkolóház építése (Karancs Szálló felújítása, újragondolása)

A városközpont fejlesztésének meghatározásakor megkerülhetetlen, hogy a Főtéren üresen áll a volt Karancs Szálló. A szálloda az idegenforgalmi jelentősége mellett a helyi közösség életének szerves részét is jelentette. A Karancs Szálló épülete 1961-63-ban épült Jánossy György építész tervei alapján, a salgótarjáni Főter első modern épületeként. Az épület helyi védelem alatt áll.

32. ábra Karancs Szálló a város Főterén

Az épület jelenleg magántulajdonban van, a tulajdonos a fejlesztéssel kapcsolatos megvalósíthatósági tanulmánnyal rendelkezik.

A fejlesztés irányát meghatározza, hogy az épület eredetileg is

szállodának épült, valamint, hogy Salgótarján az egész város területén nem rendelkezik megfelelő szállodával. Az idegenforgalmi szempontok mellett a gazdasági élet támogatásához is szüksége van a városnak egy minimum 4 csillagos szállodára.

Jelenleg a Salgótarjánba akár konferenciára, akár üzleti tárgyalásra érkezők legközelebb a kb. 50 km-re található Hollókőn tudnak színvonalas szállást találni. Ez vitathatatlanul nagy versenyhátrányt jelent a város számára.

A szálloda megvalósítása során a vendégek és a városközpontba érkezők számára parkolóhelyek kialakítása szükséges. A beépítettség miatt a térszint alatti teremgarázs kialakítása a legkézenfekvőbb, amire a Fő tér és a Kis Főtér alatti terület lehet alkalmas. A megközelítésnél azonban figyelemmel kell lenni a belváros forgalmának csillapítására, így a közúti kapcsolatot a városközponton kívül kell létesíteni.

A fejlesztés azonban csak az előbbi pontban hivatkozott egységes tervezési koncepcióba illeszkedően valósítható meg eredményesen.

4.4.1.3 Városháza épületének teljes körű felújítása

Salgótarján, mint megyei jogú város fontos szerepet tölt be a térségi közigazgatás, közszolgáltatás terén is. Jelenleg ezen feladatok jelentős része a városházára koncentrálódik. A városháza épülete, elavult szerkezete, elhanyagolt állapota rendkívül rossz körülményeket biztosít az ott dolgozók és az ügyfelek számára. A méltatlan környezet a munkaerő fluktuációjához, a szolgáltatások színvonalának romlásához, korszerűtlen ügyintézéshez vezet.

Az épületen több tulajdonos osztozik, a fejlesztés első lépésének a társasházzá alakításnak kell lennie. Az épület felújításánál az energetikai jellegű munkákat kell előtérbe helyezni, ugyanis azzal jelentős megtakarítás és színvonalnövelés érhető el egyszerre.

Mindemellett a belső terek, munkaállomások

33. ábra A Városháza épülete

kialakításánál figyelembe kell venni a jövőben egyre elterjedtebbé váló munkavégzési formákat (home office, share desk, hot desk) is, hogy az épület a felújítás után hosszú ideig korszerűen tudjon működni. A felújítás a város működésének hatékonyságát is

növelné a városban jelenleg szétszórtnan üzemelő intézmények, önkormányzati cégek beköltöztetésével, korszerűbb szemléletű munkavállalók foglalkoztatásával, megtartásával. Az ügyfélbarát ügyintézés érdekében a kormányablakok mintájára a városi közszolgáltatók és az önkormányzat összevont ügyfélszolgálatának kialakítása is az épületben valósulna meg. A felújítás során célszerű a smart city működtetéséhez szükséges irányítóközpont számára is megfelelő helyet biztosítani.

4.4.1.4 A belváros kihasználatlan vagy alulhasznosított kereskedelmi és szolgáltató épületeinek felhasználásával (Lakberendezési Áruház, „volt” Centrum Áruház, ún. „SZMT székház”, Magyar Államkincstár, Technika Háza, „ÉVI” Áruházak, „volt” Karancs Szálló, Pécskő Áruház, ALBA Üzletház) vonzó belvárosi üzleti környezet kialakítása

Salgótarján belvárosában a '60 és '70-es évek városfejlesztési tevékenysége nyomán számos kereskedelmi és szolgáltató épületet alakítottak ki. A város főutcája (Rákóczi út) mentén mindkét oldalon kb. 600 méteres szakaszon lett kiépítve a különböző áruköröknek (bútor, élelmiszer, ruházat, vegyes cikkek, elektromos áruk) helyt adó kisebb-nagyobb alapterületű boltok és áruházak. A kilencvenes években ezen üzletek privatizálásra kerültek, többségük egy évtizedig még többé-kevésbé eredeti funkciójában működött is, majd szinte kivétel nélkül teljes átalakítás, olykor funkcióváltás lett a sorsuk. Mára ugyan mindenben kereskedelmi és/vagy szolgáltató egység működik, ám ezek minősége, a nyújtott áruk kínálata és főként az épületek külső megjelenése, valamint belső elrendezésük méltatlanok egy megyeszékhelyhez. Több kisebb üzlet azonban meg is szűnt az elmúlt évtizedben, ezek jelenleg üresen, funkció nélkül állnak a belvárosban, külső megjelenésük folyamatosan romlik.

A város kereskedelemének fejlesztéséhez komplex gondolkodásmódra és átfogó, nagyléptékű megoldásra van szükség. Olyan, a városképet is pozitív módon megváltoztató projektre, amely nem csak üzleti számításokkal alátámasztható megtérülést és hosszútávon fenntartható bevételt generál az önkormányzat és a kereskedők számára, hanem lendületes, fejlődő, modern település képét is festi a városról, amely lépést tart a kor kihívásaival. Ennek megfelelően szükséges egy

kereskedelmi és szórakoztató központ megépítése, amelyhez hasonló központok az ország valamennyi fejlődőképes településén megépítésre kerültek már. A beruházás szimbólum értéke is elvitathatatlan. Emellett szükséges a belváros összes jelentősebb alulhasznosított, vagy üresen álló épületének funkcióját újragondolni, külső megjelenésükben pozitív változást elérni.

A város jövőképeinek szempontjából a fejlesztés elkerülhetetlen, elmaradása a fejlődés gátját jelentheti, hiszen az a réteg, amit megcélozni kívánunk a letelepedés által, a jelenleginél lényegesen színvonalasabb kereskedelmi ellátáshoz szokott.

Az alábbi épületek esetében lehetséges komplex beavatkozási program kidolgozása: Lakberendezési Áruház, „volt” Centrum Áruház, ún. „SZMT székház”, Magyar Államkincstár, Technika Háza, „ÉVI” Áruházak, „volt” Karancs Szálló, Pécskő Áruház, ALBA Üzletház. Ezek tulajdonosai összetettek, változóak, állami és magántulajdon is jelentős arányban megjelenik.

4.4.1.5 Volt „SZÜV” székházban üzemelő távhő és vízmű ügyfélszolgálat átköltöztetése a Városházára; az ott maradt épület új funkcióval való felruházása és ennek megfelelő fejlesztése, pl. K+F és smart vállalkozások vagy start-up vállalkozások inkubátorháza

A 4568/2 helyrajzi számon, a Munkásotthon tér 1. alatt elhelyezkedő volt „SZÜV” székház az önkormányzat 100%-os tulajdonában lévő Salgó Vagyon Kft. tulajdonában van. Az épületben jelenleg a Salgó Vagyon Kft és az ÉRV Zrt. ügyfélszolgálat, valamint néhány iroda működik. A korszerűtlen energetikai mutatókkal rendelkező épület teljes felújítása időszerű lenne. Az épület jelentőségét növeli, hogy a volt Öblösüveggyár mellett helyezkedik el, így a már korábbi fejezetben tárgyalt rekultivált kulturális, rekreációs övezet kiszolgáló létesítményévé válhat. Az épület a városközpont közeli elhelyezkedése miatt kiváló helyszín lehetne közösségi irodák kialakítására. A gazdasági élet szereplőinek bevonásával érdemes elgondolkodni úgynevezett inkubátorok létrehozásán, amelyek szakértői menedzsment segítséggel, képzésekkel, fejlesztési tőkéhez jutással segíthetik az induló magas növekedési potenciállal rendelkező vállalkozásokat, illetve kutatásokhoz igazított pályázati támogatások,

valamint ösztöndíjak biztosításával mozdítják elő a növekedésre képes felfutó vállalkozások sikerét.

4.4.1.6 A „volt” II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola épületének színházzá történő átépítése

A Zenthe Ferenc Színház Salgótarján első, önálló státuszú színháza. Névadója, Zenthe Ferenc a város szülöttje, a teátrum 2012-ben, a művész születése évfordulóján, április 24-én alakult meg. A színházat 2013. március 1-jétől egy önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság működteti, mely 2018. szeptember 1-jétől a Zenthe Ferenc Színház Nonprofit Kft. nevet viseli. A színház rövid működése alatt megtalálta a helyét és szerepét a helyi és a Nógrád megyei színházi életben, de egyre erősödik az országosan betöltött, betölthető szerepe is. A társulat színész- és nézőközpontú, egyben nívósan szórakoztató, klasszikusan modern, mindennapi sorskérdéseinkkel foglalkozó, izgalmas mai áthallást magában hordozó, életigenlő, felemelő előadásokat kíván évadról-évadra színpadra állítani. (www.zentheshinhaz.hu)

34. ábra A színház jelenlegi épülete

Köszönhetően a színház népszerűségének, a jelenlegi épület egyre nehezebben szolgálja ki a növekvő igényeket. Egyrésről a színházban egyetlen színházterem található, mely mind a próbafolyamatoknak,

mind egyéb városi, illetve civil rendezvényeknek helyszínt biztosít, így a szűk helyszín kapacitás az előadásszám növelését gátolja.

Másrésről mivel nem rendelkezik az épület megfelelő teremmel, kamara előadások bemutatására nem áll lehetőség.

A Zenthe Ferenc Színház Nonprofit Kft. 2021-2027 közötti céljának tűzte ki az új színházépület megépítését. Ehhez a színház egy 15.000 m²-es új épület koncepcióterv-vázlatát is elkészítette.

A koncepciótervben az új épület helyszínéként a „volt” Rákóczi Ferenc Általános Iskola épületét határozta meg a színház. A terület a város központi telkén helyezkedik el a Városháza közelében. A terület megfelelő helyszínt biztosítana mélyparkoló megépítésére, mellyel a szűkös parkolási lehetőségek mellett mindenképpen számolni kell az új színház megépítése esetén.

11. táblázat „Belváros gazdasági fejlesztése” program összefoglaló táblázat

Belváros gazdasági fejlesztése					
Projektelelem megnevezése	A projekt előkészítettsége	A projekt indikatív forrásigénye (Ft)	Projekt megvalósításának kezdete	Projekt megvalósításának vége	Prioritás
Tehermentesített, modern, „élhetőbb” városközpont kialakítása gazdaság fejlesztésének megalapozására	Projektötlet	3 mrd	2022	2030	1.
Szálloda és mélygarázs vagy parkolóház építése (Karancs Szálló felújítása, újragondolása)	Részben előkészített A szálloda megvalósíthatósági tanulmánya rendelkezésre áll	25 mrd	2022	2030	1.
Városháza épületének teljes körű felújítása	Projektötlet	10 mrd	2022	2025	1.
A belváros kihasználatlan vagy alulhasznosított kereskedelmi és szolgáltató épületeinek felhasználásával vonzó belvárosi üzleti környezet kialakítása	Projektötlet	13 mrd	2023	2028	2.
Volt „SZÜV” székházban üzemelő távhő és vízmű ügyfélszolgálat átköltöztetése a Városházára; az ott maradt épület új funkcióval való felruházása és ennek megfelelő fejlesztése	Projektötlet	5 mrd	2022	2027	2.
Volt II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola épületének színházzá történő átépítése	Részben előkészített	20 mrd	2023	2028	2.

4.4.2 Lakhatást elősegítő programok

4.4.2.1 Bérlakások, kisebb lakópark építése a magasabb színvonalú lakhatás előteremtése érdekében

Salgótarján lakáspiaci helyzete az elmúlt harminc év alatt a megyeszékhelyek között kifejezetten negatív irányba fordult. Bár az utóbbi 4 évben emelkedtek a városban az ingatlanárak, azonban még így is az egy négyzetméterre jutó ár lényegesen alacsonyabb más megyeszékhelyeknél. A városban az elmúlt húsz évben szinte megszűnt az új lakások építése. Társasházak nem épültek és a családi házak építése is igen szerény mértéket mutat.

Mindemellett a problémákat fokozza a bérlakások alacsony aránya a lakásállományon belül. Különösen nagy nehézségeket okoz a szociális bérlakások kezelése és felújítása, mivel ezek jó része szegregátumokban, súlyosan leszakadó városrészekbe koncentrálódik, mely amellet, hogy a benne lakók életminőségét is nagyban rontja, a város külső megjelenését is rombolja.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata az elmúlt években nagyszabású, Területi Operatív Programos finanszírozású szociális városrehabilitációs programokat indított, mellyel két szegregátumban is sikerült eredményeket elérni. Itt fontos megjegyezni, hogy a szociális bérlakások felújítása mellett az ott élők tekintetében szükség van komplex programok indítására és véghezvitelére is, mivel annak a szociális problémának a megoldását, melyet ezen telepszerű környezetekben tapasztalhatunk, csak ilyen mélyreható változás elérését is feltételező programok lebonyolításával várhatjuk.

A város stratégiai projektjei és a felvázolt fejlesztési irányok is jól mutatják, hogy Salgótarján jövőképe feltételezi új szakemberek megjelenését be- vagy visszatelepülés által. A jelenlegi lakásállomány ezen magasan képzett emberek igényeire már nem feltétlenül alkalmas. A felsőoktatás újbóli megjelenése, a magasabb hozzáadott értéket képviselő iparágak, a kutatás és fejlesztés, külföldi munkaerő, illetve a színvonalas turisztikai szolgáltatások, melyek fejlesztésével a következő 10 évben számol a város, előrevetítik egy, a lakókörnyezetére igényesebb réteg megjelenését, illetve olyan

igényeket, melyeket a város jelenlegi lakókörnyezeti és lakásállományi állapota nem fog tudni kielégíteni. Ráadásul mindez nemcsak az új munkaerő megnyerése miatt fontos, de az itt élők körében is sokaknál lehet döntő szempont a helyben maradásra egy magasabb színvonalú lakókörnyezet megléte.

Nem utolsó szempont az új lakások, lakókörnyezetek kialakításánál, hogy mindez az építőiparra is kedvező hatást gyakorol, így a gazdaságélénkítő hatás ebből a szempontból is fennáll. Összességében a lakhatás segítségével várható, hogy a város demográfiai mutatói kedvező irányba fordulnak, a beruházói igényeket kielégítő magasabb képzettségű munkaerő rendelkezésre fog állni, közvetve pedig a térség gazdasági mutatói is javulni fognak.

A lakhatási program részei:

- *Bérlakásépítések:* A város rendezési tervének megfelelően a lakóterületeknek kijelölt beépítésre szánt területek felmérése szükséges. Több városrészben is található ilyen övezeti besorolás, melyeken különböző lakásméretű társasházak építése hajtható végre a betelepülő vállalkozások, az itt maradó magasan képzett fiatalok megtartására. Esetlegesen kapcsolt szolgáltatások kialakításával is számolni kell (pl. kereskedelem, tömegközlekedési kapcsolat).
- *Kisebb társasházi lakópark kialakítása:* A város rendezési tervének esetleges felülvizsgálata az ilyen típusú lakókörnyezet kialakítására elengedhetetlen. Nem bérlakás, hanem saját tulajdonba vehető, megvásárolható lakásokat tartalmazó nagyobb lakóközösség befogadására alkalmas lakókörnyezet kiépítése szükséges. Ezekhez helyszínt biztosíthatnak a felszámolt telepszerű kolóniák is, amelyek esetében meglévő közműkiépítettséggel is lehet számolni.
- *Bérlakások és szociális bérlakások építése/felújítása:* Az önkormányzat tulajdonában hosszabb távon megtartandó épület és lakásállomány felújítása, korszerűsítése és lepusztulásának megakadályozása feltétlenül szükséges, amely kedvezően hat a társadalmi, gazdasági és környezeti fenntarthatóságra, és az épített környezet megóvásán túl a korszerűsítések a környezeti terhelést

is csökkentik. A város hamarosan megújításra kerülő antiszegregációs tervében foglaltak végrehajtása ebből a szempontból elengedhetetlen lesz. A kijelölt szegregátumokban lévő szociális bérlakások felújítása, de minimum jelentősebb állagmegóvási munkák, a fel nem újíthatók bontása, esetlegesen ezek helyett új, megfelelő minőségű bérlakások építése, akár szociális alapon.

35. ábra Felújításra kerülő szegregátumban található szociális bérlakás a Salgó úton

A bérlakások felújítására rendelkezésre álló források felhasználásának tervszerűségét fokozni kell, törekedve az egyes lakóépületek komplex rendbetételére, lakótömbök újragondolására. A lakhatási költségek csökkentése érdekében szükséges az épületek felújítása során az energiahatékonyság növelése.

- *Kapcsolódó közműfejlesztések és közlekedési fejlesztések:* a lakóépületek mellett az ezekhez vezető közműkapcsolatok kialakításáról (ivóvíz, szennyvíz, gáz, távhő, elektromos áram, távközlés) is gondoskodni kell, továbbá a megfelelő színvonalú útkapcsolatok biztosításáról, esetlegesen az érintett területek tömegközlekedésbe történő bekapcsolásáról.

4.4.2.2 Munkáshotel kialakítása jelenleg kihasználatlan önkormányzati vagy állami épületben

A projekt gondolatmenete kettős: egyrészt kezelni szükséges a betelepülni, később letelepülni vágyó, az új termelő kapacitások által foglalkoztatott munkaerő lakhatási igényét, másrészt ezzel összekapcsolható a városban fellelhető sok kihasználatlan állami vagy önkormányzati, esetleg magántulajdonú ingatlan hasznosíthatósága is. Minden bizonnyal szükségessé válik majd, hogy egy minimum 200 fő befogadóképességű munkáshotel létesüljön. Hangsúlyozandó, hogy egy munkásszállótól magasabb szintű szálláshely elérése a cél a betelepülő munkavállalók komfortosabb kiszolgálása érdekében.

Városszerte több kihasználatlan, változó tulajdonosi háttérű épület található (üres iskolaépületek, szolgáltatóházak, irodaépületek), ezek felhasználásával és újbóli igénybevételükkel a lakhatási problémák mellett ezek funkcióval való megtöltése is megvalósulhat.

4.4.2.3 Új „Panel Program” társasházaknak, mikrohitelkekkel energetikai felújításokra

Salgótarján megannyi magyar városhoz hasonlóan rengeteg 40-50 éve épített „panel”-típusú lakóépülettel rendelkezik. Ezek egy része csak a köznyelv számára panel épület, hiszen csúsztatott zsalu, téglá és egyéb építési technika is előfordul közöttük. Közös azonban bennük, hogy az építésük idején még korszerűnek mondható épületek mára már leginkább energetikai szempontból nem felelnek meg az elvárható szintnek, ezekhez pedig sok esetben már pusztuló homlokzatos és rossz minőségű külső megjelenés is társul.

36. ábra Gorkij-lakótelepen található felújítandó társasház

lehangoló képet festő épületek megújuljanak, revitalizálódjanak, ezzel a lakosságmegtartó szerep egyértelműen kimondható.

A nyílászárók szigetelése, a határoló szerkezetek szigetelése, a fűtés és világítástechnika korszerűtlensége jelentős kiadási többletet okoz az ilyen típusú épületben élőknek a társasházi közösségeknek.

Mindemellett városképi szempontból is fontos, hogy ezek a jelenleg

37. ábra Beszterce lakótelepi felújítandó társasházak

Akár az Önkormányzaton, önkormányzati cégen, esetleg más szereplőn keresztül társasházaknak pályáztatás által nyújtott mikrohitel révén, rövid idő alatt nagyobb eredményt lehetne elérni ezen típusú lakóépület energetikai felújítását tekintve.

12. táblázat „Lakhatást elősegítő programok” összefoglaló táblázat

Lakhatást elősegítő programok					
Projektelem megnevezése	A projekt előkészítettsége	A projekt indikatív forrásigénye (Ft)	Projekt megvalósításának kezdete	Projekt megvalósításának vége	Prioritás
Bérlakások, kisebb lakópark építése a magasabb színvonalú lakhatás előteremtése érdekében	Projektötlet	30 mrd	2024	2030	2.
Munkáshotel kialakítása jelenleg kihasználatlan önkormányzati vagy állami épületben	Projektötlet	3,5 mrd	2024	2027	2.
Új „Panel Program” társasházaknak, mikrohitelekkel energetikai felújításokra	Projektötlet	25 mrd	2023	2030	2.

4.4.3 Városi környezet fejlesztése, vonzóbb üzleti környezet megteremtése

A program célja Salgótarján város lakosságmegtartó-erejének fokozása, a képzett fiatalok elvándorlásának megakadályozása, az elvándorolt szakemberek visszavonzása a városba, illetve lehetőség teremtése új szellemi kapacitások „betelepüléséhez” – mindezek által humán infrastruktúra biztosítása a jövőbeli iparszerkezet-átalakítási és fejlesztési programokhoz.

4.4.3.1 Csapadékvíz- és ivóvízhálózat korszerűsítése, közműalagutak kialakítása a belvárosban

A változó időjárás miatt egyre gyakoribbak a rövid idő alatt lezúduló nagy mennyiségű csapadékot hozó zivatarok. Ilyenkor nem ritkán helyi villámárvizek alakulnak ki, főleg a város mélyebb pontján elhelyezkedő Vásártéren, de a város több pontján is kiöntenek a patakok, csapadékvíz elvezetőik. A probléma kezelésére a patakmedrek kotrása, esetleg mélyítése, egyéb védművek telepítése, a csapadékvíz elvezetőik kapacitásának bővítése szükséges. A probléma megoldásához elengedhetetlen egy komplex tanulmány készítése, hogy esetlegesen az egyik településrészen megoldott probléma nehogy máshol okozzon károkat.

38. ábra Bem utcai vízelvezetési probléma

A problémához szorosan kapcsolódik, hogy a Bem úton, a vasúti átjáró alatt egy vízelvezetéssel nem rendelkező útszakasz található, ahol nagyobb esőzésekor a víz összegyűlik, járhatatlanná téve a város egyik legforgalmasabb útszakaszát.

Salgótarján Megyei Jogú Város ivóvíz ellátását a Komravölgyi-víztározó biztosítja. 2015. évi Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján a város lakásállományának 88,9%-a bekapcsolásra került az ivóvíz-hálózatba. A város ivóvízhálózata jelenleg elavult, jelentős felújításra szorul.

A városközpont felújításakor a közművek cseréje helyett célszerűbb közműalagutak létesítése. A közműalagút olyan járható, általában a rendezett térszín alatt elhelyezkedő építmény, mely többféle közmű, vagy vezeték elhelyezésére alkalmas és amelyben a vezetékek építése, karbantartása, cseréje a többi vezeték zavartalan üzemelése közben a térszín zavarása nélkül végezhető.

Az ivóvízhálózathoz elkészített terv aktualizálása szükséges.

4.4.3.2 Városrehabilitációs programok (belváros és lakótelepek központi részeinek újragondolása, felújítása)

Salgótarján belső közttereinek, épületeinek felújítása a 2000-es évek közepén elindult, míg a külső lakótelepek, városrészek központjainak megújítása a 2010-es évek végétől került betervezésre. Ezen felújítások esetében alapvető cél volt, hogy az egyszerű közműfelújítások burkolatcserék, növénytelepítések mellett új funkciók, előremutató fejlesztések is történjenek. Ennek keretében jött létre a Beszterce tér felújításával 2018-ban egy egyedülálló városi tanösvény. Ezen innovatív településfejlesztési irány követése a cél a jövőben is a Belváros és több külvárosi lakóterület központi területének felújításával.

Belváros megújítása: Salgótarján belvárosának legfőbb szervező eleme a Fő tér és az ezt keresztbe szelő Rákóczi út. A Fő tér felújítás a kétezres évek közepén indult el, ezt követően kisebb-nagyobb ütemben a mai napig tart a folyamatos megújítása a területnek. A következő 3 év egyik nagy kihívása, hogy a Fő tér környezetének eddig még fel nem újított nyugati oldala teljes közmű-, burkolat és növényzetcserén essen át. Újra legyen gondola a már meglévő parkolási helyzet, esetlegesen a terület közlekedési kapcsolata is.

Gorkij-lakótelep megújítása: A településrész központi térrel nem rendelkezik, azonban meghatározható olyan központi épülettömb mely köré a településrész élete szerveződik. A Gerelyes Endre Művelődési Ház épülete körüli járófelületek bonyolítják le a településrész gyalogosforgalmának nagy részét. Az épület parkjának megnyitásával egy parkosított kisebb zöldterület áll majd rendelkezésre, emellett a településrész egyéb zöldterületeinek megújítása is tervezett projektetem.

39. ábra Gerelyes Endre Művelődési Ház épülete

A felújítás során újragondolható a településrész bizonyos közlekedési összeköttetése, útkapcsolatai, illetve folytatni kell itt is a város más részeiben már elkezdett innovatív városfejlesztési, okosváros folyamatokat is.

Hasonló volumenű fejlesztés szükséges a Kemerovó lakótelep, illetve a Vásártér és az úgynevezett Rokkant-telep vonatkozásában. Ezek tekintetében jóval nagyobb mértékű a parkos, fásított jelleg, így ezek kezelésével kell számolni, ami ugyanakkor nagy előny ezen lakóterületek tekintetében az élhető lakókörnyezet kialakítása szempontjából. Fontos, hogy a lakótelepek központi területeinek megújulása során kiemelt szerepet kapjanak a fenntartható zöldterület-rendezési szempontok, így helyi-, illetve klímaturó fajok betelepítésével kell számolni, jól gondozható, a lakosok igényeit figyelembevevő kisebb zöldterületeket kell létrehozni, miközben az elaprózódást is ki kell majd küszöbölni. Több esetben a közlekedési kapcsolatok újragondolása is fontos lesz, mivel

évtizedekkel korábbi állapotok konzerválódtak ezen területeken. Ez a parkolás, a gyalogos, a kerékpáros és a közúti közlekedést is érinti.

40. ábra Rokkant-telep

41. ábra Kemerovó-lakótelep

A gazdaságélénkítés szempontjából mindenképpen kiemelt jelentőségű társprojektek ezek, hiszen a korábbiakban is hangsúlyozva lett, hogy a lakosság, a még jelenlévő magasabb képzettségű munkaerő megtartása elsődleges cél, mely leromlott, évtizedek óta változatlan lakótelepi környezettel már egyre kevésbé tartható. Az elvándorlás mellett természetesen a várható beköltözők számára is megnyerőbb és a letelepedés mellett szóló érveket erősítő tény lehet egy vonzóbb városrész látványa.

4.4.3.3 Intézményfejlesztések (múzeum, óvodák, szociális létesítmények)

Salgótarján közintézményeit más városokhoz hasonlóan önerőből csak kismértékben tudja felújítani. Éppen ezért a 2010-es évek közepére jelentős elmaradások mutatkoztak ezen a téren mind az oktatás, a szociális ellátás, a közművelődés, a sport és az egészségügyi ellátást tekintve is. Az elmúlt években TOP-források és önerő biztosításával jelentős változásokat ért el az Önkormányzat, így óvodái és közművelődési intézményei szinte teljes mértékben megújultak. Tovább kell ezen programokat folytatni, így a még fel nem újított orvosi rendelők tekintetében előrelépést kell tenni, a szükséges szociális intézményeket pótolni kell, továbbá a város kulturális létesítményit, mint például a múzeumok, kulturális központ fel kell újítani.

Legalább az épület energetikai hatékonyságát növelő beruházásokra kell törekedni, mivel ezzel a fenntartó önkormányzat kiadásokat is takarít meg. Ezen felújításoknál nem utolsó szempont, hogy az épületek külső megjelenésén is érdemben lehet változtatni.

Az önkormányzat középtávon az alábbi önkormányzati tulajdonú középületek fejlesztését tervezi:

- Dornyay Béla Múzeum,
- Dornyay Béla Múzeum Bányászati kiállítóhely (bányamúzeum),
- József Attila Művelődési Központ,
- Városi sportcsarnok,
- Városi tanuszoda,
- Táncház.

Az épület felújítások mellett fontos bizonyos intézményi struktúra átgondolása is. Ezek egyike az óvodákban magasabb minőségű oktatásnak terepet biztosító innovatív megoldások alkalmazása, például olyan óvodai kertekkel, melyek a környezeti nevelést segítik elő.

4.4.3.4 SMART City programok

A 21. századi településfejlesztés egyik alapvetése az úgynevezett smart city fejlesztések megvalósítása. Az okos fejlesztések elmaradása behozhatatlan versenyhátrányt jelent. A technológiai fejlődés gyorsuló üteme miatt ez nem egy konkrét állapot elérését jelenti, hanem egy folyamatos fejlesztésre történő berendezkedést, figyelembe véve az akár ma még nem létező, de pár éven belül mindennapossá váló újítások rendszerbe illesztését is.

A technológia vezérelt fejlesztés szintjéről a technológia-fókuszú, városvezérelt fejlesztés szintre kell lépni, ehhez azonban elengedhetetlen, hogy a város irányításában, működtetésében résztvevő szereplők megfelelő haladó szemlélettel rendelkezzenek, ezért szükséges az önkormányzat és a helyi közszolgáltatók digitalizációs felzárkóztatása, folyamatos képzése, korszerű szemléletformálása.

Első lépésként megkezdődött az önkormányzat néhány épületének okos mérőkkel történő felszerelése, melyek távlati célja az épületek energiahatékony működtetése, a távvezérelt fogyasztás optimalizálása.

A helyi tömegközlekedésben a közlekedési információkat összegyűjtő forgalomirányító rendszer kiépítése van folyamatban, melyből a kinyert adatok nem csak a közlekedésszervezést segíthetik, hanem az utasok számára is valós adatok elérését jelentheti. A fejlesztés éles bevezetését követően a rendszert folyamatos fejlesztéssel képessé kell tenni a teljes városi közlekedés irányítására. A tömegközlekedési információk mellett a forgalmi helyzet monitorozásán alapuló, azokba távolról beavatkozni képes rendszer kiépítésére kell felkészülni. A közlekedési irányításba be kell csatornázni a smart parking rendszert, a kiépítésre kerülő közbringa, és a távolabbi jövőben az autómegosztó alkalmazásokat.

A közterületi infrastruktúra fejlesztése a teljes rendszer egészéhez viszonyítva kisebb befektetéssel is látványos előrelépést jelent. Okos padok kihelyezésével a város közterein, rekreációs övezeteiben biztosítható lenne a kisebb használati eszközök töltése, akár usb-n keresztül, akár induktív módon. A padok hotspotként is működnek, ezzel javítva a város köztéri wifi lefedettségét.

Információs oszlopok telepítésével a Salgótarjánba látogatók tájékozódása, információszerzése valósítható meg.

A smart city koncepció fontos eleme az irányítóközpont, ahol a beérkező adatok összesítése és amennyiben szükséges a beavatkozások kezdeményezése is innen történik.

13. táblázat „Városi környezet fejlesztése, vonzóbb üzleti környezet megteremtése” összefoglaló táblázat

Városi környezet fejlesztése, vonzóbb üzleti környezet megteremtése					
Projektelelem megnevezése	A projekt előkészítettsége	A projekt indikatív forrásigénye (Ft)	Projekt megvalósításának kezdete	Projekt megvalósításának vége	Prioritás
Csapadékvíz- és ivóvízhálózat korszerűsítése, közműfalagutak kialakítása belvárosban	Részben előkészített	27 mrd	2022	2030	1.
Városrehabilitációs programok (belváros és lakótelepek központi részeinek újragondolása, felújítása)	Projektötlet	7 mrd	2022	2028	1.
Intézményfejlesztések (múzeum, óvodák, szociális létesítmények)	Projektötlet	6 mrd	2022	2026	2.
SMART City programok	Projektötlet	25 mrd	2022	2030	1.

4.5 Közlekedésfejlesztés

4.5.1 Új elektromos buszpark és önkiszolgáló infrastruktúra (töltő, végállomás, buszpark)

Salgótarján egyik legjelentősebb problémája a helyi járat tömegközlekedésének állapota, mely megmutatkozik a buszpark életkorában, minőségében, felszereltségében, az ehhez kapcsolódó egyéb infrastruktúrában. Évtizedes probléma most már, hogy a növekvő átlagéletkorú buszpark mellé csökkenő utasszám is párosul, ráadásul mindez a finanszírozás oldaláról is egyre komolyabb terhet ró az Önkormányzatra.

Ezért szükséges a város tömegközlekedési rendszerének átgondolása, leginkább a fenntartható fejlődés megközelítése szempontjából. Cél, hogy javuljon a tömegközlekedés áttekinthetősége, kapcsolati rendszere és járműállományának minősége, legyen érdemes a tömegközlekedést minél nagyobb arányban igénybe venni, mód nyíljon a városközpont, mint legfontosabb közfunkciós élettér lehető legnagyobb tehermentesítésére, s így funkciójának átalakítására, gazdagabbá tételére. Mindemellett az egyik legfontosabb célkitűzés, hogy a város tömegközlekedési rendszerének megújításával csökkenjen a környezeti terhelés, vagyis olyan korszerű autóbuszos közlekedési rendszer kiépítésére van szükség, melynél alapfeltétel az elektromos meghajtás.

A megvalósítás során intenzív együttműködés szükséges a szakminisztériummal, valamint a közútkezelő és a buszjáratokat működtető éppen aktuális gazdasági társasággal. Átgondolandó egy újonnan létrehozott városi tömegközlekedési társaság (független a volán társaságtól), amely az elektromos buszokat üzemeltetve függetlenül ellátja a város teljes helyi tömegközlekedését. A hagyományosan gázolaj meghajtású autóbuszok ezáltal teljes mértékben kivonhatók a forgalomból, ami környezeti szempontból kiemelten fontos.

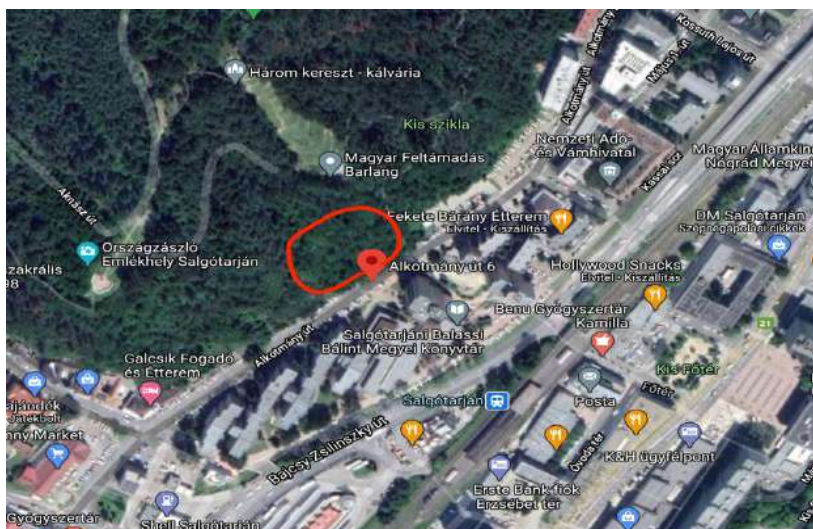
A Modern Város Programban elvégzett számítások szerint legalább 36 új busz forgalomba állításával kell számolni, hogy a városi tömegközlekedés zökkenőmentesen

kiszolgálható legyen. A buszpark kialakítása mellett egyéb kiszolgáló létesítmények megvalósításával is számolni kell a program során, így e-buszok fogadására alkalmas garázstelepet kell kialakítani, 8 állásos szerviz csarnokkal. Töltő rendszereket a végállomásokon és a depókban. Ezek mellett pedig folytatni kell a 2020-ban megkezdett SMART-megoldásokat a közösségi közlekedés terén is.

4.5.2 P+R parkoló kialakítása a Vásártér mögötti területen, Salgó út területén a belváros két végpontján SMART parkolással

A belváros gazdasági célú újragondolása, óhatatlanul hozza magával a közlekedési viszonyok átalakítását is. A kor elvárásainak megfelelően az élhetőbb város koncepciója nagy hangsúlyt fektet a gépjárműforgalom csökkentésére és autómentes, vagy csökkentett gépjárműforgalommal bíró belváros kialakítására. Ennek a kíváncsnak a négysávos autóúttal keresztülmetszett salgótarjáni városközpont nem felel meg.

A szorosan értelmezett belváros mintegy 400*200 méteres területen helyezkedik el, így a centrum területén a gyalogos közlekedés preferálása megoldható. A belváros tehermentesítésének feltétele, hogy a városközpont közeli helyszíneken parkolási lehetőséget alakítsunk ki.

42. ábra Parkolóház kialakításának helyszíne

A Vásártéren a 3938/2 helyrajzi számú MÁV területen felszíni parkoló alakítható ki. Ugyanígy a városközpont északi határán megépült felüljáró körüli terület is hasznosítható az autók megállóhelyeként, valamint a Salgó út és Füleki út

rehabilitációja során prioritásként kell kezelni akár a térszint alatti parkolóhely kialakítását is. Mindkét helyszín közel helyezkedik el a helyi járatú busz megállójához, így P+R parkolóként is funkcionálhatnak.

A városközpont közelében a 3100 Salgótarján, Alkotmány út 6-8. alatti 1803/5 helyrajzi számú helyszínen egy gazdasági társaság által készített fejlesztési terv áll rendelkezésre a Kálvária Parkolóház megvalósítására. A parkolóház korábban engedélyes tervvel rendelkezett, így az előkészítettsége jónak mondható. Az engedélyes terv 6 szintes, 248 db személygépjármű és 11 db motorkerékpár befogadására alkalmas 9.632,2 m² hasznos alapterületű parkolóházra vonatkozik.

43. ábra Parkolóház lehetséges látványterve

Az új parkolóhelyek kialakításakor mindenképpen fontos szempont, hogy egy smart parking rendszer támogatását élvezzék, melynek a kiterjesztése az egész város területére kívánatos.

4.5.3 Zagyarakodó területének megvásárlása és önkormányzati fedett, fix bérletű teremgarázs kialakítása

A város nem rendelkezik a lakosság számának megfelelő mennyiségű garázzsal. A kereslet bár nagy lenne, eladó garázst nem található.

A Zagyarakodó belvárosi területe megvásárlás után megfelelő helyszínt nyújtana egy önkormányzati tulajdonú, fedett, fix bérletű teremgarázs kialakítására, mely gazdasági hasznot is jelenthetne a város számára.

4.5.4 Belvárosi vasútállomás korszerűsítése

A belváros vasútállomása a '60-as évek várostervezési folyamatainak eredményeként jött létre a jelenlegi, a város főbb közlekedési szintjétől magas töltéssel kiemelve. A modernista városképbe egykor szervesen illeszkedő, kétvágányú állomás a vasúti

közlekedés visszaszorulásával az elmúlt harminc évben folyamatosan veszít presztízséből és általános állapota romlik. Ez nem pusztán közlekedési szempontból jelentős probléma, hiszen elhelyezkedéséből fakadóan városképi kiemelt szerepe is van

44. ábra Salgótarjáni belvárosi vasútállomás

az állomásnak. Az elmúlt évek színvonalatlan felújítási munkái, az elmaradt teljes renoválás, a helyiségek kihasználatlansága egy mára már vállalhatatlan, megyeszékhelyhez nem méltó állapotot idéztek elő a belvárosban. Az épület teljes felújítása, illetve az állomás épületének teljes újragondolása is lehetőség a helyzet megoldására. A projekt a

belváros megjelenését is javítja, mely alapvető cél a gazdaságfejlesztés szempontjából. A vasútállomás felújítása az esetlegesen újragondolt vasúti közlekedés szempontjából is jelentős, hiszen ez az épület fogadja a városba vasúton érkezőket és mindez városimázs szempontjából is jelentős. Érkezzen valaki letelepedés, gazdaságösztönzés vagy idegenforgalmi céllal vasúton, fontos, hogy a jövőben olyan látvány, első benyomás fogadja, amely befektetésre ösztönzi, a város és környéke felfedezésére hívja.

4.5.5 Úthálózat fejlesztése a város külső területein

A város gazdasági szempontú fejlesztése számára elengedhetetlen a város külső területei közúthálózatának fejlesztése. A város gazdasági szereplők és munkavállalók számára vonzóvá tételének egyik eleme a megfelelő minőségű közúthálózat megléte.

Ezen projektelemen belül az alábbi célok elérése az irányadó:

- az úthálózat legmagasabb színvonalú üzemeltetésének elérése,
- a felújítási munkák koordinálásával egységesen magas pályaminőség megteremtése,
- korszerű, - és a lehetőségeknek megfelelően - azonos minőségi szintű közlekedési létesítmények létrehozása,

- a közlekedésbiztonság megteremtése (a csomópontok átbocsátóképességének javításával illetve a torlódások, dugók csökkentésével),
- európai színvonalú, kulturált, az úthasználók megelégedettségére végzett üzemeltetés,
- az üzemeltetés hatékonyságának növelése és a versenyképesség javítása,
- a burkolat- és műtárgygazdálkodás korszerű módszereinek bevezetése,
- a megbízható fenntartási technológiák felkutatása és terjesztése,
- az üzemeltetési és fenntartási tevékenység forgalomzavaró hatásának minimalizálása,
- korszerű a forgalmi igényekhez igazodó forgalmi rend kialakítása és a közúti csomópontok korszerűsítése.

Célja a városon belüli és a kistérségen túlra irányuló közlekedési, utazási igények megfelelő kielégítése, a különböző kis- és nagytérségi, valamint országos kapcsolatok biztosítása. A városi közlekedési feltételek javítása, a közúthálózat működőképességének fenntartása, minőségi fejlesztése, mely jelentősen hozzájárul a gazdaság fejlődéséhez, a környezettel összhangban álló fenntartható fejlődéshez. További cél a közlekedés biztonság-, valamint a csomóponti áteresztőképesség javítása.

A közúti közlekedés mellett a kerékpáros közlekedés további fejlesztése is indokolt. A város észak-déli kerékpáros útvonala 2022. évig megvalósul. Salgótarján összekapcsolása az Ipolyerdő Zrt. által a Börzsöny területén létrehozott kerékpáros infrastruktúrával a várost nyugati irányban a Karancs völgye felé elhagyó kerékpárúttal valósulhatna meg, mely várhatóan a következő 3-4 év folyamán fog kiépülni.

4.5.6 Vasúti elérhetőség javítása

A város és vonzástérsége társadalmi, gazdasági kohézióját nagymértékben elősegítené a vasúti hálózatok revitalizációja és kiterjesztése északi irányba. Ezt igazolja többek között az 1867-ben átadott Pest-Salgótarján vasútvonal gazdaságélénkítő hatása is, hiszen a vasúti összeköttetésnek köszönhetően válhatott mind az Acélgyár, mind pedig az Öblösüveggyár a térség legmeghatározóbb gazdasági vállalatává, valamint

Salgótarján városhierarchiában betöltött szerepének megerősödésénél is jelentős hatás tulajdonítható a vasúti hálózatok városfejlesztő hatásának. A vasút hagyományosan jelentős térségi szereppel bírt; az 1970-es és 1980-as években nagy népszerűségnek örvendett a Belgrád–Budapest–Varsó vonalon közlekedő Polónia expressz. A rendszerváltást követő években a vasúti infrastruktúra állagmegóvása mellékessé vált, egyre több pályavasúti probléma ütötte fel a fejét, ami a szolgáltatások színvonalának csökkenését eredményezte. A térségi összeköttetés szempontjából jelentős infrastruktúra-fejlesztések (pályakorszerűsítés, villamosítás) megvalósítása elmaradt, ezzel akadályozva a leghatékosabb észak-déli összeköttetést a térségben, s ezzel alapvetően hátráltatva a gazdasági fejlődést. Kezdetben a távolsági és nemzetközi forgalom szűnt meg, majd 2011-ben a határon átnyúló személyforgalom is felfüggesztésre került. Ezért jelenleg a MÁV 81-es számú vasútvonalán csupán csekély jelentőségű teherforgalom zajlik, ráadásul nem történt meg a vonal villamosítása sem.

Az interregionális kapcsolatok ápolása céljából a vasúti összeköttetésre égető szükség mutatkozik, hiszen a határ két oldalán élők számára jelenleg semmilyen határforgalmi közösségi közlekedési mód nem áll rendelkezésre. Jelentősen javulhatna a nagyobb központok közötti gazdasági és társadalmi együttműködés interregionális vonatok közlekedtetésével Hatvan - Salgótarján – Losonc illetve Rimaszombat között. Ezáltal javulna a felvidéki magyarság mobilitása és egyben Salgótarján is vonzóbb célponttá válna. A 81-es vasútvonalon emellett érdemes lenne Somoskőújfalu-Hatvan-Szolnok viszonylatot közlekedtetni hibrid motorvonatokból kiállítva, illetve pályafelújítás esetén Salgótarján és Budapest között a menetidő két óra alá szorítható. A lakosság és a helyi politikai vezetők részéről hajlandóság mutatkozik a vasúti személyforgalom felélénkítésére, azonban az elképzelések megvalósításához szükséges, hogy a szakpolitikai döntéshozók is támogassák a megvalósulást. A közelmúltban ismét felvetődött a Salgótarján és Sátorosbánya/Fülek közötti határkeresztező vasúti személyszállítási kapcsolat visszaállítása.

A térség emelkedését segíthetné még az egykori 84-es Kál-Kápolna-Kisterenye vasútvonal hivatásforgalmi és/vagy turisztikai célú újraindítása is. A vonal sajátossága,

hogy a Mátrán keresztül halad, páratlan természeti környezetben. Továbbá a hevesi megyeszékhely felé is rövidebb eljutást biztosíthatna, szemben a hatvani kerülővel.

A magyarországi térségi szereplők a Hatvan–Somoskőújfalu közötti pálya villamosítását, átfogó modernizálását, átszállásmentes kapcsolatainak megteremtését szeretnék elérni. Az egyik fő célkitűzés a Fülek–Somoskőújfalu–Hatvan útvonal kialakítása a Fülek–Zólyom és Hatvan–Rákosszentimre vasútvonalhoz kapcsolódóan. A szlovák kormányzati és megyei szint is felismerte az észak-déli vasúti közlekedésfejlesztés fontosságát. 2020-2021-re dedikált Besztercebánya megyei célkitűzéssé vált az észak-déli közlekedési korridor megerősítése.

A teherszállítmányozást illetően előnyt jelenthetnek a TEN-T hálózathoz való csatlakozási pontok a hatvani (RFC6), a ruttkai (RFC9) és a zsolnai (RFC5) csomópontoknál. Ennek megvalósításához azonban a vasúti pályák teljes villamosítása, az állomási vágányzat kialakítása, a pályasebesség növelése, továbbá biztosítórendszeri és vonatbefolyásoló rendszeri fejlesztések is szükségesek a Hatvan–Somoskőújfalu (81-es) és a Somoskőújfalu–Fülek–Losonc–Zólyom–Besztercebánya (164-es, 160-as, 170-es) vasútvonalakon. A fejlesztések a gazdaságélénkítő hatáson túlmenően javítanák a turisztikai attrakciók elérhetőségét, elősegítenék a határon átnyúló társadalmi-gazdasági kapcsolatok ápolását, ezen felül megoldódna a közúti úthálózatok tehermentesítése.

4.5.7. Fogaskerekű turisztikai célú kisvasút

Salgótarján ipari múltjában jelentős szereppel bírt a környéket átszövő keskenynyomtávú vasúthálózat. Ezek közül is kiemelkedik a volt „Acélgyár” területéről Salgóbarányára vezető fogaskerekű kisvasút, mely a maga nemében unikális jelleggel bírt. A 6 km-es fővonalat 1881-ben adták át, s 222 m szintkülönbséget küzdött le két fogasléc szelvény segítségével. A vasútüzem 1957-ben szűnt meg, a pályát elbontották. Az utóbbi években ismét közbeszéd tárgyává vált a salgói fogaskerekű ügye, s azt lokálpatrióta szervezetek és a városvezetés is támogatja. Több nyomvonal alternatíva is kidolgozásra került, a következőkben a leginkább preferált, optimális változat kerül röviden bemutatásra. Alsó végállomása Salgótarján külső pályaudvar

lenne, ahova Vasúttechnikai Parkot terveztek 15-20 szerelvény kiállításával. Innen fonódott vágányon az acélgyári iparvasúton jutna fel a városközpontba, ahonnan könnyű szerrel megközelíthető a városmag és a földalatti Bányamúzeum. Majd a Salgótarján megállóhelyről továbbra is az iparvágány úrszelvényében az Acélgyár területére vezetne, ahol a Szénbunker és a Király-tárna lenne megtekinthető. A gyár előtt a Szojka Ferenc Stadionnál, utána a Köztemetőnél kerülne kialakításra megálló. Innen az eredeti nyomvonalon és két fogasléces szakaszon kapaszkodna fel Salgóbányára a szerelvény, közbeiktatott megállókkal az egyes természeti és ipartörténeti emlékeknél úgy, mint Kútház, Angyalrét, Brenzalja. Salgóbányán a Zenthe Ferenc emlékpark és a Medves Hotel megálló épülnének ki. Utóbbi végállomás és egyben az ottani tárnában bányavasutas bányalátogatás kezdőpontja lehetne. Az így kiépült fogaskerekű kisvasút és a hozzá kapcsolódó attrakciók komplex turisztikai terméket biztosítanak, továbbá a beiktatott megállónak köszönhetően hivatásforgalmat is bonyolíthatna a közösségi közlekedésben. Mindazonáltal jelentősen hozzájárulna Salgótarján és térségének fejlődésében és vonzerejének növelésében.

14. táblázat „Közlekedésfejlesztés” összefoglaló táblázat

Közlekedésfejlesztés					
Projektelelem megnevezése	A projekt előkészítettsége	A projekt indikatív forrásigénye (Ft)	Projekt megvalósításának kezdete	Projekt megvalósításának vége	Prioritás
Új elektromos buszpark és önkiszolgáló infrastruktúra (töltő, végállomás, buszpark)	Projektötlet	20 mrd	2022	2024	1.
P+R parkoló kialakítása a Vásártér mögötti területen, Salgó út területén a belváros két végpontján SMART parkolással	Részben előkészített	5 mrd	2022	2030	1.

Zagyvarakodó területének megvásárlása és önkormányzati fedett, fix bérlets teremgarázs kialakítása	Projektötlet	1,6 mrd	2022	2024	1.
Belvárosi vasútállomás korszerűsítése	Projektötlet	1 mrd	2022	2023	1.
Úthálózat fejlesztése a város külső területein	Projektötlet	16 mrd	2022	2030	2.
Vasúti elérhetőség javítása	Részben előkészített	80 mrd	2025	2030	3.
Fogaskerekű turisztikai kisvasút	Részben előkészített	7 mrd	2023	2026	2.

ÁBRÁK JEGYZÉKE

1. ábra Lakónépesség száma 2019. év végén.....	6
2. ábra Salgótarján lakónépességének korcsoportos megoszlása 2015.....	7
3. ábra Salgótarján lakónépességének megoszlása 2019.....	7
4. ábra Halálozások és elveszületések számának alakulása.....	8
5. ábra Belső vándorlási mérleg.....	8
6. ábra Magyarország közúti térképe, országos főúthálózat.....	10
7. ábra Salgótarján megközelítése	11
8. ábra Salgótarján Megyei Jogú Város belterületén található zöld- és barnamezős ipari területek elhelyezkedése a városon belül	15
9. ábra Regisztrált vállalkozások száma.....	17
10. ábra Regisztrált vállalkozások megoszlása foglalkoztatotti létszám alapján 2019.	18
11. ábra Gazdasági aktivitás Salgótarjánban	19
12. ábra Regisztrált munkanélküliek száma	20
13. ábra Salgótarján helyi utak, hidak fenntartására fordított költségvetési kiadásai	26
14. ábra Legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya a 7 évesnél idősebb népességen belül 2011-ben	41
15. ábra A 7 évnél idősebb lakosság legmagasabb iskolai végzettség szerinti megoszlása Salgótarjánban (2011)	42
16. ábra Lakásállomány	49
17. ábra Lakott lakások megoszlása építési év szerint 2011.....	50
18. ábra Jövőkép, célok	57
19. ábra Folyamatábra.....	65
20. ábra Az Öblösüveggyár bejárata	68
21. ábra Az Öblösüveggyár elhelyezkedése	69
22. ábra Az Öblösüveggyár elhelyezkedése	69
23. ábra A "volt" Acélgyár bejárata	75
24. ábra Az "Önfenntartó Város" rendszere	79

25. ábra Semmelweis Egyetem Kanizsai Dorottya Többcélú Szakképző Intézménye jelenlegi leromlott állapotú épülete	92
26. ábra Garzon toronyépület.....	97
27. ábra Szent Lázár Megyei Kórház	99
28. ábra Radiológiai osztály.....	101
29. ábra Szent Lázár Megyei Kórház egyik műtője	102
29. ábra Tóstrand Sport-és Rekreációs Központ.....	106
30. ábra Glacier Skywalk, Kanada.....	112
31. ábra Karancs Szálló a város Főterén.....	121
32. ábra A Városháza épülete.....	122
33. ábra A színház jelenlegi épülete.....	125
34. ábra Felújításra kerülő szegregátumban található szociális bérlakás a Salgó úton	130
35. ábra Gorkij-lakótelepen található felújítandó társasház.....	132
36. ábra Beszterce lakótelepi felújítandó társasházak.....	132
37. ábra Bem utcai vízelvezetési probléma	134
38. ábra Gerelyes Endre Művelődési Ház épülete.....	136
39. ábra Rokkant-telep	137
40. ábra Kemervó-lakótelep	137
41. ábra Parkolóház kialakításának helyszíne.....	143
42. ábra Parkolóház lehetséges látványterve	144
43. ábra Salgótarjáni belvárosi vasútállomás	145

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának, illetve a Salgó Vagyon Kft. tulajdonában álló zöldmezős területek listája.....	16
2. táblázat Kiadható férőhelyek száma szálláshelytípusokra lebontva Salgótarjánban (db).....	21
3. táblázat Működő kereskedelmi szálláshely egységek száma Salgótarjánban (db)	22
4. táblázat Lakásállomány változása	51
5. táblázat „Új gazdasági területek kialakítása, fejlesztése” program összefoglaló táblázat.....	84
6. táblázat „Zöldmezős területek” program összefoglaló táblázat	88
7. táblázat „Oktatásfejlesztés – a jövő gazdaságának megalapozása” program összefoglaló táblázat.....	95
8. táblázat „Egészségügyi gazdaságfejlesztés” program összefoglaló táblázat.....	103
9. táblázat „Jövedelemtermelő sportturisztikai fejlesztések (Tóstrandi Sport- és Rekreációs Központ kialakítása)” program összefoglaló táblázat.....	111
10. táblázat „Élményalapú turisztikai elemek kialakítása” program összefoglaló táblázat.....	118
11. táblázat „Belváros gazdasági fejlesztése” program összefoglaló táblázat.....	127
12. táblázat „Lakhatást elősegítő programok” összefoglaló táblázat	133
13. táblázat „Városi környezet fejlesztése, vonzóbb üzleti környezet megteremtése” összefoglaló táblázat.....	141
14. táblázat „Közlekedésfejlesztés” összefoglaló táblázat.....	149